รายงานวิจัย

เรื่อง

การประเมินความรู้ และเจตคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกของประชาชน ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

Knowledge and Attitude Evaluation of Using Cintronella Products for Dengue Hemorrhagic fever Prevention of Citizen in Bang Khanoon, Bang Kruai District, Nonthaburi Province

โดย

นนทรี สัจจาธรรม

การวิจัยครั้งนี้ได้รับเงินทุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ชื่องานวิจัย: การประเมินความรู้และเจตคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอป้องกันไข้เลือดออกของประชาชน ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ชื่อผู้วิจัย: นนทรี สัจจาธรรม

ปีที่ทำการวิจัยแล้วเสร็จ: 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษา 1) ประเมินผล ความรู้ และเจตคติของประชาชน ตำบลบางขนุนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางชีวะสังคม ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติของประชาชนกับการใช้ผลิตภัณฑ์ จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี รวม 186 คน เครื่องมือคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความสัมพันธ์ ไครสแควร์ สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณ และแบบสัมภาษณ์ คณะกรรมการหมู่บ้าน 8 คน โดยวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การตีความ การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และการพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออกและการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก ส่วนใหญ่มีความรู้ระดับสูง ร้อยละ 83.87 เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก ระดับปานกลาง ร้อยละ 50.54 ระดับสูง ร้อยละ 40.86 พฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก ส่วนใหญ่มีการใช้ปานกลาง ร้อยละ 47.31, 2) ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ≤ 0.05 และ 3) ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และ ความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรป้องกันยุง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก r= 0.012 ความสัมพันธ์ ระหว่างเจตคติของการใช้สมุนไพรป้องกันยุง กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก พบความสัมพันธ์ทางบวก r= 0.386 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ ≤ 0.05

คำสำคัญ: ความรู้ เจตคติ การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม ป้องกันไข้เลือดออก ประชาชนตำบลบางขนุน

Research Title: Knowledge and Attitude Evaluation of Usining Cintronella Products for Dengue Hemorrhagic fever Prevention of Citizen in Bang Khanoon, Bang Kruai District, Nonthaburi Province

Researcher: Nontraree Sajjathram

Year: 2020

Abstract

The purpose of this research aims to 1) knowledge and attitude evaluation of people who using citronella extracts for Dengue Hemorrhagic Fever prevention in Bang Khanoon sub-district, Bang Kruai District, Nonthaburi Province 2) relationship between bio social factors and people who using citronella extracts for Dengue Hemorrhagic Fever prevention 3) relationship between acknowledgement and attitude evalutiont of people who using citronella extracts for Dengue Hemorrhagic Fever prevention. The samples were 186 included elderly and student parents in Bang Khanoon sub-district, Bang Kruai District, Nonthaburi Province. The research instrument was questionnaires and statistics for data analytics are frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, chi-square, pearson's correlation coefficient, multiple regression analysis and content analysis from in-depth interview form for the 8 village committee.

The research findings were summarized as follows: 1) knowledge about using citronella extracts for Dengue Hemorrhagic Fever prevention have high level at 83.87%. Attitude about using citronella extracts for Dengue Hemorrhagic Fever prevention have moderate level at 50.54% and high level at 40.86%, 2) relationship between age and occupation with about using citronella extracts for Dengue Hemorrhagic Fever prevention have significant level ≤ 0.05 and 3) knowledge about Dengue Hemorrhagic Fever and herbs against mosquitoes positively correlated with using citronella (r=0.012) there was not statistically significant and relationship between attitude of using citronella extracts to mosquitoes carrier safeguard in Dengue Hemorrhagic Fever prevention there was statistically significant positive relationship (r=0.386) at the level ≤ 0.05

Keywords: Knowledge, Attitude, Usining Cintronella Products, Prevention to Dengue Hemorrhagic fever, Citizen in Bang Khanoon

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การประเมินความรู้ และเจตคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกของประชาชน ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เสร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาจาก ท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ประธานคณะกรรมการการวิจัย และคณะกรรมการทุกท่านที่ได้พิจารณาทุนอุดหนุนการวิจัยให้แก่ผู้วิจัย รวมถึง ที่ปรึกษาโครงการวิจัย รศ.ดร.สุรีย์ จันทร์โมลี ที่ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ไขปรับปรุงงานวิจัย ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณ อาจารย์ชฎาภรณ์ ประสาทกุล และน.ส. สุนิสา บุญคล่อง ที่ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล อีกทั้งขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และองค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และขอบคุณ กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้ข้อมูลแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ เป็นผลให้การวิจัยเรื่องนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นนทรี สัจจาธรรม

พฤษภาคม 2563

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ก

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ข

กิตติกรรมประกาศ ..... ค

สารบัญ ..... ง

สารบัญตาราง ..... ฉ

สารบัญภาพ ..... ช

บทที่ 1 บทนำ 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 คำถามการวิจัย 3

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

1.4 สมมติฐานการวิจัย 4

1.5 ขอบเขตการวิจัย 4

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ 4

1.7 ประโยชน์ของงานวิจัย 5

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 6

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ แนวคิดเจตคติ และการยอมรับปฏิบัติ 6

2.2 โรคไข้เลือดออก 11

2.3 สมุนไพรป้องกันยุง 14

2.4 สรรพคุณของตะไคร้หอม 17

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 20

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย 27

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 28

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 28

3.2 เครื่องมือในการวิจัย 29

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 31

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล 32

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 33
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 34
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 36
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์แบบสอบถาม การประเมินความรู้ และ เจตคติ ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมในการป้องกันไข้เลือดออก 36
ส่วนที่ 1 ปัจจัยทางชีวะสังคม ของกลุ่มตัวอย่าง 37
ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก การใช้สมุนไพรป้องกันยุง 39
ส่วนที่ 3 เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก 43
ส่วนที่ 4 การนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก 47
ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 50
ส่วนที่ 6 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง 54
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ 56
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 59
5.1 สรุปผลการวิจัย 60
5.2 อภิปรายผล 68
5.3 ข้อเสนอแนะ 75
5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 75
5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 75
บรรณานุกรม 76
ภาคผนวก 80
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม 81
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น 89
ประวัติผู้วิจัย 90

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

4.1 ปัจจัยทางชีวะสังคมของกลุ่มตัวอย่าง....38
4.2 ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง 40
4.3 ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก 42
4.4 ระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรป้องกันยุง 42
4.5 ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง 43
4.6 เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก 43
4.7 ระดับของเจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุง....47
4.8 พฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก 47
4.9 ระดับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก 50
4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางชีวะสังคมกับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง 50
4.11ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออกและการใช้สมุนไพรป้องกันยุง กับเจตคติของการใช้สมุนไพรป้องกันยุง ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม 53
4.12 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของ ความรู้ เจตคติ เกี่ยวกับประโยชน์ของตะไคร้หอม กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง....54

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 องค์ประกอบของพฤติกรรมมนุษย์ 7
2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย 27

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ RAJAPRUK UNIVERSITY

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ โดย สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์สาธารณสุข ได้ดำเนินกิจกรรมบริการทางวิชาการ ให้กับประชาชนในตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยการน้อมนำพระราชปณิธานการเผยแพร่ภูมิปัญญาไทยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 โดยนำ โครงการ ภูมิปัญญาไทย สมุนไพรไล่ยุง ให้กับประชาชน ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2559 โดยเริ่มแรกเป็นการถ่ายทอดความรู้ และสาธิตการทำถุงเครื่องหอมสมุนไพรไล่ยุง กำยานไล่ยุง และธูปหอมไล่ยุ่งเพื่อใช้ในการป้องกันยุงกัด ทั้งนี้เนื่องจากตำบลบางขนุนเป็นพื้นที่ซึ่งเกิดการระบาดของไข้เลือดออกทุก ๆ ปี โดยมุ่งหวังให้ประชาชน ตำบลบางขนุนมีส่วนร่วมแก้ปัญหา อันจะส่งผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชน ตำบลบางขนุน และได้ดำเนินการต่อเนื่อง โดยสานต่อโครงการภูมิปัญญาไทยสมุนไพรไล่ยุง ต่อยอดแนวคิดเป็นโครงการปลูกตะไคร้หอม และแปรรูปเป็นสเปรย์หอมป้องกันยุง ถ่ายทอดให้กับกลุ่มกรรมการชุมชน กลุ่มผู้สูงอายุของตำบลบางขนุน และกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนวัดบางขนุน ในปี พ.ศ. 2560 ทั้งนี้จากการศึกษาวิจัย พบว่ามีสมุนไพรตระกูลตระไคร้หญ้าหลายชนิดที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการกำจัดยุงได้ เช่นจากการศึกษาของ Ansari and Razdan (1995: 104-111) ศึกษาน้ำมันหอมระเหย หลายชนิดในการป้องกันยุง จากพืชในกลุ่มของตะไคร้ (Lamon Glass) คือ C. Martinii Martinii var. Sofia (Palmarosa) เป็นพืชตระกูลเดียวกับ Lamon Glass, C. Citratus (ตะไคร้แกง) and C. Nardus (Citroneila) คือ ตะไคร้หอมผลการวิจัย ชี้ให้เห็นว่า น้ำมันทั้งสามชนิดมีคุณสมบัติป้องกันการกัดของยุง ผลการศึกษานี้แสดงว่า น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้แกง ตะไคร้หอม และ Palmarosa (หญ้า) มีคุณสมบัติป้องกันยุงกัดได้ดีกว่าพืชสมุนไพรชนิดอื่น ๆ เช่น กะเพรา ดาวเรือง ขมิ้น พืชตระกูลส้ม มะกรูด เป็นต้น

สมุนไพรตะไคร้หอมเป็นสมุนไพรพื้นบ้านที่มีกลิ่นฉุนแรง นิยมนำมาสกัดเอาน้ำมันหอมระเหยต้มน้ำดื่ม และใช้ในการป้องกัน และกำจัดยุงและแมลงด้วยการบรรจุผลิตภัณฑ์ ในรูปแบบสเปรย์กันยุง ซึ่งการนำสมุนไพรพื้นบ้านมาใช้นอกจากจะเป็นการช่วยลดปัญหาดังกล่าวแล้ว ยังทำให้ชุมชนตระหนักและเห็นคุณค่าของสมุนไพรใกล้ตัวอีกด้วย (ปนัดดา แทนสุโพธ, 2555: 2) ผลการศึกษาฤทธิ์ในการป้องกันยุง พบว่า ประสิทธิภาพของน้ำมันตะไคร้ต้น สามารถป้องกันยุงได้ถึง 4-5 ชั่วโมง น้ำมันตะไคร้ต้น จึงเป็นทางเลือกหนึ่งของสารจากธรรมชาติที่ใช้ในการป้องกันยุงโดยเฉพาะยุงลาย และยังมี

ผลข้างเคียงน้อย (สุนีย์ จันทร์สกาว และคณะ, 2555: ออนไลน์) เช่นเดียวกับ Wong, Signal, Campion and Motion. (2005). ให้ความเห็นว่า น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอม (Citronella Oil) มีสรรพคุณในการไล่แมลง ส่งผลให้ตะไคร้หอม เป็นพืชที่มีแมลงรบกวนน้อย การปลูกจึงไม่ต้องการการดูแลรักษามากเหมือนพืชไร่ชนิดอื่นโดยเฉพาะการใช้ยาปราบศัตรูพืช

โรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาสำคัญทางด้านสาธารณสุขและเป็นปัญหาซึ่งปัจจุบันมีแนวโน้มของการเกิดโรคสูงขึ้น แนวโน้มการเกิดโรคไข้เลือดออกในช่วง 10 ปีที่ผ่าน ตั้งแต่ พ.ศ.2551 จนถึงปัจจุบัน พบว่า มีรูปแบบการระบาดแบบปีเว้นปี หรือ ปีเว้นสองปี โดยมีการระบาดใหญ่ในช่วงปี 2553, 2556 และ 2558 ซึ่งพบผู้ป่วยมากถึง 116,947, 154,444 ราย และ 144,952 ราย ตามลำดับ และมีรูปแบบการเกิดโรคที่เปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล (Seasonal Pattern) โดยจะเริ่มมีแนวโน้มผู้ป่วยมากขึ้นตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนและพบสูงสุดในเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝน อย่างไรก็ตาม หากในช่วงปลายปีจำนวนผู้ป่วยไม่ลดลงจะทำให้ในปีถัดไปมีโอกาสที่จะเกิดการระบาดใหญ่ได้ เช่น ในช่วงปี 2552 – 2553 และ ปี 2555 – 2556 ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกสามารถพบได้ในทุกกลุ่มอายุ โดยกลุ่มที่มีอัตราป่วยสูงที่สุด คือกลุ่มเด็กวัยเรียน (5 – 14 ปี) และวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (15 – 24 ปี) นับเป็นปัญหาสาธารณสุขไทยตลอดมา เพราะโรคไข้เลือดออกเป็นโรคติดต่อที่สร้างความสูญเสียชีวิต และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลซึ่งเป็นความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งที่ทุกฝ่ายได้ช่วยกันรณรงค์ป้องกันและควบคุมมาโดยตลอด และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน แม้กระนั้นปัญหาโรคไข้เลือดออกไม่ได้ลดลงมากนัก ยังคงเป็นปัญหาสำคัญในระดับประเทศเรื่อยมา สถานการณ์โรคไข้เลือดออกในปี พ.ศ. 2561 มีรายงานผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก (Dengue Fever: DF, Dengue Haemorrhagic Fever: DHF, Dengue Shock Syndrome: DSS) สะสมรวม 9,577 ราย การกระจายการเกิดโรคไข้เลือดออกรายภาค พบว่าภาคใต้ มีอัตราป่วยสูงที่สุดเท่ากับ 27.64 ต่อประชากรแสนคน จำนวนผู้ป่วย 2,575 ราย รองลงมา ได้แก่ ภาคกลางอัตราป่วย 23.41 ต่อประชากรแสนคน จำนวนผู้ป่วย 5,192 ราย ภาคเหนืออัตราป่วย 9.04 ต่อประชากรแสนคน จำนวนผู้ป่วย 1,121 ราย และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อัตราป่วย 3.14 ต่อประชากรแสนคน จำนวนผู้ป่วย 689 ราย ตามลำดับ สำหรับจังหวัด นนทบุรี มีจำนวนประชากร 1,202,818 คน พบว่าจำนวนผู้ป่วยไข้เลือดออก 287 คน เสียชีวิต 1 คน อัตราป่วย 23. 86 ต่อแสนประชากร อัตราตาย 0.08 ต่อแสนประชากร อัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.35 (สำนักระบาดวิทยา, 2561) โดยที่ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกซึ่งเป็นปัญหามาอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลรายงานการเฝ้าระวังโรค (รง. 506) ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 23 ธันวาคม 2560 พบผู้ป่วยไข้เลือดออก 8 ราย เนื่องจากลักษณะพื้นที่ในชุมชนยังมีลักษณะเป็นสวน และต้นไม้ร่มรื่น เหมาะที่จะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ทั้งนี้จากผลการพยากรณ์โรคไข้เลือดออกและการประเมินพื้นที่เสี่ยง มาตรการในการป้องกันควบคุม โรคไข้เลือดออก ปี

2562 พบว่า จังหวัดนนทบุรี เป็นพื้นที่ระดับความเสี่ยงสูง ซึ่งอำเภอบางกรวยเป็นพื้นที่ ระดับความเสี่ยงปานกลาง (กรมควบคุมโรค, 2561: 27)

ดังนั้นการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการแก้ไขปัญหา โดยการมีส่วนร่วมให้คนในชุมชน ตระหนักถึงสภาพปัญหาของโรคไข้เลือดออกที่เกิดขึ้นในชุมชน พร้อมทั้งหาวิธีการแก้ไข ซึ่งปัญหาของโรคไข้เลือดออกเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาวิธีการป้องกันเพื่อไม่ให้ยุงกัด วิธีการป้องกันกำจัดยุงมีหลากหลายวิธี ปัจจุบัน มีวิธีการกำจัดยุงมากมาย โดยการใช้สารเคมีในการกำจัดยุง โดยเฉพาะพื้นที่ระบาด เพื่อกำจัดลูกน้ำ ตัวโม่ง ยุงตัวแก่ทันที ซึ่งเป็นการควบคุมการระบาดของโรคที่มียุงเป็นพาหะ สารเคมีที่ใช้ประจำ ได้แก่ ยาทากันยุง ยาจุดกันยุง ใส่ทรายอะเบทในโอ่งน้ำ หรือแหล่งน้ำ ยาฉีดพ่นยุง พ่นหมอกควัน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะมีสารเคมีผสมอยู่อาจทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคเมื่อใช้ในปริมาณที่มากเกินไป

จากการถ่ายทอดความรู้ และสาธิตการทำถุงเครื่องหอมสมุนไพรไล่ยุง กำยานไล่ยุง และธูปหอมไล่ยุงเพื่อป้องกันยุงกัด ให้กับชุมชนตำบลบางขนุน ตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัย ผลการนำสมุนไพรไปใช้ในการป้องกันยุงกัดของประชาชน ตำบลบางขนุน โดยประเมินความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม ไปใช้เพื่อการป้องกันยุงของประชากรตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และเป็นการต่อยอดการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมให้เป็นผลผลิตที่ทำรายได้ให้กับตำบลบางขนุน ซึ่งจะสามารถสร้างความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านสมุนไพรอาชีพ และเพิ่มรายได้ให้กับคนประชาชน ต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

การประเมิน ความรู้ และเจตคติ ต่อการใช้ตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก ของประชาชนเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อประเมิน ความรู้ และ เจตคติ ของประชาชนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก

1.3.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ เพื่อศึกษา

1.3.2.1 การประเมินผล ความรู้ และ เจตคติของประชาชน ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก

1.3.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางชีวะสังคม ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก

1.3.2.3 ความสัมพันธ์ ระหว่างความรู้และเจตคติของประชาชนกับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 ปัจจัยทางชีวะสังคม ความรู้ เจตคติ เกี่ยวกับประโยชน์ของตะไคร้หอม มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันไข้เลือดออกของประชาชน

1.4.2 ความรู้ เกี่ยวกับประโยชน์ของตะไคร้หอม มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันไข้เลือดออกของประชาชน

1.4.3 เจตคติ เกี่ยวกับประโยชน์ของตะไคร้หอม มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันไข้เลือดออกของประชาชน

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ และเรื่องไข้เลือดออก และความรู้เรื่องการใช้สมุนไพรป้องกันยุง การผลิตตะไคร้หอมไล่ยุงอย่างง่าย

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากร คือ ประชาชน และสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลบางขนุน เขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 4,803 คน (ระบบสถิติทางการทะเบียน, 2559: ออนไลน์)

1.5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการศึกษาวิจัยในเวลา 1 ปี ตั้งแต่ พฤษภาคม 2561 - พฤษภาคม 2562

1.5.4 ขอบเขตด้านพื้นที่ การเก็บข้อมูลการศึกษาวิจัย ที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน และโรงเรียนวัดบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 การประเมินความรู้ (Knowledge) คือ เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึงข้อมูลความรู้ที่กลุ่มประชาชนตำบลบางขนุน ได้รับจากการถ่ายทอดเรื่องการใช้สมุนไพรตะไคร้หอมป้องกันยุง ซึ่งจะนำไปสู่ ความเชื่อ และปฏิบัติ ในการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้เพื่อเป้าหมายในการป้องกันยุงกัด

1.6.2 เจตคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึก ความชอบ หรือไม่ชอบ ความพอใจว่าสมุนไพรไทย เช่น ตะไคร้หอมสามารถป้องกันยุงกัดได้จริง ความพอใจนี้อาจจะเกิดจาก การได้รับข้อมูลความรู้เรื่องประโยชน์ของตะไคร้หอม เกิดความเข้าใจ และการเชื่อมั่นว่าสามารถป้องกันยุงได้

1.6.3 ปฏิบัติ (Practice) การนำไปใช้ หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกของประชาชน ตำบลบางขนุน ถึงการนำตะไคร้หอม และผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมไปใช้ป้องกันยุง โดยการปลูกต้นตะไคร้หอมไว้ในบริเวณบ้าน สามารถนำต้นตะไคร้หอมมาแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมใช้เอง เช่น ถุงตะไคร้หอม สเปรย์หอมไล่ยุง หรือซื้อหามาไว้ใช้กับตนเอง

1.6.4 ตะไคร้หอม (Citronella) หมายถึงพืชสมุนไพรที่มีสารเคมีซึ่งสามารถใช้ในการป้องกันยุงกัดได้ โดยต้นตะไคร้หอมเป็นพืชที่มีในท้องถิ่น หาได้ง่าย สะดวก และไม่มีฤทธิ์ตกค้างในสิ่งแวดล้อม ลักษณะลำต้นเป็นไม้ล้มลุก ทรงพุ่มขนาดเล็ก สามารถแตกหน่อและเหง้าเพื่อการขยายพันธุ์ได้ง่าย ใช้ปรุงยาแผนโบราณได้หลายชนิด และยังสามารถนำมาเป็นสมุนไพรไล่ยุงคุณภาพดีได้อีกด้วย โดยสามารถใช้ได้ทั้งน้ำมันสกัดและลำต้น น้ำมันหอมระเหยที่ได้จากการสกัดตะไคร้หอมมาทาผิว หรือฉีดรอบ ๆ บริเวณที่ต้องการ จะสามารถไล่ยุงและแมลงอื่นได้ผลดีมาก สำหรับการศึกษาครั้งนี้ ได้ถ่ายทอดความรู้ และสาธิตผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม โดยมุ่งหวังให้เป็นทางเลือกของประชาชน ในการใช้ป้องกันยุง ของประชาชน ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ดังนี้

1.6.4.1 น้ำมันหอมระเหยตะไคร้หอม มีสีใสถึงเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอมสดชื่นคล้ายมะนาว ช่วยดับกลิ่น ปรับปรุงให้อากาศบริสุทธิ์ น้ำมันหอมระเหยที่ได้จากการสกัดตะไคร้หอมนำมาทาผิว

1.6.4.2 สเปรย์ตะไคร้หอมไล่ยุง เป็นการแปรรูปสมุนไพรที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ในการไล่ยุง ป้องกันยุงหรือฉีดรอบ ๆ บริเวณที่ต้องการ จะสามารถไล่ยุงและแมลงอื่นได้ผลดีมาก

1.6.4.3 ถุงตะไคร้หอม โดยนำใบตะไคร้หอมหั่นละเอียด ใส่ถุงผ้าบางรวมกับสมุนไพรชนิดอื่น ๆ เช่น เปลือกส้ม ผลมะกรูด หั่นละเอียด แขวนไว้ตามมุมต่าง ๆ ยุง และแมลงก็จะไม่เข้ามารบกวน

1.7 ประโยชน์ของงานวิจัย

1.7.1 ประชาชนสามารถแปรรูปตะไคร้หอมเป็นผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงในรูปแบบง่าย ๆ ไว้ใช้ในครอบครัว หรือชุมชน

1.7.2 ประชาชนเกิดการรอบรู้ทางสุขภาพ มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะ ทางสังคมอันจะเป็นแรงจูงใจในการเข้าถึง ทำความเข้าใจ และใช้ข้อมูลเพื่อ ให้เกิดการรักษาสุขภาพตนเองจากภูมิปัญญาไทยได้อย่างเหมาะสม

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัย เรื่องการประเมินความรู้และเจตคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกของประชาชน ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความรู้และเจตคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกของประชาชน ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางศึกษาวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge) แนวคิดเจตคติ (Attitude) และ การปฏิบัติ (Practice)

2.2 โรคไข้เลือดออก

2.3 สมุนไพรป้องกันยุง

2.4 สรรพคุณของตะไคร้หอม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การเสนอรายละเอียดของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ซึ่งนำมาประยุกต์ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ทฤษฎีการเรียนรู้ (Bloom's Taxonomy) ร่วมกับการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาที่มีความคล้ายคลึง และสอดคล้อง แนวคิดเจตคติ (Attitude) และการยอมรับปฏิบัติ (Practice) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ ของBloom (Bloom's Taxonomy)

ความหมายของการเรียนรู้ โดยทฤษฎีของเบนจามิน บลูม (Benjamin S. Bloom อ้างถึงในอักษร สวัสดี, 2542: 26-28) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่าง ๆ รวมถึงแบบกระสวนของโครงการ วัตถุประสงค์ในด้านความรู้ โดยเน้นในเรื่องของ กระบวนการทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ Bloom เป็นนักการศึกษาชาวอเมริกัน เชื่อว่าการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน และได้แบ่งประเภทของพฤติกรรมโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้และจิตวิทยาพื้นฐานว่า มนุษย์จะเกิดการเรียนรู้ใน 3 ด้านคือ

ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom เรียกว่า Bloom's Taxonomy ได้จำแนกองค์ประกอบของพฤติกรรมมนุษย์ ออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นพฤติกรรมด้านความรู้
2. จิตพิสัย (Affective Domain) พฤติกรรมด้านจิตใจ ความรู้สึก
3. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ

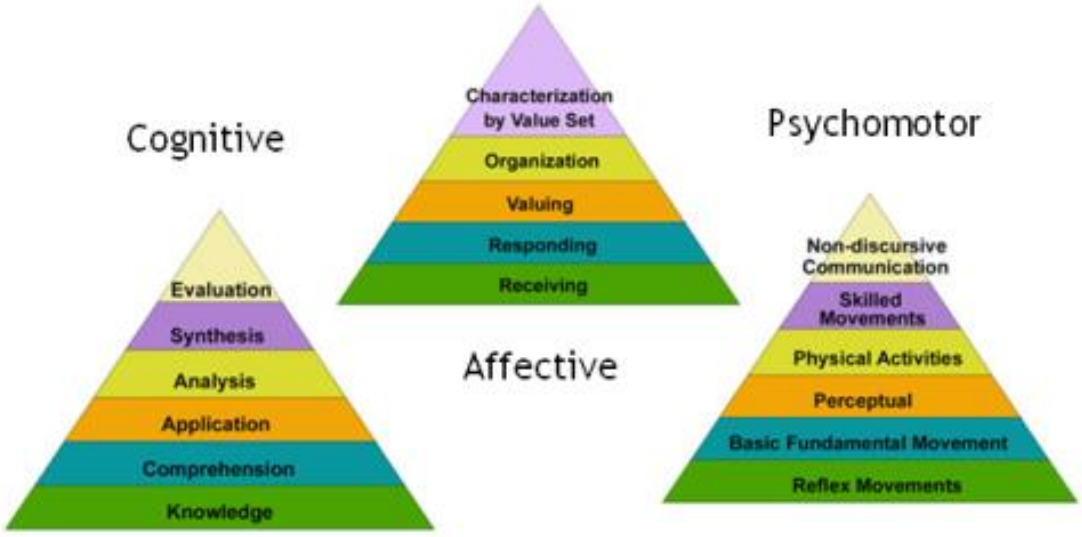

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของพฤติกรรมมนุษย์
ที่มา: http://www.l3nr.org/posts/478812

2.1.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ของคนประกอบด้วยความรู้ตามระดับต่าง ๆ รวม 6 ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำไปสู่ระดับของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป รายละเอียดของแต่ละระดับไว้ดังนี้ (Sirikanya, 2014: ออนไลน์)

1) ความรู้ (Knowledge) หมายถึงการเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

2) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับการสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3) การนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิม ไป

แก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

4) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจ และการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อย ที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

5) การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมา ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

6) การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์ (Criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะ (Characteristics of Cognitive Domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความรู้คือ สิ่งที่มนุษย์สร้าง ผลิต ความคิด ความเชื่อ ความจริง ความหมาย โดยใช้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ตรรกะ แสดงผ่านภาษา เครื่องหมาย และสื่อต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์เป็นไปตามผู้สร้าง ผู้ผลิตจะให้ความหมาย

2.1.1.2 จิตพิสัย (Affective Domain) คือ พฤติกรรมด้านจิตใจ ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทัศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวด ล้อมที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดีงามอยู่ตลอดเวลา อันจะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ จะประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย ๆ 5 ระดับ ได้แก่ การรับรู้ การตอบสนอง การเกิดค่านิยม การจัดระบบ และบุคลิกภาพ

2.1.1.3 ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) คือ พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาท พฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนิชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาได้โดยตรงโดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะประกอบด้วย 5 ขั้น ได้แก่ การรับรู้ การตอบสนอง การเกิดค่านิยม การจัดระบบ และบุคลิกภาพ

โดยสรุป การเรียนรู้หมายถึงการระลึกถึงกระบวนการ และรูปแบบของโครงการ ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรู้อย่างชัดเจน โดยเน้นในเรื่องของ กระบวนการทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้และ

จิตวิทยาพื้นฐานว่า มนุษย์จะเกิดการเรียนรู้ใน 3 ด้านคือ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom เรียกว่า Bloom's Taxonomy

ในการศึกษาทฤษฎีของเบนจามิน บลูม (Benjamin S. Bloom) ครั้งนี้ เป็นการประยุกต์ ทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยเลือกศึกษาร่วมกับแนวคิดของนักการศึกษาที่มีความคล้ายคลึงและสอดคล้อง

2.1.2 แนวคิดเจตคติ (Attitude)

ความหมายของเจตคติ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานสถาน พ.ศ. 2542 อธิบายว่า หมายถึงท่าที หรือความรู้สึกของบุคคล ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542) เป็นพฤติกรรมทางด้านจิตใจ เป็นตัวกำหนดการแสดงออกและบุคลิกภาพบางประการของบุคคล ที่บ่งบอกถึงลักษณะของอารมณ์ ความรู้สึก และค่านิยมในแต่ละบุคคล ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งความหมายของเจตคติโดยนักวิชาการหลายท่านได้ให้ทรรศนะไว้ดังเช่น นอร์แมน แอล มุน (Norman, 1971: 71) กล่าวว่า ทัศนคติคือ ความรู้สึก และความคิดเห็น ที่บุคคล มีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์สถาบัน และข้อเสนอใด ๆ ในทางที่จะยอมรับ หรือปฏิเสธ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรม อย่างเดียวกัน ตลอด

Gibson (2000 อ้างถึงใน นนทรี สัจจาธรรม, 2557: 20) ให้ความหมายว่า เจตคติ คือ ตัวตัดสินพฤติกรรม เป็นความรู้สึกเชิงบวก หรือเชิงลบ เป็นสภาวะจิตใจในการพร้อมที่จะส่งผลกระทบต่อการตอบสนองของบุคคลนั้น ๆ ต่อบุคคลอื่น ๆ ต่อวัตถุหรือสถานการณ์ โดยเจตคติสามารถเรียนรู้หรือจัดการได้โดยใช้ประสบการณ์ อัลพอร์ท (Allport อ้างถึงในนวลศิริ เปาโรหิต, 2545: 125) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า เป็นสภาวะของความพร้อมทางจิตใจซึ่งเกิดจาก ประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้เป็นแรงที่กำหนดทิศทางของปฏิกิริยาระหว่างบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของและ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง เจตคติจึงก่อรูปได้ดังนี้ 1. เกิดจากการเรียนรู้ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมในสังคม 2. การสร้างความรู้สึกจากประสบการณ์ของตนเอง 3. ประสบการณ์ที่ได้รับจากเดิม มีทั้งทางบวกและลบ จะส่งผลถึงเจตคติต่อสิ่งใหม่ที่คล้ายคลึง 4. การเลียนแบบบุคคลที่ตนเองให้ความสำคัญ และรับเอาเจตคตินั้นมาเป็นของตน เบลกินและสกายเดล (Belkin and Skydell อ้างถึงใน จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2549: 58) ให้ความสำคัญ ของเจตคติว่า เป็นแนวโน้มที่บุคคลจะตอบสนองในทางที่พอใจหรือไม่พอใจต่อสถานการณ์ต่าง ๆ

สรุปได้ว่า เจตคติ คือ อารมณ์ ความรู้สึกของบุคล ซึ่งเป็นพฤติกรรมภายใน และเป็นตัวกำหนดการแสดงออกและบุคลิกภาพบางประการของบุคคล ในทางที่จะยอมรับ หรือปฏิเสธ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนอง ด้วยพฤติกรรม อย่างเดียวกันตลอดโดยเจตคติสามารถเรียนรู้หรือจัดการได้โดยใช้ประสบการณ์ที่กำหนดทิศทางของปฏิกิริยาระหว่างบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของและ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

2.1.3 พฤติกรรม หรือการปฏิบัติ (Practice)

2.1.3.1 ความหมายของพฤติกรรม ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมมนุษย์ โดยนักพฤติกรรมศาสตร์ และนักจิตวิทยา ได้ให้ความหมายว่าคือการแสดงออกภายนอกที่สังเกตได้ เช่นการเคลื่อนไหว การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (การสนทนาโต้ตอบ และการตอบสนองทางอารมณ์ เช่น การยิ้ม การหัวเราะการร้องไห้ (Lefton, 2008: 3) สอดคล้องกับเนวิด (Navid; 2012: 4) อธิบายว่าพฤติกรรมคือการกระทำของบุคคลซึ่งจะครอบคลุมเฉพาะสิ่งที่แสดงออก เช่นการนั่ง การยิ้ม และการเคลื่อนไหว เป็นต้น Rudma (2011) ได้ให้ความหมายของคำว่าพฤติกรรม (Behavior) ว่าหมายถึงปฏิกิริยาและกิจกรรมทุกชนิดที่มนุษย์ แสดงออกทางรูปธรรม นามธรรม ตลอดเวลา สังเกตได้ด้วยประสารทสัมผัส วาจา และการกระทำ สอดคล้องกับ ธนัญญา ธีระอกนิษฐ์ (2555: 5) ซึ่งกล่าวว่าพฤติกรรมหมายถึงอาการที่แสดงออกของมนุษย์ ซึ่งเป็นปฏิกริยาโต้ตอบต่อสิ่งเร้าที่อยู่รอบตัว โดยการสังเกต หรือการใช้เครื่องมือช่วยวัดพฤติกรรมซึ่งส่งผลต่อกระบวนการทางร่างกาย

จากข้อความดังกล่าว สรุปความหมายของพฤติกรรม หมายถึงการกระทำ หรือการปฏิบัติของบุคล (Practice) ซึ่งแสดงออกทางรูปธรรม และนามธรรม การกระทำของบุคคลซึ่งจะครอบคลุมเฉพาะสิ่งที่แสดงออก เช่นการนั่ง การยิ้ม และการเคลื่อนไหว เป็นต้น ซึ่งเป็นปฏิกริยาโต้ตอบต่อสิ่งเร้า

2.1.3.2 ประเภทของพฤติกรรม โดยมากนักจิตวิทยาแบ่งพฤติกรรม ออกเป็น 2 ประเภท (Coon & Mitterer, 2003:14, อ้างถึงใน จิราภรณ์ ตั้งกิตติภาภรณ์. (2556: 2-3 ดังนี้

1) พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) หมายถึงการกระทำที่ผู้อื่นสามารถสังเกตได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

(1) พฤติกรรม โมลาร์ (Molar Behavior) เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้โดยตรงไม่ต้องใช้เครื่องมือ เช่น พฤติกรรมกินอาหาร หัวเราะอ้าปาก ถีบจักรยาน เป็นต้น

(2) พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular Behavior) เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้แต่ต้องใช้เครื่องมือช่วย เช่นการเต้นของหัวใจ การวัดความดันโลหิต เป็นต้น

2) พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) หมายถึงการกระที่ผู้อื่นสังเกตไม่ได้โดยตรง พฤติกรรมภายในเป็นเรื่องของประสบการณ์ส่วนบุคคล ซึ่งตนเองจะรู้ ได้แก่ความคิดความจำความฝัน จินตนาการ และพฤติกรรมการรู้สึกต่าง ๆ เช่น รู้สึกหิว เหนื่อย หนาว เสียใจ ดีใจ เป็นต้น

โดยสรุป ความหมายของพฤติกรรม หมายถึงการกระทำ หรือการปฏิบัติของบุคล (Practice) ซึ่งแสดงออกทางรูปธรรม และนามธรรม ต่อพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกของประชาชน ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ครั้งนี้ คือพฤติกรรมการใช้สมุนไพรซึ่งเกิดจากการการเรียนรู้ ประโยชน์ของสมุนไพร เกิดความเข้าใจ มีการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น การวิเคราะห์ รวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องนั้น ๆ และสังเคราะห์

โดยประเมินความรู้นั้นจากข้อเท็จจริง เกิดความรู้สึก และความคิดเห็น ที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น เป็นพฤติกรรมทางด้านจิตใจ เป็นตัวกำหนดการแสดงออกและบุคลิกภาพบางประการของบุคคล ในทางที่จะยอมรับ หรือปฏิเสธ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลเลือกปฏิบัติ ในรูปแบบต่าง ๆ จนส่งผลให้เกิดการกระทำในสิ่งนั้น ๆ ซึ่งบางครั้งอาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การยอมรับปฏิบัติ หรือการมีส่วนร่วมของบุคคลในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ ลักษณะของพฤติกรรมจะมีเป้าหมาย มีความพร้อม มีสถานการณ์ การตีความ การตอบสนองผลที่เกิดขึ้น และปฏิกิริยาต่อผลที่เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม (เมธาวี อุดมธรรมานุภาพ, 2548 อ้างถึงใน นนทรี สัจจาธรรม, 2557: 4)

2.2 โรคไข้เลือดออก (Hemorrhagic Fever)

2.2.1 ความหมายของโรคไข้เลือดออก

โรคไข้เลือดออกเป็นโรคที่เกิดจากยุงเป็นพาหนะของโรค (Medthai, 2559: ออนไลน์) นอกจากเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศไทย ยังเป็นปัญหาสาธารณสุขทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศในเขตร้อนชื้น เนื่องจากโรคไข้เลือดออกได้แพร่กระจายอย่างกว้างขวางและจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างมากใน 30 ปีที่ผ่านมา มากกว่า 10 ประเทศที่โรคนี้กลายเป็นโรคประจำถิ่น และโรคนี้ยังคุกคามต่อสุขภาพของประชากรโลก มากกว่าร้อยละ 40 (2,500 ล้านคน) โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะพบมากในประเทศเขตร้อนและเขตอบอุ่น โรคไข้เลือดออกเดงกีไม่ติดต่อจากคนสู่คน ติดต่อกันได้โดยมียุงลายเป็นแมลงนำโรค การติดต่อจึงต้องใช้เวลาในผู้ป่วยและในยุง ระยะที่ผู้ป่วยมีไข้สูงประมาณวันที่ 2- 4 จะมีไวรัสอยู่ในกระแสเลือดมาก ระยะนี้จะเป็นระยะติดต่อจากคนสู่ยุง และระยะเพิ่มจำนวนของเชื้อไวรัสในยุงจนมากพออีกประมาณ 8-10 วัน จึงจะเป็นระยะติดต่อจากยุงสู่คน ประเทศไทยเริ่มพบโรคไข้เลือดออกประปราย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2492 และการระบาดใหญ่ในประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2501 ในเขตกรุงเทพ-ธนบุรี สถานการณ์โรคไข้เลือดออกของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501-2545 มีแนวโน้มที่สูงขึ้น และมีการระบาดหลายลักษณะ เช่น ระบาดปีเว้นปี ปีเว้น 2 ปี หรือระบาดติดต่อกัน 2 ปี แล้วเว้น 1 ปี แต่ในระยะ 15 ปีย้อนหลัง ลักษณะการระบาดมีแนวโน้มระบาด 2 ปี เว้น 2 ปี ส่วนใหญ่ผู้ป่วยจะอยู่ในกลุ่มอายุ 0-14 ปี อัตราป่วยสูงสุดในกลุ่มอายุ 5-9 ปี อัตราส่วนผู้ป่วยเพศหญิงต่อเพศชายใกล้เคียงกัน พบผู้ป่วยได้ตลอดทั้งปี แต่จะพบมากในช่วงฤดูฝน ระหว่างเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม การติดเชื้อในผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงหรือเสียชีวิต ตั้งแต่ปี 2548 – 2560 พบว่า ประเทศไทยมีไวรัสเดงกีทั้ง 4 ชนิดหมุนเวียนกัน โดยพบว่าในปีที่เป็นปีระบาดจะมีการเปลี่ยนแปลงของชนิดเชื้อไวรัสเดงกีอย่างชัดเจน ซึ่งในปี 2556 และ 2558 เป็นปีที่มีการระบาดใหญ่ พบชนิดเชื้อที่เด่น คือ Den-3 (ร้อยละ 32 และ 30.9 ตามลำดับ) ทั้งนี้ แนวโน้มการหมุนเวียนของชนิดเชื้อไวรัสในปี 2560 พบว่า Den-1 และ Den-2 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ Den-3 และ Den-4 มีแนวโน้มลดลง (กรมควบคุมโรค, 2561: 10) ตั้งแต่ปี 2560 สำนักโรคติดต่อนำโดยแมลงได้ดำเนินโครงการเฝ้าระวังเชื้อ

ไวรัสเดงกีในคน โดยเก็บตัวอย่างจากผู้ป่วยที่สงสัยว่าติดเชื้อไวรัสไข้เลือดออก (ให้ผลบวกต่อการตรวจด้วยชุดตรวจไข้เลือดออก) ผู้ป่วยเป็นไข้ไม่เกิน 5 วัน, ผลการตรวจนับเม็ดเลือดขาวพบจำนวนเม็ดเลือดขาว น้อยกว่า 5,000 cells/ml หรือพบ Lymphocyte หรือ Atypical lymphocyte เด่น) ซึ่งในปี 2560 ได้ตัวอย่างจาก 24 โรงพยาบาล ใน 15 จังหวัด และปี 2561 ได้ตัวอย่างจาก 15 โรงพยาบาล ใน 13 จังหวัด ผลการตรวจ พบว่า ปี 2560 ชนิดไวรัสเดงกี ที่มีสัดส่วนมากที่สุด คือ Den-1 และ Den-4 ซึ่งในปี 2561 Den-1 มีแนวโน้มของสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วน Den-4 มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน ส่วน Den-2 และ Den-3 มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันทั้งสองปี ซึ่งเมื่อพิจารณาการหมุนเวียนชนิดเชื้อไวรัสเป็นราย ไตรมาส พบว่า Den-1 และ Den-4 จะสลับกันเป็นชนิดเชื้อที่เด่นในทุก ๆ 3 เดือน

2.2.2 การควบคุมโรคไข้เลือดออก

แม้ว่าในปัจจุบันกำลังมีการพัฒนาวัคซีนป้องกันการติดเชื้อไวรัสเดงกี แต่ยังไม่มียาที่สามารถฆ่าเชื้อไวรัสชนิดนี้ได้ ดังนั้นวิธีป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ดีที่สุด คือ การควบคุมยุงลายให้มีจำนวนลดลง ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ (กรมควบคุมโรค, 2561: 10-11)

2.2.2.1 กำจัดแหล่งเพาะพันธ์ลูกน้ำยุงลายไม่ให้น้ำขัง เปลี่ยนถ่ายน้ำ ดูแลรักษาความสะอาดบ้านเรือนห้องพัก ปรับปรุงสภาพแวดล้อมรอบบ้านและชุมชนให้สะอาดไม่เป็นแหล่งเพาะพันธ์ยุงลาย ควรจัดเก็บสิ่งของให้เป็นระเบียบ เก็บเสื้อผ้าให้มิดชิด ไม่ให้เป็นที่เกาะของยุงลาย ใส่ทรายกำจัดลูกน้ำในโอ่งน้ำหรือภาชนะที่ปิดฝาไม่ได้ ในอัตราส่วนทรายกำจัด ลูกน้ำ 1 กรัมต่อน้ำ 10 ลิตร

2.2.2.2 การป้องกันไม่ให้ยุงลายกัด นอนในห้องนอนที่มีมุ้งลวดหรือกางมุ้งนอน ไม่อยู่ในบริเวณที่อับหรือเป็นมุมมืด มีแสงสว่างน้อย สวมใส่เสื้อผ้าให้มิดชิดเมื่อต้องออกนอกบ้าน หรือทายากันยุงป้องกันยุงลายกัด อาบน้ำ ชำระร่างกายให้สะอาด ปราศจากกลิ่นเหงื่อไคล เพราะกลิ่นเหงื่อไคลจะดูดยุงลายให้มากขึ้น

2.2.2.3 การควบคุมสิ่งแวดล้อมเป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมเพื่อไม่ให้ยุงมีการขยายพันธุ์ ดังนี้

1) แทงค์น้ำ บ่อ กะละมัง ที่เก็บกักน้ำจะเป็นแหล่งที่ยุงออกไข่และกลายเป็นยุง ต้องมีฝาปิดและหมั่นตรวจสอบว่ามีลูกน้ำหรือไม่

2) หมั่นตรวจรอยรั่วของท่อน้ำ แทงค์น้ำหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวกับน้ำว่ารั่วหรือไม่ โดยเฉพาะฤดูฝน

3) ตรวจสอบแจกัน ถ้วยรองขาโต๊ะ และเปลี่ยนน้ำทุกสัปดาห์ สำหรับแจกันอาจจะใส่ทรายผสมลงไป ส่วนถ้วยรองขาโต๊ะให้ใส่เกลือเพื่อป้องกันลูกน้ำหมั่นตรวจสอบถาดรองน้ำที่ตู้เย็น หรือเครื่องปรับอากาศเพราะเป็นที่แพร่พันธุ์ของยุง โดยเฉพาะถาดระบายน้ำของ

เครื่องปรับอากาศ ซึ่งออกแบบไม่ดี โดยรูระบายน้ำอยู่เหนือก้นถาดหลายเซนติเมตร ทำให้มีน้ำขังซึ่งเป็นแหล่งเพาะพันธ์ยุง

4) ตรวจรอบ ๆ บ้านว่าแหล่งน้ำขังหรือไม่ ท่อระบายน้ำบนบนหลังคามีแอ่งขังน้ำหรือไม่หากมีต้องดำเนินการแก้ไข

5) ขวดน้ำ กระป๋อง หรือภาชนะอื่นที่อาจจะเป็นที่เก็บขังน้ำ หากไม่ใช้ ให้ใส่ถุงหรือฝังดินเพื่อไม่ให้น้ำขัง รวมทั้งยางเก่าที่ไม่ใช้ก็เป็นแหล่งขังน้ำได้เช่นกัน

6) รั้วไม้ หรือต้นไม้ที่มีรูกลวง ให้นำคอนกรีตเทใส่ปิดรู ต้นไผ่ต้องตัดตรงข้อและให้เทคอนกรีตปิดแอ่งน้ำ

7) การเฝ้าระวังการระบาดของไข้เลือดออก โดยการสำรวจลูกน้ำยุงลายในชุมชน วัดปริมาณ ค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายในชุมชน House Index (ค่า HI) จากการสำรวจลูกน้ำยุงลาย ที่บ้าน ดัชนีวัดความชุกชุมของลูกน้ำยุงลาย (Larval/Pupal Mosquito Population Density) โดย
ค่า House Index ร้อยละของบ้านที่พบลูกน้ำ ค่า HI ไม่เกิน 10 หลัง ต่อ 100 หลัง ซึ่งหากค่า House Index มากกว่า ร้อยละ 10 ต้องดำเนินการกำจัดลูกน้ำยุงลาย โดย พ่นหมอกควัน ใส่ทรายอะเบทในโอ่งน้ำ บ่อน้ำ หรือกำจัดแหล่งน้ำขัง เป็นต้น (สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6, 2551: 8)

2.2.3 การดำเนินการเชิงรุก ในวันที่ 11 กรกฎาคม 2561 กระทรวงสาธารณสุข ดำเนินโครงการ “อาสาปราบยุง ควบคุมโรคไข้เลือดออก” เพื่อดำเนินการตามมาตรการในพื้นที่เป้าหมายอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูฝน โดยแบ่งพื้นที่เป็น พื้นที่ระบาดและพื้นที่เสี่ยง เน้นมาตรการควบคุมโรคเข้มข้น ทุกชุมชน ทุกหลังคาเรือน โดยมีเป้าหมาย คือ จำนวนผู้ป่วยในอำเภอลดลง จนไม่เป็นพื้นที่ระบาด ต่อมาในเดือนกันยายน 2561 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้จัดโครงการสาธารณสุข 100 ปี หมออนามัยห่วงใยประชาชน สร้างชุมชนปลอดขยะ ร่วมขจัดภัยไข้เลือดออก ซึ่งมีกิจกรรมให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุก (รพ.สต.) ทุกแห่ง ร่วมกับ อสม. และประชาชน ในการสร้างสิ่งแวดล้อมปลอดขยะเพื่อชุมชนสุขภาพดีที่ บ้าน วัด โรงเรียน ในเดือนตุลาคม ศูนย์อำนวยการใหญ่โครงการจิตอาสาพระราชทาน ตามแนวพระราชดำริ มอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินกิจกรรม “จิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อม กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย” เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่างวันที่ 12 – 23 ตุลาคม 2561 จากการปฏิบัติการดังกล่าวอย่างต่อเนื่องทำให้จำนวนผู้ป่วยลดลงอย่างชัดเจน ตั้งแต่เดือนสิงหาคมเป็นต้นมา มีจำนวนผู้ป่วยน้อยกว่าค่าที่พยากรณ์ไว้ถึงร้อยละ 12 และมีจำนวนผู้ป่วยใกล้เคียงกับ มัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี รวมทั้งแนวโน้มของค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายก็มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน (กรมควบคุมโรค, 2561: 16)

2.3 สมุนไพรป้องกันยุง

สมุนไพรไทย นับเป็นสิ่งหนึ่งที่ทรงคุณค่า เพราะไม่ว่าจะกี่ยุคกี่สมัย ชื่อเสียงของสมุนไพรไทยก็ยังคงเป็นที่รู้จักโดยตลอด ด้วยเพราะสรรพคุณและประโยชน์ของสมุนไพรไทยที่มีค่านับอนันต์ จึงทำให้ไม่ว่าจะคนยุคไหนสมัยไหนก็ยังคงรู้จักสมุนไพรไทยเป็นอย่างดี ปัจจุบันสมุนไพรถูกนำมาประยุกต์ใช้ในหลายรูปแบบ ซึ่งย่อมเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าสมุนไพรไทยนั้นมีคุณค่ามาก

2.3.1 ประโยชน์ของสมุนไพร

ประโยชน์ของสมุนไพรซึ่งมีความโดดเด่น และเป็นที่รู้จัก เช่น (ประโยชน์ของสมุนไพร: ออนไลน์)

2.3.1.1 นำมาสกัดเป็นน้ำมันหอมระเหย สมุนไพรไทยมักมีกลิ่นที่แรงเนื่องจากสมุนไพรไทยเป็นพืชที่มีน้ำมันหอมระเหยอยู่ในตัว จึงทำให้มีกลิ่นที่ค่อนข้างแรง แต่คนไทยก็สามารถสร้างประโยชน์จากคุณสมบัติข้อนี้ของสมุนไพรไทยได้ โดยการนำมาสกัดเอาน้ำมันหอมระเหยจากสมุนไพร ซึ่งจะมีกลิ่นที่หอมแบบไทยแต่ไม่กลิ่นแรงเท่าของจริง ปัจจุบันจึงพบสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีส่วนประกอบของน้ำมันหอมระเหยของสมุนไพรไทย เช่น น้ำมันตะไคร้หอม น้ำมันไพล แชมพูมะกรูด เครื่องสำอางประเภทต่าง ๆ ครีมบำรุงหรือเจล และสารไล่แมลง เป็นต้น

2.3.1.2 ใช้เป็นยารับประทานรักษาโรคต่าง ๆ ซึ่งคนในสมัยก่อนมักนิยมปลูกพืชผักและสมุนไพรไว้รับประทาน และใช้ในครัวเรือนอย่างเป็นปกติ จึงเป็นยารักษาโรคชั้นดีที่ไม่ต้องไปซื้อหา โดยการรับประทานเป็นยา ตั้งแต่ตอนที่ยังไม่ได้เจ็บป่วยซึ่งเป็นการป้องกันโรคไปในตัวอีกด้วย นับว่ารับประทานเข้าไปอย่างไรก็เกิดผลดี ได้ประโยชน์เป็นสองเท่า นอกจากสามารถใช้เป็นยารักษาโรคแล้ว ยังสามารถป้องกันโรคได้อีกด้วย

2.3.1.3 ใช้เป็นยาทาภายนอก ซึ่งนอกจากจะใช้รับประทานเป็นยารักษาโรคต่าง ๆ แล้วสมุนไพรไทยยังสามารถใช้เป็นยารักษาภายนอกได้อีกด้วย หากมีบาดแผลเล็กน้อย คันตามผิวหนัง สมุนไพรไทยก็ช่วยได้ เนื่องจากสมุนไพรไทยบางชนิดมีฤทธิ์เย็น จึงสามารถที่จะช่วยสมานบาดแผลได้ดี หายเร็วขึ้น โดยไม่ต้องไปรักษาที่โรงพยาบาล

2.3.1.4 ใช้รับประทานเป็นอาหารหรือเครื่องดื่ม เนื่องจากสมุนไพรส่วนใหญ่มีรสขมเฝื่อน และมีกลิ่นฉุนจึงไม่นิยมรับประทาน แม้จะรู้ว่ามันมีประโยชน์ต่อสุขภาพมากก็ตาม แต่การนำมาสกัดหรือนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ก็อาจจะช่วยให้เรารับประทานสมุนไพรไทยได้ง่ายขึ้น แต่อาจจะได้คุณค่าไม่เท่ากับการรับประทานสด ดังนั้นปัจจุบันจึงพบอาหารและเครื่องดื่มที่สกัดมาจากสมุนไพรไทยเป็นจำนวนมากให้เลือกรับประทาน

สมุนไพรไล่ยุง เป็นสมุนไพรที่นิยมใช้กันมานาน ตั้งแต่บรรพบุรุษ เนื่องจากเห็นว่า มีคุณภาพดี มีความปลอดภัยสูงทั้ง ต่อคนและสัตว์เลี้ยง ซึ่งสามารถนำมาใช้แทนยากำจัดยุงที่ผลิตจากสารเคมี ซึ่งมีขายตามท้องตลาดทั่วไปและหาซื้อได้ง่าย โดยสรรพคุณในการไล่ยุง ของสมุนไพรไทย

ชนิดนี้จะมีกลิ่นแรง และเป็นพืชที่มีน้ำมันหอมระเหยอยู่ในตัว ยุงและแมลงจะไม่เข้าใกล้ ทั้งเป็นการใช้ภูมิปัญญาไทยในการนำสมุนไพรชนิดดังกล่าว มาใช้เพื่อป้องกันยุงกัด ซึ่งเป็นกลวิธีในการป้องกันไข้เลือดออก

โดยสรุป ประโยชน์ของสมุนไพร นำมาสกัดเป็นน้ำมันหอมระเหยจากสมุนไพร ซึ่งจะมีกลิ่นที่หอมแบบไทย มีส่วนประกอบของน้ำมันหอมระเหยของสมุนไพรไทย เช่น น้ำมันตะไคร้หอม น้ำมันไพล แชมพูมะกรูด เครื่องสำอางประเภทต่าง ๆ ครีมบำรุงหรือเจล และสารไล่แมลง เป็นต้น พืชผักและสมุนไพรรับประทาน เป็นยารักษาโรคต่าง ๆ และใช้ในครัวเรือน ทั้งสามารถใช้เป็นยารักษาภายนอก รักษาบาดแผลเล็กน้อย อาการคันตามผิวหนัง นอกจากนั้น อาหารและเครื่องดื่มที่สกัดมาจากสมุนไพรไทยเป็นจำนวนมากรับประทานเป็นอาหารและเครื่องดื่มให้เลือกรับประทาน

2.3.2 สมุนไพรป้องกันยุง หรือสมุนไพรไล่ยุง ที่ได้รับความนิยมดังนี้ (โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร์: ออนไลน์)

2.3.2.1 ยูคาลิปตัส (Eucalyptus) เป็นไม้ยืนต้นแบบสูงชะลูด คือมีลำต้นขนาดเล็กแต่มีความสูงมาก สรรพคุณที่โดดเด่นอย่างหนึ่งของยูคาลิปตัสคือ เป็นสมุนไพรไล่ยุงที่ได้ผลดี โดยใช้ใบสดมาขยี้ให้แหลก วางไว้ตามจุดต่าง ๆ น้ำมันหอมระเหยที่อยู่ในใบของยูคาลิปตัสจะช่วยไล่ยุงและแมลงอื่น ๆ ไม่ให้เข้ามาใกล้

2.3.2.2 มหาหงส์ หรือ หางหงส์ เป็นไม้ล้มลุกแบบมีหัวและเหง้าอยู่ใต้ดิน มีใบและกาบใบโผล่พ้นดิน (บางคนเรียกกาบใบนี้ว่าลำต้น) มหาหงส์เป็นสมุนไพรไล่ยุงชนิดหนึ่งที่ใช้ได้ผลดีและได้รับความนิยม วิธีการคือ นำหัวหรือเหง้าสดมาทุบให้แตก กลิ่นของน้ำมันหอมระเหยจะออกมา และนำไปวางในจุดที่ต้องการ จะไม่มียุงหรือแมลงมารบกวน

2.3.2.3 ส้ม นอกจากจะเป็นผลไม้ที่มีคุณค่า อุดมไปด้วยวิตามินซีแล้ว ยังมีสรรพคุณเป็นสมุนไพรไล่ยุงได้อีกด้วย วิธีการไล่ยุงด้วยส้มนั้นง่ายแสนง่าย กล่าวคือ ใช้เปลือกส้มที่แกะออกจากผลส้มแล้วนำมาผึ่งให้แห้ง นำไปเผาไฟ ควันที่เกิดขึ้นและน้ำมันหอมระเหยที่อยู่ในเปลือกส้มมีสรรพคุณเป็นอย่างดีในการไล่ยุง และปลอดภัยทั้งต่อคนและสัตว์เลี้ยง

2.3.2.4 มะกรูด ผิวของผลมะกรูด สามารถนำมาเป็นสมุนไพรไล่ยุงได้เป็นอย่างดีด้วยเช่นกัน วิธีการคือ นำผิวมะกรูดสดมาหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ และโขลกกับน้ำเท่าตัวจนแหลกละเอียด กรองเอาเฉพาะน้ำ สามารถนำมาทาผิวหรือใส่กระบอกฉีดเพื่อฉีดตามจุดต่างๆของบ้านได้ ยุ่งจะไม่รบกวนบริเวณนั้นอีกเลย

2.3.2.5 กระเทียม เป็นเบสของการทำอาหารแทบทุกชนิด กระเทียมเป็นพืชล้มลุกมีลำต้นสูงประมาณ 30-60 เซนติเมตร ใน 1 หัว จะมีกระเทียมอยู่ประมาณ 10 กลีบ วิธีปลูกกระเทียม

ไม่ยุ่งยากโดยการนำกลีบกระเทียมไปเพาะให้รากงอกก่อน แล้วจึงนำไปลงดิน ใช้ฟางคลุมทับอีกชั้น เพื่อรักษาความชื้นไม่ให้ระเหยไป กลิ่นจากต้นกระเทียมก็จะทำหน้าที่ช่วยกันยุงออกจากบ้านได้

2.3.2.6 โหระพา ขับกลิ่น พืชสมุนไพรคู่ครัวไทยอย่างโหระพา เป็นพืชไม้ยืนต้นสูงประมาณ 1 เมตร ใบมีสีเขียวส่วนดอกมีสีชมพูอ่อนและสีขาว ปลูกโดยการปักชำเป็นวิธีที่ง่ายที่สุด การเตรียมดินที่มีความลึกประมาณ 20-25 เซนติเมตร ใช้ก้านโหระพาที่โตเต็มที่ โดยเด็ดใบออกให้หมดแล้วปักลงในดิน ใช้ฟางคลุมดินและรดน้ำให้ชุ่ม แม้กลิ่นหอมที่เฉพาะตัวของโหระพาจะส่งผลดีต่อวงการอาหาร แต่กลับส่งผลร้ายต่อยุงและแมลงที่ไม่สามารถทนทานต่อกลิ่นฉุนของโหระพาได้ ฉะนั้นจึงเหมาะที่จะปลูกไว้ในบ้าน

2.3.2.7 สะระแหน่ สมุนไพรที่ ให้กลิ่นหอม เป็นไม้ยืนต้นที่โตเต็มที่ได้ถึง 1 เมตรครึ่ง ปลูกโดยวิธีการปักชำด้วยการตัดยอดบนสุดที่ใบประมาณ 5-6 ใบ ปักลงในดินผสมปุ๋ยคอกที่รองก้นกระถางด้วยกาบมะพร้าวสับ รดน้ำให้ชุ่มแต่ไม่ต้องแฉะ เป็นพืชที่ขึ้นง่ายจะปลูกลงแปลงดินก็ได้ลงกระถางก็ดี ภายในมีน้ำมันหอมระเหยที่ยุงไม่ชอบเอามาก ๆ หากต้องการใช้ให้นำใบสะระแหน่มาขยี้แล้วทาลงบนผิวโดยตรงได้เลย

2.3.2.8 ตะไคร้หอม เป็นไม้ล้มลุกทรงพุ่มขนาดเล็ก สามารถแตกหน่อและเหง้าเพื่อขยายพันธุ์ได้ง่ายมาก ตะไคร้หอมนอกจากจะนำมาทำยาแผนโบราณแล้ว ยังสามารถนำมาเป็นสมุนไพรไล่ยุงคุณภาพดีได้อีกด้วย โดยสามารถใช้ได้ทั้งน้ำมันสกัดและลำต้น กล่าวคือ สามารถนำน้ำมันหอมระเหยที่ได้จากการสกัดตะไคร้หอมมาทาผิว หรือฉีดรอบ ๆ บริเวณที่ต้องการ จะสามารถไล่ยุงและแมลงอื่นได้ผลดีมาก ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดต่อไป

2.3.2.9 กัญชาแมว หรือที่รู้จักกันในนามสารแห่งความสุขของน้องแมว เป็นพืชตระกูลเดียวกับสะระแหน่ มีความสูงตั้งแต่ ½ เมตร ไปจนถึง 1 เมตร ขยายพันธุ์ง่าย ๆ ด้วยการเพาะเมล็ดลงในดินร่วนปนทรายที่ระบายน้ำได้ดี แล้วโรยดินกลบซ้ำอีกประมาณ 5 เซนติเมตร รดน้ำให้พอชุ่มแต่ห้ามมีน้ำขัง และตั้งในที่แดดสามารถส่องถึง ทำให้สารเนเปทาแลคโตน (Nepetalactone) ที่อยู่ในกัญชาแมวจะทำให้ผู้อยู่ใกล้มีความสุขคล้ายกับสารเสพติด แต่ในทางกลับกัน สารแห่งความสุข ยังเป็นสารป้องกันยุงและแมลงที่ได้ผลมากกว่ายาฆ่าแมลง และไม่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ด้วย

โดยสรุป สมุนไพรป้องกันยุง หรือสมุนไพรไล่ยุง หลายชนิด ที่ได้รับความนิยม ได้แก่ ยูคาลิปตัส (Eucalyptus) โดยใช้ใบสดมาขยี้ให้แหลกวางไว้ตามจุดต่าง ๆ ยูคาลิปตัส (Eucalyptus) น้ำมันหอมระเหยที่อยู่ในใบของยูคาลิปตัสจะช่วยไล่ยุงและแมลงอื่น ๆ ต้นมหาหงส์เป็นสมุนไพรไล่ยุง โดยนำหัวหรือเหง้าสดมาทุบให้แตก กลิ่นของน้ำมันหอมระเหยจะออกมา และนำไปวางในจุดที่ต้องการ จะไม่มียุงหรือแมลงมารบกวน และ ส้ม โดยนำเปลือกส้มมาผึ่งให้แห้ง นำไปเผาไฟ ควันที่เกิดขึ้นและน้ำมันหอมระเหยที่อยู่ในเปลือกส้มมีสรรพคุณในการไล่ยุง และ มะกรูด โดยใช้ผิวของผลมะกรูดสดมาหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ และโขลกกับน้ำเท่าตัวจนแหลกละเอียด กรองเอาเฉพาะน้ำ สามารถ

นำมาทาผิวหรือใส่กระบอกฉีดเพื่อฉีดตามจุดต่าง ๆ ของบ้าน นอกจากนั้น กระเทียม โหระพา สะระแหน่ ตะไคร้หอม และกัญชาแมว ซึ่งมีกลิ่นเฉพาะตัว เป็นสารป้องกันยุงและแมลงที่ได้ผลมากกว่ายาฆ่าแมลง

2.4. สรรพคุณตะไคร้หอม

ตะไคร้หอม (Citronella Grass) เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวอยู่ในวงศ์ Gramineae พันธุ์ที่นิยมปลูกมากเพื่อการผลิตน้ำมันหอมระเหย มีอยู่ 2 ชนิด คือ พันธุ์ Cymbopogon Nardus Lin. มีชื่อเรียกตามท้องถิ่นต่าง ๆ เช่น ตะไคมะขูด ตะไคร้มะขูด (ภาคเหนือ) หรือตะไคร้แดง (นครศรีธรรมราช) ส่วนอีกชนิดคือพันธุ์ Cymbopogon Winterianus Jowitt ปลูกมากบริเวณเกาะชวา มีชื่อพื้นเมืองว่า Mahapengiri ซึ่งต่อมาได้กระจายออกไปหลายแห่ง เช่น เกาะไต้หวัน เกาะไฮติ และเป็นชนิดที่นิยมปลูกมากในประเทศไทยตะไคร้หอมเป็นพืชล้มลุก อายุประมาณได้นาน 6-8 ปี เป็นพืชที่มีกลิ่นหอม เจริญเติบโตด้วยการแตกหน่อ หรือแตกเหง้า มีทรงพุ่มเป็นกอคล้ายตะไคร้บ้าน มีลำต้นยื่นจากเหง้าสั้น รูปทรงกระบอก ผิวเรียบเกลี้ยง ส่วนเหนือดินสูงได้ตั้งแต่ 1 – 2 เมตร ใบของตะไคร้หอมเป็นใบเดี่ยว ขนาดใหญ่ ยาว แต่บางกว่าตะไคร้บ้าน ใบเรียวยาว กว้าง 1.5 - 2.6 เซนติเมตร ยาว 60 – 115 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม ขอบใบหยักถี่ คมแข็ง มีผิวใบสาก ไม่มีขน บริเวณโคนใบด้านในมีขน ปลายใบยาวมีลักษณะโน้มลง ใบมีสีเขียวแกมเหลือง กาบใบเป็นส่วนหุ้มที่มองเป็นลำต้นเทียม มีสีเขียวแกมแดงหรือสีม่วง ซึ่งต่างจากตะไคร้บ้านที่มีสีขาวอมเขียว ซึ่งจะออกดอกในฤดูหนาว ออกเป็นช่อยาวขนาดใหญ่ เป็นแบบแยก แขนงขนาดใหญ่ยาวประมาณ 100 เซนติเมตร แกนก้านช่อยาวโค้งหักไปหักมา ช่อดอกย่อยเป็นแบบกระจับหรือแบบเชิงลด ดอกตะไคร้หอมประกอบด้วยดอกสมบูรณ์เพศ กาบล่างมี 2 หยัก สีใส รยางค์แข็งยาว (ถ้ามีรยางค์) ไม่มีกาบบน กลับเกล็ดมี 2 กลับ เกสรเพศผู้มี 3 อัน เกสรเพศเมียมี 2 อัน ยอดเกสรปกคลุมด้วยขนยาวนุ่ม ก้านย่อยรูปรี เป็นดอกเพศผู้หรือดอกเป็นหมัน กาบช่อย่อยข้างล่าง มีเส้น 7 – 9 เส้น ดอกย่อยจริงมีเกล็ด 1 เกล็ด ยาวประมาณ 0.3 เซนติเมตร มีสีใส ล้อมเกสรเพศผู้ไว้ 3 อัน และมีกลีบเกล็ด 2 กลีบ ผลเป็นแบบผลแห้งติดเมล็ด รูปทรงกระบอกออกกลม และมีขั้วที่ฐาน (ตะไคร้หอม สรรพคุณ และการปลูกตะไคร้หอม: ออนไลน์)

ตะไคร้หอม เป็นสมุนไพรที่มีสรรพคุณในการไล่ยุง ซึ่งเป็นพืชล้มลุก มีกลิ่นหอมตรงรอยต่อระหว่างใบกับกาบ ตะไคร้หอมมีลักษณะส่วนใหญ่คล้ายกับตะไคร้กอ ต่างกัน ที่กลิ่น ต้นและใบยาวกว่าตะไคร้กอมาก แผ่นใบกว้างยาวและนิ่มกว่า เล็กน้อย ดอก ช่อ สีน้ำตาลแดง แทงออกจากกลางต้นออกดอกยาก ผลเป็นผลแห้ง ไม่แตก เป็นพืชสมุนไพรที่มีสรรพคุณไล่ยุงและแมลง ไม่เป็นพิษต่อคน การใช้ตะไคร้หอมเพื่อไล่ยุงและแมลง สามารถนำมาสกัดเป็นน้ำมันตะไคร้หอมปรุงกับน้ำหอมทาตัวป้องกันยุงกัด ซึ่งสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้ทดลองประสิทธิภาพป้องกันยุงกัดของครีมตะไคร้หอมร้อยละ 14 พบว่า มีผลป้องกันยุงกัดได้นาน 2 ชั่วโมง ซึ่งใกล้เคียงกับ

ครีมจากสารสังเคราะห์ ดังนั้น ตะไคร้หอม จึงเป็นพืชสมุนไพรที่มีประโยชน์ ควรปลูกไว้ทุกบ้านเพื่อป้องกันยุง

ตะไคร้หอมมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ คือ Cymbopogon Nardus (Linn.) Rendle เมื่อสกัดเป็นน้ำมันตะไคร้หอม (Citronella Oil) ซึ่งเป็นน้ำมันหอมระเหยสกัดจากต้นตะไคร้หอมสามารถใช้ไล่แมลงได้ โดยในน้ำมันตะไคร้หอมมีส่วนประกอบที่สำคัญในการออกฤทธิ์ คือ Camphor, Cineol, Eugenol, linalool, Citronellal และ Citral (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ: ออนไลน์) สามารถ ป้องกันยุงกัดได้นาน 2 ชั่วโมง ซึ่งใกล้เคียงกับครีมจากสารสังเคราะห์ (Dimethyl Phthatate 20% + Diethyl Toluamide 5%) น้ำมันตะไคร้หอม (Citronella Oil) ซึ่งเป็นน้ำมันหอมระเหยสกัดจากต้นตะไคร้หอมสามารถใช้ไล่แมลงได้ โดยน้ำมันตะไคร้หอมมีส่วนประกอบที่สำคัญในการออกฤทธิ์ คือ Camphor, Cineol, Eugenol, Linalool, Citronellal, Citral ครีมที่มีน้ำมันจากใบตะไคร้หอมความเข้มข้น 1.25, 2.5 และ 5% มีประสิทธิภาพในการป้องกันยุงกัด เมื่อทดสอบกับยุงก้นปล่อง โดยมีระยะเวลาในการป้องกัน นาน 2 ชม. และที่ความเข้มข้น 10% จะมีระยะเวลาในการป้องกันได้มากกว่า 4 ชม. ตำรับครีมที่มีส่วนผสมของน้ำมันข่า 5% น้ำมันตะไคร้หอม 2.5% และวาสลิน 0.5% จะมีประสิทธิภาพในการป้องกันยุงกัดได้เช่นกัน โดยมีระยะเวลาในการป้องกัน นานกว่า 6 ชั่วโมง (2, 3) และเมื่อทดสอบกับยุงรำคาญ พบว่าตำรับครีมผสม สามารถป้องกันยุงกัดได้ดีกว่าครีมที่ไม่มีน้ำมันหอมระเหย เมื่อนำน้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอม มาทดสอบกับยุงที่เป็นพาหะของโรคมาลาเรีย ไข้เลือดออก และเท้าช้าง พบว่ามีผลป้องกันยุงกัดได้นาน 8-10 ชม. และในการทดสอบกับยุงลาย พบว่าความเข้มข้นที่ผลในการป้องกันยุงได้ร้อยละ 50 (EC50) และร้อยละ 95 (EC95) มีค่าเท่ากับ 0.031 และ ร้อยละ 5.259 ตามลำดับ และน้ำมันหอมระเหย ความเข้มข้น 1% สามารถป้องกันยุงกัดได้ 75.19% สารสกัด 90% เอทานอลจากตะไคร้หอม และสารสกัดตะไคร้หอมที่ผสมกับน้ำมันมะกอกและน้ำมันหอมระเหยกลิ่นชะมดเช็ด เมื่อนำมาทดสอบกับยุงลายและยุงลำคานตัวเมีย จะมีประสิทธิภาพในการไล่ยุงได้นาน โดยมีค่าเฉลี่ยช่วงเวลาอยู่ที่ 114-126 นาที นอกจากนี้ยังมีผลในการควบคุมกำจัดลูกน้ำยุงได้ด้วย (ปนัดดา แทนสุโพธ, 2555: 10-11) เช่นเดียวกับ Wong et al (2005: 4633-4636) เห็นว่า น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้ (Citronella Oil) มีสรรพคุณในการไล่แมลง ส่งผลให้ตะไคร้ เป็นพืชที่มีแมลงรบกวนน้อย การปลูกจึงไม่ต้องการการดูแลรักษามากเหมือนพืชไร่ชนิดอื่นโดยเฉพาะการใช้ยาปราบศัตรูพืช และตะไคร้หอมยังมีฤทธิ์ไล่ผีเสื้อกลางคืน และพวกแมลงบินต่าง ๆ ได้ (ศุภพงศ์ ไวแสน และ อุธาทิพย์ นักธรรม,2559: ออนไลน์) ทั้งนี้ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้ทดลองประสิทธิภาพป้องกันยุงกัดของครีมตะไคร้หอม 14% พบว่ามีผลป้องกันยุงกัดได้นาน 2 ชั่วโมง ซึ่งใกล้เคียงกับครีมจากสารสังเคราะห์ (Dimethyl Phthatate 20% + Diethyl Toluamide 5%) ดังนั้น ตะไคร้หอม จึงเป็นพืชสมุนไพรที่มีประโยชน์ ควรปลูกไว้ทุกบ้านเพื่อป้องกัน

ยุงและไล่แมลง เช่นเดียวกับที่ควรมียาสามัญประจำบ้าน เพราะสามารถหาได้ง่าย ราคาไม่แพง เป็นการส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาไทยเพื่อป้องกันและควบคุมโรคได้อีกด้วย

2.4.1 ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมซึ่งนิยมใช้ในการป้องกันยุง ได้แก่

2.4.1.1 น้ำมันหอมระเหย (Volatile Oil) เป็นสารอินทรีย์ที่พืชสังเคราะห์ขึ้น มีกลิ่นและรสเฉพาะตัว ถูกสร้างไว้ในเซลล์พิเศษ ผนังเซลล์ ต่อมหรือท่อภายในพืช น้ำมันหอมระเหยเกิดขึ้นจากกระบวนการเมทาบอลิซึมระดับทุติยภูมิ (Scondary Metabolite) แต่เป็นสารที่ไม่ได้ทำหน้าที่ต่อการเจริญเติบโต เป็นสารที่พบในพืชบางชนิด สารตั้งต้นในกระบวนการผลิตน้ำมันหอมระเหย เป็นสารที่ได้จากปฏิกิริยาเมแทบอลิซึมระดับปฐมภูมิ (Primary Metabolite) แตกต่างกันที่มีเอนไซม์เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาของการผลิตน้ำมันหอมระเหยแต่ละชนิด พืชที่ผลิตน้ำมันหอมระเหยได้จะสังเคราะห์ จัดเก็บและปลดปล่อยกลิ่นน้ำมันหอมระเหยแตกต่างกัน สำหรับตะไคร้หอม เป็นพืชที่สร้างน้ำมันหอมระเหยจากเซลล์ขนขนาดเล็ก (Microhairs) ที่อยู่บริเวณเนื้อเยื่อถาวร Abaxial Epidermis ของใบน้ำมันหอมระเหยที่ได้จากการสกัดตะไคร้หอมนำมาทาผิว หรือฉีดรอบ ๆ บริเวณที่ไม่ต้องการให้แมลงรบกวน

สาระสำคัญของตะไคร้หอม คือสาร MONOTERPENES ที่มีคาร์บอน 10 อะตอมประกอบด้วยสาระสำคัญหลัก 3 ชนิด คือ CITRONELLAL, GERANIOL และ CITRONELLOL เป็นสารที่เกิดจากกระบวนการ TERPENOID DERIVERTIVE (สารประกอบอนุพันธุ์) โดยมีไอโซพรีนไพโรฟอสเฟต และไดเมทธิลอาลลิลไพโรฟอสเฟต เป็นสารตั้งต้นของการสังเคราะห์ โดยโครงสร้างของ CITRONELLAL มีแอลดีไฮด์ (ALDEHYDE VOLATILE OILS) เป็นองค์ประกอบหลัก ส่วน GERANIOL และ CITRONELLOL มีแอลกอฮอล์ (ALCOHOL VOLATILE OILS) เป็นองค์ประกอบ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2515: ออนไลน์)

2.4.2.2 สเปรย์หอมไล่ยุง ใช้ฉีดหรือทาตามผิวกาย ยกเว้นใบหน้า เพื่อป้องกันยุงกัดได้นานถึง 5 ชั่วโมง ใช้ฉีดไล่มด แมลงสาบ แมลงวัน และแมลงที่ไม่ต้องการบริเวณที่อยู่อาศัย และใช้ฉีดดับกลิ่นเหม็น กลิ่นอับในห้อง ตู้เสื้อผ้า ห้องน้ำ เป็นต้น

วิธีการ การทำสเปรย์หอม

1. หั่นตะไคร้เอาเฉพาะลำต้นขาว ๆ ยาว ๆ 1ซม. ประมาณ 1 ขีด (100 กรัม) ห่อผ้าขาวบางผูกเงื่อนให้เรียบร้อย
2. หั่นผิวมะกรูดซอยเล็ก ๆ ประมาณ ½ ขีด หรือ 50 กรัม ห่อผ้าขาวบ้างเหมือนตะไคร้
3. นำห่อตะไคร้ และห่อผิวมะกรูด วางลงก้นโหลแก้ว
4. นำแอลกอฮอล์ที่ใช้ทำน้ำหอม (เอทิลแอลกอฮอล์) 1 ลิตร เทใส่โหลแก้ว
5. ใส่การบูร (และกลิ่นตะไคร้หอมหรือมะกรูดลงไป) ปิดฝาให้แน่น หมักไว้ 7 วัน

ระหว่างที่หมักต้องเขย่าโหลแก้วทุกวัน เมื่อครบกำหนด ก็นำมาบรรจุขวด อาจใช้ขวดฝาเกลียวธรรมดาก็ได้ เขียนติดข้างขวดไว้ว่าสเปรย์สมุนไพรกันยุง เพื่อความปลอดภัย (การทำสเปรย์หอม: ออนไลน์)

2.4.2.3 ถุงตะไคร้หอม โดยนำตะไคร้หอม ใบมะกรูด ผิวมะกรูด และเปลือกส้ม หั่นละเอียด นำไปตากแห้ง ประมาณ 7 วัน แล้วนำไปบรรจุในถุงผ้า ใช้ แขวนในห้องนอน ห้องน้ำ และตู้เสื้อผ้า เป็นต้น

2.4.2.4 ธูปหอมไล่ยุง ธูปหอมสมุนไพรไล่ยุง เป็นการประยุกต์พืชสมุนไพร โดยนำใบตะไคร้หอมมาตากแห้ง แล้วบดหรือป่นให้ละเอียดจนเป็นผง และนำมาคลุกเคล้ากับแป้ง ปั้นขึ้นรูปกับไม้ นำไปผึ่งแดดให้แห้งสนิท นำไปใช้จุดไล่ยุง กลิ่นของควันธูปจะมีกลิ่นหอม ปราศจากสารพิษ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการถ่ายทอดกันมานาน

2.4.2.5 กำยานไล่ยุง ลักษณะเป็นแท่ง ปั้นด้วยมือ มี กลิ่นหอมธรรมชาติ ช่วยให้อารมณ์ดี บำบัดรักษาอาการเครียดจากชีวิตประจำวัน ลดความรู้สึก เหนื่อยล้า ความเครียด เพิ่มความมีชีวิตชีวา มีสมาธิ และไล่แมลงได้ ส่วนผสมของกำยานไล่ยุง ประกอบด้วย เปลือกส้ม ผิวมะกรูด ตะไคร้หอม ใบสะระแหน่ โหระพา และกัญชาแมว โดย นำวัตถุดิบทั้งหมด ไปตากแห้ง และนำมาบดผสมให้เป็นเนื้อเดียวกัน พร้อมผงกำยาน ผสมน้ำนวดจนเป็นเนื้อเดียวกัน บรรจุในกรวย ที่เตรียมไว้ และนำไปตากแห้ง 1-2 วัน ใช้นำไปจุด ไล่ยุงได้ (กระทรวงแรงงาน, 2558: ออนไลน์)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้และเจตคติต่อการป้องกันไข้เลือดออก

ปรีดาศักดิ์ หนูแก้ว, วิทยา ผ่องแผ้ว และ กีรติ สวยสมเรียม (2554: 50) ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลชัยพร อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ของประชาชนตำบลชัยพร อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คนผลการวิจัย พบว่าความรู้ในการป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับ ดีร้อยละ 97.00 และระดับปานกลางร้อยละ 3.00 รายข้อ ร้อยละ 99.0 คือ โรคไข้เลือดออกติดต่อโดยถูกยุงลายที่มีเชื้อ ทัศนคติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของ ประชาชนตำบลชัยพร อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย โดยรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติในการ ป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับดีร้อยละ 91.00 รองลงมามีทัศนคติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับปาน กลางร้อยละ 9.00 (Mean = 4.12, SD = 0.33) เมื่อ พิจารณารายข้อพบว่า ทัศนคติในการป้องกันโรคไข้เลือด ออกของกลุ่มตัวอย่างค่าเฉลี่ยสูงที่สุดและทัศนคติ อยู่ในระดับดีคือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (Mean

= 4.61, SD = 0.61) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทัศนคติ อยู่ในระดับปานกลาง คือ การใส่ทรายกำจัดลูกน้ำ ใน น้ำ ใช้เป็น อันตราย ต่อ สุขภาพ (Mean = 3.43, SD = 0.96)

กันต์ธมน สุขกระจ่าง บุญชัย เพรามธุรส เยาวลักษณ์ เพรามธุรส ธนะรัตน์ รัตนกูล และสารภี จุลแก้ว (2559: 1290) ศึกษาความรู้ และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในเขตรับผิดชอบ ของ รพ.สต บ้านท่าไทร (หมู่5 - 9) ตำบลเกาะยอจังหวัดสงขลา วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความรู้และระดับพฤติกรรมเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ของประชาชนในเขตรับผิดชอบของ รพ.สต บ้านท่าไทร กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 343 คน ผลการวิจัย โดยรวมประชาชนมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 68.7) เมื่อพิจารณาราย ข้อพบว่า ประชาชนมีความรู้ในเรื่อง โรคไข้เลือดออกมียุงชนิดใดเป็นพาหนะของโรค (ร้อยละ 98.5) มากที่สุด รองลงมาคือเรื่องวิธีการกำ จัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย (ร้อยละ 98.2)

ชมพูนุช อินทศรี ภัคจิรา สาระวงษ์, อโนทัย ผลิตนนท์เกียรติ และดวงใจ เอี่ยมจ้อย (2560: 43) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในชุมชนบ้านคลองบางนา ตำบลศีรษะจรเข้น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 157 คน ผลการวิจัยความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกพบว่า ประชาชนมีความรู้อยู่ในระดับดี ร้อยละ 56.7 ความรู้อยู่ในระดับดี ร้อยละ 56.7 ระดับปานกลาง ร้อยละ 35.7 และมีความรู้อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 7.6 ($\overline{X}$ = 9.4, SD = 1.7) มีการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 57.4 รองลงมามีการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ใน ระดับปานกลาง ร้อยละ 42.0 และมีการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 0.6 ตามลำดับ ($\overline{X}$ = 2.3, SD = 0.3)

ภูนรินทร์ สีกดุ, ศุภรดา โมขุนทด และธาตรี เจริญชีวะกุน (2560: 80 – 81) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จำนวน 162 คน ผลการวิจัย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชนอยู่ในระดับสูง 39.50 รองลงมาคือ มีระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกระดับปานกลาง และระดับต่ำ ร้อยละ 34.56 และ 25.94 ตามลำดับ เจตคติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชนอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 58.64 รองลงมาคือ มีระดับของเจตคติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในระดับปานกลาง และระดับสูง ร้อยละ 25.93 และ 15.43 ตามลำดับ

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของสมุนไพร และการใช้ตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก

สุวรรณ ธีระวรพันธ์ (2552: ออนไลน์) ศึกษาฤทธิ์ไล่ยุงของตำรับน้ำมันตะไคร้หอม (Citronella Oil) ที่มีส่วนประกอบที่สำคัญคือ Citronella, Geraniol และ Citronellol ในรูปแบบของครีม พบว่าตำรับที่มีน้ำมันตะไคร้หอม 17% ป้องกันยุงลายได้นานประมาณ 3 ชั่วโมง ครีมที่มี

น้ำมันตะไคร้หอม 14% ลดจำนวนยุงรำคาญที่มาเกาะภายใน 1 ชั่วโมงหลังทาครีม นอกจากนี้สารสกัดเอทานอลของตะไคร้หอมผสมกับน้ำมันมะกอกสามารถไล่ยุงลายและยุงรำคาญได้นาน 2 ชั่วโมง ครีมที่มีน้ำมันหอมระเหยจากใบตะไคร้หอมที่ความเข้มข้น 1.25, 2.5 และ 5.0% ป้องกันยุงก้นปล่องได้ประมาณ 2 ชั่วโมง ขณะที่ความเข้มข้น 10% ให้ผลได้นานกว่า 4 ชั่วโมง

จากผลการศึกษาฤทธิ์ในการป้องกันยุง พบว่าน้ำมันตะไคร้ต้นมีประสิทธิภาพในการป้องกันยุงได้ถึง 4-5 ชั่วโมง ซึ่งน้ำมันตะไคร้ต้นน่าจะเป็นทางเลือกหนึ่งของสารจากธรรมชาติที่ใช้ในการป้องกันยุง โดยเฉพาะยุงลาย ซึ่งหากมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไปในการใช้ร่วมกับน้ำมันหอมระเหยชนิดอื่น หรืออาศัยเทคโนโลยีทางเภสัชกรรม อาจจะได้ผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันยุงได้นานขึ้น ทำให้สะดวกในการใช้ และยังมีผลข้างเคียงน้อย

พิมพร ทองเมือง (2553: 40) ศึกษาความรู้ และ เจตคติ ต่อการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยของผู้เข้ารับบริการด้านแพทย์แผนไทย ในจังหวัดสมุทรสงคราม วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติต่อการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยของผู้เข้ารับบริการ และลักษณะการ ให้บริการด้านแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกและธุรกิจสุขภาพ ในจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อค้นหาแนวทางในการ ส่งเสริมให้มีการใช้การแพทย์แผนไทยในการรักษาโรคควบคู่ไปกับการรักษาด้วยการแพทย์แผนปัจจุบัน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ความรู้และเจตคติที่สำคัญต่อการรักษาด้วยการ แพทย์แผนไทยด้วยร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมี ความรู้เกี่ยวกับวิธีการรักษาโรค และสรรพคุณในการใช้ยาสมุนไพรเพื่อการรักษาโรคอยู่ในสัดส่วนประมาณร้อยละ 79.0 เมื่อพิจารณาถึงเจตคติในการเข้ารับบริการด้านแพทย์แผนไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.3 เชื่อว่าเมื่อได้รับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยแล้ว อาการเจ็บป่วยจะหายเป็นปกติแสดงให้เห็นถึงความไม่แน่ใจในการรักษาด้วยวิธีทางการแพทย์แผนไทย

สุนีย์ จันทร์สกาว (2554: ออนไลน์) ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไล่ยุงจากน้ำมันตะไคร้ต้น ซึ่งเป็นโครงการศูนย์วิจัยสมุนไพรภาคเหนือ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยนำตะไคร้ต้นมาจากอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่ามีน้ำมันหอมระเหยในปริมาณสูง มีกลิ่นที่ผสมผสานของตะไคร้และมะนาว จึงสามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ สำหรับอโรมาเทอราปี และผลิตภัณฑ์ไล่ยุงได้ นอกจากสารเคมีสังเคราะห์แล้วยังมีสมุนไพรหลายชนิดที่ช่วยไล่ยุงได้ โดยเฉพาะพืชที่มีน้ำมันหอมระเหยเป็นองค์ประกอบ เช่น ตะไคร้หอม เปลือกส้ม ตะไคร้ ยูคาลิปตัส กระเทียม ซึ่งการใช้สารจากธรรมชาตินั้นมีข้อดี คือ โอกาสที่จะเกิดการดื้อยาจะน้อยกว่าสารสังเคราะห์ที่เป็นตัวยาเดี่ยว เนื่องจากในสารจากธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นน้ำมันหอมระเหย หรือสารสกัด ผลที่ได้มาจากการเสริมฤทธิ์ของสารหลาย ๆ ชนิด ที่เป็นองค์ประกอบ และการใช้สารจากธรรมชาติหลาย ๆ ชนิด เป็นที่ยอมรับถึงความปลอดภัย ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า น้ำมันตะไคร้ต้นที่เป็นผลผลิตในประเทศไทยให้ผลในการป้องกันยุงกัด เช่นเดียวกับข้อมูลที่เคยมีรายงานในต่างประเทศ และในการศึกษานี้ได้

เพิ่มเติมผลในการป้องกันยุงกัดของผลิตภัณฑ์น้ำมันตะไคร้ต้นในรูปแบบต่าง ๆ และในความเข้มข้นที่ต่างกัน เนื่องจากในปัจจุบันผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่มีจำหน่ายในท้องตลาด ในบางครั้งขนาดที่ใช้ที่เหมาะสมยังขาดข้อมูลทางวิทยาศาสตร์เพื่อสนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ ทำให้ผู้ใช้ขาดความเชื่อมั่น

รุจิจันทร์ วิชิวานิเวศน (2555: 2) ศึกษาการพัฒนาระบบฐานความรู้ด้านการรักษาโรคด้วยสมุนไพรการพัฒนาการศึกษาวิจัย เพื่อมุ่งเน้นเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือตำรา และประสบการณ์ความรู้ของแพทย์แผนไทยผู้เชี่ยวชาญ ด้านการใช้สมุนไพรสาธารณสุขมูลฐานรักษาโรค ตาม อาการเจ็บป่วยอันสืบเนื่องมาจากความผิดปกติของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย โดยอาศัยหลัก ทฤษฎีการแพทย์แผนไทย ที่กล่าวว่า คนเราเกิดมาในร่างกายประกอบด้วยธาตุทั้งสี่ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ โดยแต่ละบุคคลจะมีธาตุเด่น เป็นธาตุประจำตัว เรียกว่า ธาตุเจ้าเรือน ที่ถือเป็นธาตุกำเนิด ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงธาตุเด่นนั้น ๆ ได้ในภายหลัง จึงทำให้การตรวจวินิจฉัยโรคโดยการวิเคราะห์ธาตุเจ้าเรือนเป็นไปอย่างแม่นยำขึ้นในระดับหนึ่งและได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาสร้างฐานความรู้ ซึ่งเป็นแหล่งจัดเก็บรวบรวมความรู้ที่เกี่ยวข้อง พัฒนาโปรแกรม ระบบฐานความรู้ด้านการใช้สมุนไพร รักษาโรค เพื่อจัดเก็บ สืบค้น และเรียกใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะ ถึงวิถีการดูแลสุขภาพตนเองตามหลักการวิเคราะห์ธาตุเจ้าเรือน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ในการเลือกใช้สมุนไพรรักษาอาการเจ็บป่วยขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ที่สนใจในการใช้สมุนไพรสาธารณสุขมูลฐาน เพื่อดูแลสุขภาพตนเอง

สมเกียรติยศ วรเดช ปุญญพัฒน์ ไชยเมล เรณู สะแหละ และ ยุวดี กองมี (2558: 55 – 57) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้สมุนไพร ในการดูแลตนเองของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้ยาสมุนไพรในการดูแลตนเอง ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่าง คืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 220 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ด้านความรู้ เจตคติ การรับรู้ประโยชน์ การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมและข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงบริการสาธารณสุข และพฤติกรรมการใช้สมุนไพร ผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ประมาณ 2 ใน 3 มีพฤติกรรมการใช้สมุนไพร ในการดูแลตนเองในระดับสูง ร้อยละ 67.3 ระดับความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรในการดูแลตนเอง ระดับปานกลาง ประมาณ 2 ใน 3 ร้อยละ 68.6 เนื่องจาก อสม. ส่วนใหญ่มีการศึกษา ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ร้อยละ 80.0 จึงอาจมีผลให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรน้อย เจตคติต่อการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพ พบว่า อสม. ประมาณ 2 ใน 3 มีระดับเจตคติต่อการใช้ สมุนไพรในการดูแลสุขภาพในระดับปานกลาง (ร้อยละ 66.8) สำหรับปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ของการใช้สมุนไพร พบว่า อสม. ประมาณ 2 ใน 3 มีระดับการรับรู้ประโยชน์ ของการใช้สมุนไพรในระดับสูง (ร้อยละ 72.7) มีพืช

สมุนไพรหลายชนิดเกือบทุกบ้าน และใช้สมุนไพรเพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นของตนเอง ส่งผลให้ อสม. มีความตระหนักต่อคุณค่าของ สมุนไพรรวมถึงการดูแลตนเอง

ญาดา เรียมริมมะดัน (2558: 159) ศึกษาความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการรักษาด้วยวิธีการของแพทย์แผนไทยของผู้ป่วยที่มารับบริการในโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร์ จังหวัดปราจีนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการรักษาด้วยวิธีการแพทย์แผนไทยของผู้ป่วยที่มารับ บริการในโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร์ จังหวัดปราจีนบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการรักษาด้วยวิธีทางการ แพทย์แผนไทยของผู้ป่วยทั่วไปและผู้ป่วยแผนกแพทย์แผนไทย 3) เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการรักษาด้วยวิธี ทางการแพทย์แผนไทยของผู้ป่วยแผนกแพทย์แผนไทยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 4) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการรักษาด้วยวิธีทางการแพทย์แผนไทยของผู้ป่วยทั่วไป จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 5) เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับแนวทาง การพัฒนาความรู้เจตคติและพฤติกรรมการรักษาด้วยวิธีการแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร์ จังหวัดปราจีนบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เป็นผู้ป่วยทั่วไป 200 คนและผู้ป่วยแผนกแพทย์แผนไทย 200 คนและผู้ให้สัมภาษณ์ 15 คน เครื่องมือคือแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ป่วยมีความรู้ เจตคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการรักษาด้วย วิธีการแพทย์แผนไทยในระดับปานกลาง กลาง ($\overline{X}$ = 11.14, SD = 2.30), ($\overline{X}$ = 3.42, SD= 0.95) และ ($\overline{X}$ = 1.95, SD = 0.65) ตามลำดับ 2) ผู้ป่วยทั่วไปและผู้ป่วยแผนกแพทย์แผนไทยมีความรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับการรักษาด้วยวิธีทางการแพทย์แผนไทยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 6.941, t = 2.660 ตามลำดับ) แต่มีเจตคติเกี่ยวกับการรักษาด้วย วิธีทางการแพทย์แผนไทย ไม่แตกต่างกัน 3) ผู้ป่วยแผนกแพทย์แผนไทยที่มีเพศต่างกัน มีความรู้และเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 4.055, t = 2.907 ตามลำดับ) ผู้ป่วยแผนกแพทย์แผนไทยที่มีอายุและรายได้ต่างกัน มีเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 3.20, t = 2.863 ตามลำดับ) ผู้ป่วยแผนกแพทย์แผนไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ เจตคติและพฤติกรรมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ .05 (t = 2.563, t = 2.455, t = 2.152 ตามลำดับ) 4) ผู้ป่วยทั่วไปที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกันมีเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 3.180, t = 5.305 ตามลำดับ) ผู้ป่วยทั่วไปที่มีอาชีพและรายได้ต่างกันมีเจตคติและพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 5.346, t = 2.467 และ t = 14.989, t = 5.086 ตามลำดับ) 5) แนวทางการพัฒนาความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการรักษาด้วยวิธีการแพทย์แผนไทย โดยใช้กระบวนการวางแผน กลยุทธ์ คือ ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้เจตคติและพฤติกรรมการรักษาด้วยวิธีการแพทย์แผนไทย 7 กลยุทธ์ 3 แผน 13 กิจกรรม เพื่อให้ผู้ป่วยมีสุขภาพและคุณภาพชีวิต

กฤษฎา คงคุณากรกุล (2558: ออนไลน์) การวิจัยตลาดเพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคสำหรับพัฒนาผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงรูปแบบใหม่ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโอกาสในการพัฒนาธุรกิจผลิตภัณฑ์

ป้องกันยุงรูปแบบใหม่ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพกับประชาชนในกรุงเทพฯ เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงลึกด้านทัศนคติทั้งเชิงบวกและเชิงลบที่มีต่อผลิตภัณฑ์ยาไล่ยุงหรือวิธีป้องกันยุงอื่น ๆ ที่เป็นที่นิยมในผู้บริโภค ความต้องการและพฤติกรรมการใช้งานผลิตภัณฑ์ยาไล่ยุงของผู้บริโภคแต่ละคนเพื่อนำมาใช้แบ่งกลุ่มลูกค้าและพิจารณาความน่าสนใจของลูกค้าแต่ละกลุ่ม ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพในการป้องกันยุงเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันผู้บริโภคมีความสนใจผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงที่ใช้สารสกัดจากธรรมชาติ 100% เพราะคิดว่าสารเคมีสังเคราะห์อันตรายต่อการปนเปื้อนเข้าสู่ร่างกาย และผู้บริโภคมีความสนใจผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงรูปแบบใหม่ ซึ่งก็คือ “สเปรย์ฉีดผ้ากันยุง” เป็นอย่างมาก

กนกกาญจน์ วิชาศิลป์ และคณะ (2559: 265) การรับรู้ถึงสมุนไพรรักษาโรคของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศึกษาการรับรู้ ข้อดีและข้อด้อยในการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค และเปรียบเทียบการรับรู้ที่มีต่อการใช้สมุนไพรในการ รักษาของผู้บริโภคที่มีและไม่มีประสบการณ์ในการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค โดยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 477 ชุด ใช้สถิติเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า t-test อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญด้านข้อดีในการรักษา ผู้บริโภครับรู้ว่าการรักษาโรคโดยสมุนไพรเป็นการรักษาโรคโดยไม่ต้องฉีดยา และมีความปลอดภัยเนื่องจากเป็นสมุนไพรไม่มีสารตกค้าง แต่ใช้ระยะเวลานานกว่าแผนปัจจุบัน

ฤทัย สมบัตรสวัสดิ์ (2560: 117) ศึกษาภูมิปัญญาพื้นบ้านในการป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยเครือข่ายชุมชน ภาคอีสาน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีความมุ่งหมายในการวิจัย คือ 1) เพื่อ ศึกษาความเป็นมาของการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยเครือข่ายชุมชน ภาคอีสาน 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการป้องกันโรค ไข้เลือดออกโดยเครือข่ายชุมชน ภาคอีสาน 3) เพื่อศึกษาการประยุกต์ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการ ป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยเครือข่ายชุมชน ภาคอีสานประกอบด้วยพื้นที่ 3 จังหวัดได้แก่ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดชัยภูมิและจังหวัดมุกดาหาร ประชากร กลุ่มตัวอย่าง 111 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสำรวจ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง การสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการศึกษา พบว่า ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการควบคุมลูกน้ำยุงลาย เพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออกในภาคอีสาน เช่น 1) การใช้มะกรูดบากผิวใส่ลงในภาชนะขังน้ำ 1 ลูกต่อพื้นที่ 40 ตารางนิ้ว ป้องกันได้ 2 วัน 2) ใช้ปูนแดงปั้นขนาดเท่าลูกปิงปอง ตากให้แห้ง 3 วัน ใช้ 1 ก้อนใส่ในโอ่งมังกร 1 ใบ ป้องกันได้ 3 เดือน 3) ปล่อยปลาหางนกยูงในภาชนะที่มีน้ำขัง และ 4) นำถุงใส่ตะไคร้หอมวางบริเวณที่อับ เช่น ตู้เสื้อผ้า ห้องน้ำ จะไล่ยุงไม่ให้มารบกวน เป็นต้น การค้นพบครั้งนี้ทำให้ทราบว่าผู้สูงอายุมีภูมิปัญญามาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยได้คำนึงถึง การสร้างบ้านให้มี

ใต้ถุนสูงเพื่อให้ลมพัดผ่านสะดวกเพื่อไล่ยุงลาย และผสมผสานกับการใช้สมุนไพรพื้นบ้านให้เกิดประโยชน์โดยการดัดแปลงการใช้วัสดุทอเสื่อที่เมื่อก่อนใช้ต้นกกแล้วเปลี่ยนมาใช้ต้นตระไคร้หอมแทน ซึ่งมีกลิ่นไล่ยุงได้

สรุป จากแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยนำแนวคิดทฤษฎี ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ คือการนำไปใช้ การเลือกปฏิบัติ ในรูปแบบต่าง ๆ จนส่งผลให้เกิดการกระทำในสิ่งนั้น ๆ ซึ่งบางครั้งอาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การยอมรับปฏิบัติ หรือการมีส่วนร่วมของบุคคลในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ นำมาเป็นกรอบแนวคิดการศึกษา การนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมของประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นพืชสมุนไพรที่มีประโยชน์ สมควรปลูกไว้ที่บ้านทุกบ้านเพื่อป้องกันยุงและไล่แมลง เช่นเดียวกับที่ควรมียาสามัญประจำบ้าน เพราะสามารถหาได้ง่าย ราคาไม่แพง เป็นการส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาไทยเพื่อป้องกันและควบคุมโรคได้อีกด้วย ดังกรอบแนวคิดการวิจัย ภาพที่ 2.2

2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

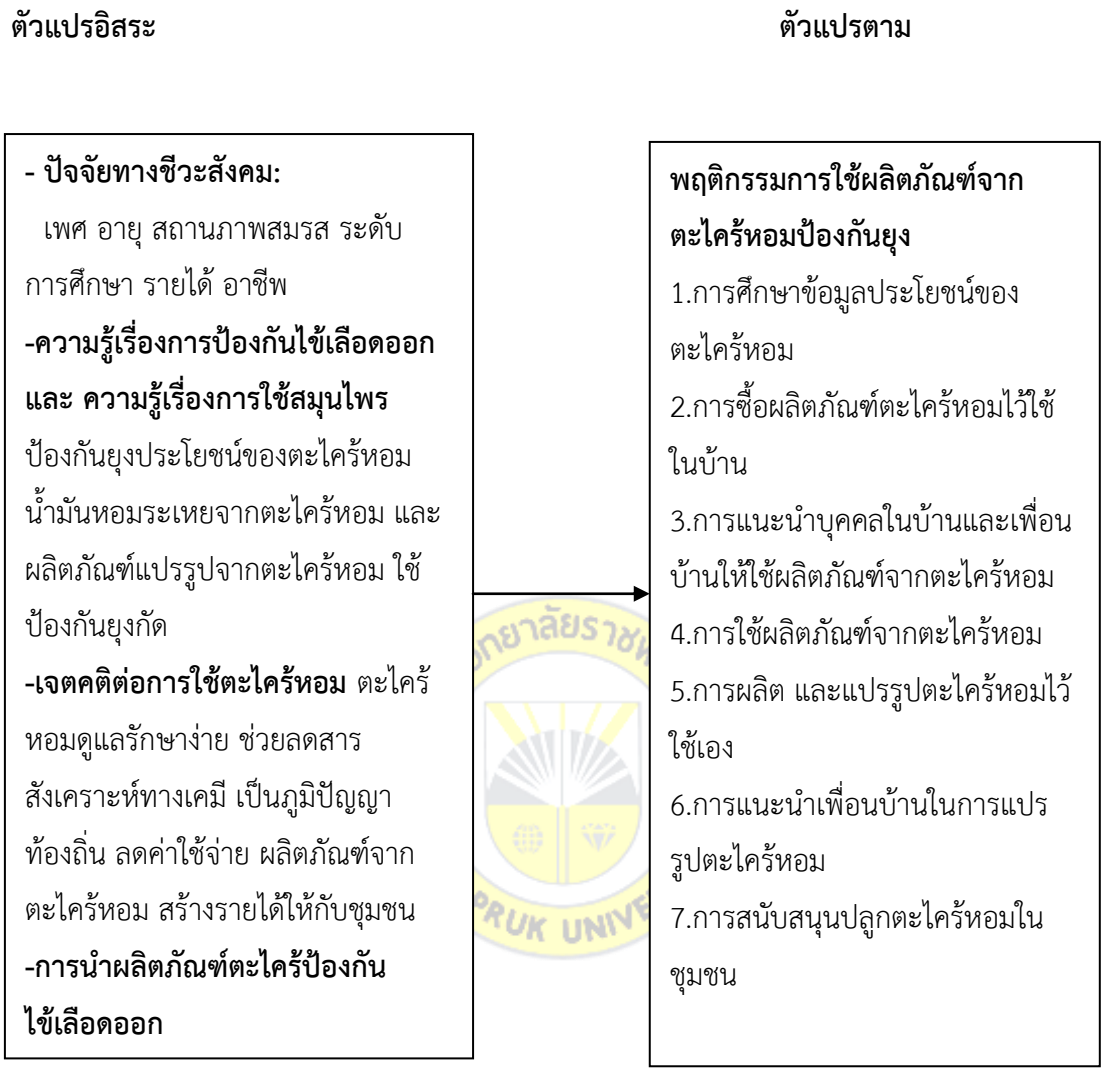

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัย เชิงพรรณนา โดยนำแนวคิดทฤษฎี ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ นำมาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมของประชาชนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี รูปแบบการวิจันเชิงพรรณนา ผู้วิจัยนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการศึกษา คือ ประชาชน ที่อาศัยอยู่ใน ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 2,769 คน (ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย, 2559: ออนไลน์)

3.1.1 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง จากเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น คือองค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ประชากร 850 คน (ระบบสถิติทางการทะเบียน, 2559: ออนไลน์) กลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนที่ให้ข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม ได้แก่ ชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 240 คน (ข้อมูล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางขนุน) และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบางขนุน ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา การคำนวณกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน โดยเทียบเคียงกับจำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2560 จำนวน 135 คน ดังนั้น จำนวนผู้ปกครองนักเรียนเท่ากับ 135 คน รวมผู้สูงอายุ 240 คน และผู้ปกครองนักเรียน 135 (240 + 135) = 375 คน การคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยตารางสุ่มตัวอย่าง จำนวนประชากร 360 คน ได้ขนาดตัวอย่าง 186 คน การเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุ และผู้ปกครองนักเรียน ในจำนวนเท่ากัน คือ กลุ่มละ 93 คน รวม เท่ากับ 186 คน

โดยสรุป กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย 2 ประเภท คือกลุ่มประชาชน และกลุ่ม กรรมการชุมชนตำบลบางขนุน คือ

3.2,1,1 กลุ่มประชาชน จำนวน 186 คน (ผู้สูงอายุ และ ผู้ปกครองนักเรียน)

3.2.1.2 กลุ่มกรรมการชุมชนตำบลบางขนุน จำนวน 8 คน (ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางขนุน กำนันตำบลบางขนุน และผู้ใหญ่บ้าน ประกอบด้วย 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ 2 บ้านตากแดด หมู่ 3 บ้านวัดสัก และหมู่ 4 บ้านคลองวัดสัก ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ครูโรงเรียนวัดบางขนุน 2 คน รวม 8 คน)

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

3.2.1 แบบสอบถาม การประเมินความรู้และเจตคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกของประชาชน ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี สำหรับสอบถามกลุ่มตัวอย่าง สร้างโดยผู้วิจัย ซึ่งประยุกต์จากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ (Bloom's Taxonomy) ร่วมกับการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาที่มีความคล้ายคลึง และสอดคล้อง แนวคิดเจตคติ (Attitude) และการยอมรับปฏิบัติ (Practice) ร่วมกับความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก ประโยชน์ของสมุนไพร และสมุนไพรป้องกันยุง เนื้อหาประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยทางชีวะสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่เพศ อายุ สถานภาพสมรสระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ต่อเดือน อาชีพ และการปลูกต้นตะไคร้หอมในบริเวณบ้าน

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง

เกณฑ์การให้คะแนนตามระดับการประเมิน คือ ตอบถูก ใช่ และ ตอบผิด ไม่ใช่ รวม 15 ข้อ

ส่วนที่ 3 เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก

เกณฑ์การให้คะแนนตามระดับการประเมินความรู้สึก โดยใช้แบบมาตรวัดเจตคติของลิกเคิร์ท (Likert Scale) โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะแสดงความรู้สึก ในแต่ละข้อตามระดับของการประเมิน 5 ระดับ รวม 14 ข้อ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5
เห็นด้วย	ให้คะแนน	4
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1

ส่วนที่ 4 การนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก คือการนำไปใช้ การเลือกปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ จนส่งผลให้เกิดการกระทำ ได้แก่ การใช้ น้ำมันตะไคร้หอม สเปรย์หอม และถุงตะไคร้หอม รูปแบบการประเมินความถี่ของการปฏิบัติเกี่ยวกับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมมา

ใช้ ระดับการประเมิน 3 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ (ไม่น้อยกว่า เดือนละ 1 ครั้ง) ปฏิบัติเป็นบางครั้ง (2- 6 เดือนต่อครั้ง) และไม่เคยปฏิบัติ (มากกว่า 6 เดือน) ข้อคำถาม รวม 14 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนตามระดับการประเมิน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้คะแนน	3
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ให้คะแนน	2
ไม่ได้เคยปฏิบัติ	ให้คะแนน	1

ส่วนที่ 5 ข้อคิดเห็นต่อการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมใช้ในการป้องกันไข้เลือดออก ข้อคิดเห็นต่อการสนับสนุนให้เป็นแหล่งผลิตตะไคร้หอมเพื่อเป็นอาชีพเสริม และข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

3.2.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์กรรมการชุมชนตำบลบางขนุน สร้างโดยผู้วิจัย ลักษณะกึ่งโครงสร้างโดยกำหนดหัวข้อของการสัมภาษณ์ และนัดหมายเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการชุมชนพร้อมกัน ณ โรงเรียนวัดบางขนุน ตำบลบางขนุน ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ ตำแหน่ง และประเด็นคำถาม ความคิดเห็น เกี่ยวกับ ความรู้ และประโยชน์ในการนำตะไคร้หอมป้องกันยุง ความคิดเห็น และเจตคติ ต่อการนำผลิตภัณฑ์จากตระไคร้หอม เพื่อใช้ป้องกันยุง กลุ่มสัมภาษณ์ จำนวน 8 คน ประกอบด้วย กำนันตำบลบางขนุน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 และหมู่ที่ 4 ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลบางขนุน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางขนุน และครูโรงเรียนวัดบางขนุน 2 ท่าน ประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1) ท่านใช้กลวิธีในการป้องกันไข้เลือดออกเพื่อให้ประชาชนในชุมชน ตำบลบางขนุนเกิดความร่วมมือ และมีส่วนร่วมให้เกิดการต่อเนื่องและยั่งยืน เป็นการสืบสานการใช้ภูมิปัญญาไทย โดยวิธีใด

2) ความคิดเห็นต่อประโยชน์ของตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก

3) ความคิดเห็นด้านสรรพคุณของตระไคร้หอม

4) ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม ต่อการแปรรูปผลิตภัณฑ์ จากตะไค้หอม

5) ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการปลูกตะไคร้หอม

6) ความคิดเห็นต่อการปลูกตะไคร้หอมที่บ้าน

7) ความคิดเห็นต่อการสนับสนุนให้ตำบลบางขนุนปลูกต้นตะไคร้หอมและเป็นแหล่งผลิตต้นตะไคร้หอมเป็นอาชีพ

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

3.3.1 การสร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

3.3.1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1) ปัจจัยทางชีวะสังคม คือ คุณลักษณะส่วนบุคคลของประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และการปลูกตะไคร้หอมที่บ้าน

2) ความรู้เรื่องการป้องกันไข้เลือดออก

3) ความรู้เรื่องสมุนไพรป้องกันยุง

4) ความรู้เกี่ยวกับ ประโยชน์ของตะไคร้หอม

5) เจคติต่อการใช้ตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก

6) การนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก

3.3.1.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง ได้แก่

1) การศึกษาข้อมูลประโยชน์ของตะไคร้หอม

2) การซื้อผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมไว้ใช้ในบ้าน

3) การแนะนำบุคคลในบ้านและเพื่อนบ้านให้ใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม

4) การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม

5) การผลิต และแปรรูปตะไคร้หอมไว้ใช้เอง

6) การแนะนำเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการแปรรูปตะไคร้หอม

7) การสนับสนุนปลูกตะไคร้หอมในชุมชน

3.3.2 การตรวจสอบเครื่องมือ แบบสอบถาม

3.3.2.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index) ของแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาสาธารณสุขศาสตร์ 3 ท่าน โดยตรวจสอบความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย (Index of Item Objective Congruence) เพื่อวิเคราะห์เชิงเหตุผลของความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิเคราะห์ข้อคำถาม รวม 43 ข้อ ผลการวิเคราะห์ ค่า IOC =0.6 จำนวน 3 ข้อ ค่า IOC =1.00 จำนวน 40 ข้อ ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ ในการตัดสินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาคือค่า IOC ที่คำนวณได้จะต้องมากกว่า 0.5 (สิน พันธุ์พินิจ, 2551: 180) แสดงว่าข้อคำถามทุกข้อในแบบสอบถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

3.3.2.2 การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการทดสอบความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไข ไปทดสอบความเชื่อมั่น (Pre - Test) กับกลุ่มประชาชน ตำบลบางขุนกอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 ชุด และนำคะแนนจากแบบสอบถามไปหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

โดยการวิเคราะห์ภาพรวมทั้งฉบับ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ค่าความเชื่อมั่น = 0.8697 ซึ่งมากกว่า 0.7 ขึ้นไป ตามเกณฑ์ของ George and Mallery (2003) ที่กล่าวว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น แอลฟาครอนบาคของข้อคำถามที่ได้รับการยอมรับได้ คือ 0.7 ขึ้นไป (George, D., & Mallery, P (2003).

3.3.3 การสร้างแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ ตำแหน่ง และ ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ ดังนี้

3.3.3.1 ท่านใช้กลวิธีในการป้องกันไข้เลือดออกเพื่อให้ประชาชนในชุมชน ตำบลบางขนุนเกิดความร่วมมือ และมีส่วนร่วมให้เกิดการต่อเนื่องและยั่งยืน เป็นการสืบสานการใช้ภูมิปัญญาไทย โดยวิธีใด

3.3.3.2 ความคิดเห็นต่อประโยชน์ของตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก

3.3.3.3 ความคิดเห็นด้านสรรพคุณของตระไคร้หอม

3.3.3.4 ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม ต่อการแปรรูปผลิตภัณฑ์ จากตะไค้หอม

3.3.3.5 ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการปลูกตะไคร้หอม

3.3.3.6 ความคิดเห็นต่อการปลูกตะไคร้หอมที่บ้าน

3.3.3.7 ความคิดเห็นต่อการสนับสนุนให้ตำบลบางขนุนปลูกต้นตะไคร้หอมและเป็นแหล่งผลิตต้นตะไคร้หอมเป็นอาชีพ

3.3.4 การตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ โดยนำไปทดสอบกับกรรมการหมู่บ้านตำบลซองพูน 3 คนและ ผู้ปกครองนักเรียน 3 คน รวม 6 คน และนำข้อคำถามมาปรับปรุงเพื่อให้แน่ใจว่าเก็บสาระได้ครบถ้วน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือ คือ

3.4.1 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ดำเนินการดังนี้

3.4.1.1 กลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยนัดหมายขอเข้าชี้แจง ในวันที่ตรงกับการประชุมของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลบางขนุน ซึ่งมีการประชุมทุกสองเดือน ทั้งนี้การขับเคลื่อนและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมผู้สูงอายุตำบลบางขนุนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุนและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางขนุน ซึ่งการประชุมของชมรมผู้สูงอายุ ได้ใช้สถานที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุนเป็นสถานที่จัดการประชุม ผู้วิจัยได้ขอเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงการติดตามผลการใช้ผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ และขอเก็บ

ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีผู้ช่วยวิจัยคอยช่วยเหลือ ในกรณีย์ที่ผู้สูงอายุต้องการความช่วยเหลือ เช่นอ่านข้อความไม่ชัดเจน หรือช่วยกรอกข้อมูลในแบบสอบถาม (ตามความคิดเห็นของผู้สูงอายุ

3.4.1.2 กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบางขนุน โดยผู้วิจัยขอเข้าชี้แจง การติดตามผลการใช้ผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก ซึ่งตรงกับการประชุมผู้ปกครองนักเรียนที่โรงเรียนวัดบางขนุน โดย ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียด และขอความร่วมมือกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน ให้ข้อมูลในแบบสอบถาม พร้อมกันในวันที่มีการประชุมผู้ปกครอง ดังกล่าว

3.4.2 แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการชุมชน ตำบลบางขนุน จำนวน 8 คน โดยมีหนังสือเชิญคณะกรรมการตำบลบางขนุน เข้าร่วมประชุมรับฟังคำชี้แจงและให้ข้อมูลการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม โดยใช้โรงเรียนวัดบางขนุนเป็นสถานที่จัดประชุม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์แบบสอบถาม การประเมินความรู้ และ เจตคติ ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมในการป้องกันไข้เลือดออก สำหรับสอบถาม ผู้ปกครองนักเรียน และสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ เนื้อหาประกอบด้วย 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยทางชีวะสังคม ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ต่อเดือน อาชีพ และการปลูกต้นตะไคร้หอมในบริเวณบ้าน

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับ การป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง

ส่วนที่ 3 เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก

ส่วนที่ 4 การนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก ได้แก่ น้ำมันตะไคร้หอม สเปรย์หอม และถุงตะไคร้หอม

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางชีวะสังคม กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ เกี่ยวกับ การป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง เจตคติ ต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุง กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง

ส่วนที่ 6 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นต่อการสนับสนุนให้เป็นแหล่งผลิตตะไคร้หอมเพื่อเป็นอาชีพเสริม และข้อเสนอแนะวิธีการเชิญชวนให้ทุกครัวเรือนปลูกตะไคร้หอมและการนำตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยคำถามปลายเปิด มีประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. การนำกลวิธีป้องกันไข้เลือดออกโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลบางขนุน ให้เกิดการต่อเนื่องและยั่งยืน และสืบสานการใช้ภูมิปัญญาไทย

2. ความคิดเห็นต่อประโยชน์ของตะไคร้หอมในการป้องกันไข้เลือดออก

3. สรรพคุณของตระไคร้หอม

4. ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม ต่อการแปรรูปผลิตภัณฑ์ จากตะไค้หอม

5. ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการปลูกตะไคร้หอม

6. ความคิดเห็นต่อการปลูกตะไคร้หอมที่บ้าน

7. ความคิดเห็นต่อการสนับสนุนให้ตำบลบางขนุนปลูกต้นตะไคร้หอมและเป็นแหล่งผลิตต้นตะไคร้หอมเป็นอาชีพ

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้สถิติดังนี้

3.6.1.1 ปัจจัยทางชีวะสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.6.1.2 ความรู้ เกี่ยวกับ โรคไข้เลือดออก สมุนไพรที่ใช้ในการป้องกันยุง และประโยชน์ของตะไคร้หอม และการใช้ตะไคร้หอมป้องกันยุง ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของระดับความรู้

3.6.1.3 เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุง และการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของระดับการรับรู้

3.6.1.4 การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกวิเคราะห์ความถี่ของการปฏิบัติ ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.6.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางชีวะสังคม กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง ใช้สถิติ Chi-Square

3.6.1.6 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ เจตคติ เกี่ยวกับประโยชน์ของตะไคร้หอม กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง ใช้สถิติ Pearson product moment correlation และการถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)

3.6.1.7 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง ข้อคิดเห็นต่อการสนับสนุนให้เป็นแหล่งผลิตตะไคร้หอมเพื่อเป็นอาชีพเสริม และข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ใช้คะแนนร้อยละ

3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ ตำแหน่ง และประเด็นคำถาม ความคิดเห็น เกี่ยวกับ ความรู้ และประโยชน์ในการนำตะไคร้หอมป้องกันยุง ความคิดเห็น และเจตคติ ต่อการนำผลิตภัณฑ์จากตระไคร้หอมเพื่อใช้ป้องกันยุง โดยการรวบรวมข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ ใช้คะแนนร้อยละ และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัยและพรรณนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏ RAJAPRUK UNIVERSITY

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การประเมินความรู้และเจตคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกของประชาชน ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชน ที่อาศัยอยู่ในตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. จำนวน 2,769 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน ซึ่งมีจำนวนประชากร 850 คน (ระบบสถิติทางการทะเบียน, 2559: ออนไลน์) กลุ่มให้ข้อมูล ประกอบด้วย ประชาชน 186 คน และกรรมการหมู่บ้าน 8 คน นำเสนอเพื่อศึกษาดังนี้

1) การประเมินผล ความรู้ และเจตคติของประชาชน ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก

2) ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางชีวะสังคม ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก

3) ความสัมพันธ์ ระหว่าง ความรู้ และเจตคติของประชาชน กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกหอมป้องกันไข้เลือดออก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์แบบสอบถาม การประเมินความรู้ และ เจตคติ ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมในการป้องกันไข้เลือดออก สำหรับสอบถาม ผู้ปกครองนักเรียน และสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ เนื้อหาประกอบด้วย 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยทางชีวะสังคม ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ต่อเดือน อาชีพ และการปลูกต้นตะไคร้หอมในบริเวณบ้าน

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับ การป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง

ส่วนที่ 3 เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก

ส่วนที่ 4 การนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก ได้แก่ น้ำมันตะไคร้หอม สเปรย์หอม และถุงตะไคร้หอม

ส่วนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางชีวะสังคม กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ เกี่ยวกับ การป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง เจตคติ ต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุง กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง

ส่วนที่ 6 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นต่อการสนับสนุนให้เป็นแหล่งผลิตตะไคร้หอมเพื่อเป็นอาชีพเสริม และข้อเสนอแนะวิธีการเชิญชวนให้ทุกครัวเรือนปลูกตะไคร้หอมและการนำตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. การนำกลวิธีป้องกันไข้เลือดออกโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลบางขนุน ให้เกิดการต่อเนื่องและยั่งยืน และสืบสานการใช้ภูมิปัญญาไทย
2. ความคิดเห็นต่อประโยชน์ของตะไคร้หอมในการป้องกันไข้เลือดออก
3. สรรพคุณของตระไคร้หอม
4. ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม ต่อการแปรรูปผลิตภัณฑ์ จากตะไคร้หอม
5. ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการปลูกตะไคร้หอม
6. ความคิดเห็นต่อการปลูกตะไคร้หอมที่บ้าน
7. ความคิดเห็นต่อการสนับสนุนให้ตำบลบางขนุนปลูกต้นตะไคร้หอมและเป็นแหล่งผลิตต้นตะไคร้หอมเป็นอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์แบบสอบถาม การประเมินความรู้ และ เจตคติ ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมในการป้องกันไข้เลือดออก

ส่วนที่ 1 ปัจจัยทางชีวะสังคม ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ต่อเดือน อาชีพ และการปลูกต้นตะไคร้หอมในบริเวณบ้าน โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน **ดังตารางที่ 4.1**

ตารางที่ 4.1 ปัจจัยทางชีวะสังคมของกลุ่มตัวอย่าง n=186

ปัจจัยทางชีวะสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	32	17.20
หญิง	154	82.80
รวม	**186**	**100.0**
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 30 ปี	19	10.22
30 -39 ปี	28	15.05
40 - 49 ปี	33	17.74
50- 59 ปี	9	4.84
60 ปี ขึ้นไป	97	52.15
รวม	**186**	**100.0**
สถานะภาพ		
โสด	19	10.22
สมรส	131	70.43
หม้าย	26	13.98
หย่า/แยก	10	5.38
รวม	**186**	**100.0**
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	84	45.16
มัธยมศึกษา/ปวช.	54	29.03
ต่ำกว่าปริญญาตรี	21	11.29
ปริญญาตรี	27	14.52
รวม	**186**	**100.0**
รายได้ (ต่อเดือน)		
5000 – 9000	97	52.15
10000 – 14000	37	19.89
15000 – 19000	24	12.90
20000 – 24000	6	3.23

ตารางที่ 4.1 ปัจจัยทางชีวะสังคมของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ) n=186

ปัจจัยทางชีวะสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ (ต่อเดือน)		
25000 – 29000	10	5.38
30000 ขึ้นไป	12	6.46
รวม	**186**	**100.0**
อาชีพ		
รับจ้างทั่วไป	54	29.03
งานบ้าน	43	23.12
ค้าขาย	36	19.35
เกษียณ	9	4.84
ประกอบธุรกิจ	8	4.30
พนักงานรัฐ/เอกชน	26	13.98
อื่น ๆ	10	5.38
รวม	**186**	**100.0**
การปลูกต้นตะไคร้หอมไว้ในบริเวณบ้าน		
ปลูก	48	25.81
ไม่ได้ปลูก	138	74.20
รวม	**186**	**100.0**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ เพศหญิงร้อยละ 82.80 และเพศชาย ร้อยละ 17.20 อายุ 60 ขึ้นไป ร้อยละ 52.15 สถานภาพสมรส พบว่า ส่วนใหญ่สมรส ร้อยละ 70.43 หม้าย ร้อยละ 13.98 และโสด ร้อยละ 10.22 สำหรับการปลูกต้นตะไคร้หอมไว้ในบริเวณบ้าน ของกลุ่มตัวอย่าง มีเพียงร้อยละ 25.81

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก การใช้สมุนไพรป้องกันยุง

ประโยชน์ของตะไคร้หอม และการใช้ตะไคร้หอมป้องกันยุง โดยการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของระดับความรู้ **ดังตารางที่ 4.2**

ตารางที่ 4.2 ร้อยละของคำตอบถูก และคำตอบผิด ของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง ของกลุ่มตัวอย่าง n = 186

ปัจจัยนำ	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก				
1. โรคไข้เลือดออก เกิดจากยุงลายเป็นพาหนะของโรค	178	95.70	8	4.30
2. เมื่อคนถูกยุงลายกัด เชื้อไวรัสเดงกี่ จากยุงลาย จะเข้าสู่ร่างกายของคนด้วย	175	94.09	11	5.91
3. ปัจจุบันยังไม่มียาที่สามารถฆ่าเชื้อไวรัสจากไข้เลือดออก	124	66.67	62	33.33
4.การป้องกันไข้เลือดออกที่เหมาะสมในปัจจุบัน คือ การกำจัดแหล่งเพาะพันธ์ยุงลายให้ลดจำนวนลง	177	95.16	9	4.84
5. ภาชนะที่เก็บกักน้ำ ต้องมีฝาปิด ป้องกันไม่ให้ยุงวางไข่	182	97.85	4	2.15
6. เมื่อมีการระบาดของไข้เลือดออก เจ้าหน้าที่จะดำเนินการกำจัดลูกน้ำยุงลาย โดยกำจัดแหล่งน้ำขัง และพ่นหมอกควันในหมู่บ้าน	180	96.77	6	3.23
ความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรป้องกันยุง				
7. ปัจจุบันมีการศึกษาวิจัย พบว่า มีสมุนไพรหลายชนิดที่สามารถนำมาใช้ในการกำจัดยุงได้	178	95.70	8	4.30
8. การนำสมุนไพรมาผลิตเป็นสมุนไพรไล่ยุง จะช่วยลดการใช้สารเคมีสังเคราะห์	176	94.62	10	5.38
9. สมุนไพรไล่ยุง ที่มีประสิทธิภาพในการไล่ยุงได้แก่ ต้นตะไคร้หอม	179	96.24	7	3.76
10. ตะไคร้หอม เป็นวัตถุดิบนำมาสกัดเป็นน้ำมันหอมระเหย นำมาทาผิวป้องกันยุงกัดได้	182	97.85	4	2.15
11. น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอม นำมาผลิตในรูปแบบสเปรย์หอมฉีดไล่ยุง	186	100.00	0	0
12. ตะไคร้หอม มีฤทธิ์ไล่ผีเสื้อกลางคืน และพวกแมลงบินต่าง ๆ	147	79.03	39	20.97

ตารางที่ 4.2 ร้อยละของคำตอบถูกและคำตอบผิด ของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง ของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ) n = 186

ปัจจัยนำ	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
13. น้ำมันหอมระเหยตะไคร้หอม มีสีใสถึงเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอมสดชื่นคล้ายมะนาว	175	94.09	11	5.91
14. ตะไคร้หอม นำมาสกัดเป็นยารักษา ช่วยลดอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ บรรเทาอาการปวดและลดไข้	143	76.88	43	23.12
15. ตะไคร้หอม นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบ ธูปหอม ก้อนกำยาน และถุงตะไคร้หอม	181	97.32	5	2.69

จากตารางที่ 4.2 พบว่าความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.85 รู้ว่าภาชนะที่ใช้เก็บกักน้ำไว้ใช้ต้องมีฝาปิดเพื่อป้องกันมิให้ยุงวางไข่ และรู้ว่าเมื่อมีการระบาดของไข้เลือดออก เจ้าหน้าที่จะดำเนินการกำจัดลูกน้ำยุงลาย โดยกำจัดแหล่งน้ำขัง และพ่นหมอกควันในหมู่บ้าน ร้อยละ 96.77 มีความรู้ว่าโรคไข้เลือดออก เกิดจากยุงลายเป็นพาหนะของโรค ร้อยละ 95.70 และรู้ว่าการป้องกันไข้เลือดออกที่เหมาะสมในปัจจุบัน คือการกำจัดแหล่งเพาะพันธ์ยุงลายให้ลดจำนวนลง ร้อยละ 95.16 เมื่อคนถูกยุงลายกัด เชื้อไวรัสเดงกี่ จากยุงลาย จะเข้าสู่ร่างกายของคนด้วย ร้อยละ 94.09 ร้อยละ และร้อยละ 66.67 รู้ว่าปัจจุบันยังไม่มียาที่สามารถฆ่าเชื้อไวรัสจากไข้เลือดออกได้

ความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรป้องกันยุง พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 100 รู้ว่าน้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอม นำมาผลิตในรูปแบบสเปรย์หอมฉีดไล่ยุง รู้ว่าตะไคร้หอม เป็นวัตถุดิบนำมาสกัดเป็นน้ำมันหอมระเหย นำมาทาผิวป้องกันยุงกัดได้ ร้อยละ 97.85 สามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบธูปหอม ก้อนกำยาน และถุงตะไคร้หอม ร้อยละ 97.32 รู้ว่า ต้นตะไคร้หอมเป็นสมุนไพรที่มีประสิทธิภาพในการไล่ยุง ร้อยละ 96.24 ปัจจุบันมีการศึกษาวิจัย พบว่า มีสมุนไพรหลายชนิดที่สามารถนำมาใช้ในการกำจัดยุงได้ ร้อยละ 95.70 การนำสมุนไพรมาผลิตเป็นสมุนไพรไล่ยุง จะช่วยลดการใช้สารเคมีสังเคราะห์ ร้อยละ 94.62 น้ำมันหอมระเหยตะไคร้หอม มีสีใสถึงเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอมสดชื่นคล้ายมะนาว ร้อยละ 94.09 ตะไคร้หอม มีฤทธิ์ไล่ผีเสื้อกลางคืน และพวกแมลงบินต่าง ๆ ร้อยละ 79.03 และตะไคร้หอม นำมาสกัดเป็นยารักษา ช่วยลดอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ บรรเทาอาการปวดและลดไข้ ร้อยละ 76.88 ซึ่ง ร้อยละค่าเฉลี่ย SD ค่าต่ำสุด สูงสุดของคะแนนระดับความรู้ **ดังตารางที่ 4 3**

ตารางที่ 4.3 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย SD ค่าต่ำสุด สูงสุด ของคะแนนระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่าง n=186

ระดับของความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	SD
ระดับสูง (ร้อยละ 80 ขึ้นไป, 5 คะแนนขึ้นไป)	102	54.84	6.00	0.00
ระดับกลาง (ร้อยละ 60-79, 5 คะแนน)	73	39.25	5.00	0.00
ระดับต่ำ (ต่ำกว่าร้อยละ 60, ต่ำกว่า 5 คะแนน)	11	5.91	3.55	0.52
$\overline{X}$ = 5.46 SD = 0.69 Min = 3.00 Max = 6.00				

จากตารางที่ 4.3 ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง ร้อยละ 54.84 คะแนนเฉลี่ย 6.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 รองลงมา ระดับกลาง ร้อยละ 39.5 คะแนนเฉลี่ย 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 และระดับต่ำ ร้อยละ 5.91 คะแนนเฉลี่ย 3.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52

ตารางที่ 4.4 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย SD ค่าต่ำสุด สูงสุด ของคะแนนระดับความรู้ เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรป้องกันยุงของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับของความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	SD
ระดับสูง (ร้อยละ 80 ขึ้นไป, 7 คะแนนขึ้นไป)	153	82.26	8.72	0.45
ระดับกลาง (ร้อยละ 60-79, 6-7 คะแนน)	29	15.59	6.66	0.48
ระดับต่ำ (ต่ำกว่าร้อยละ 60, ต่ำกว่า 6 คะแนน)	4	2.15	5	0.00
$\overline{X}$ = 8.32 SD = 1.00 Min = 5.00 Max = 9.00				

จากตารางที่ 4.4 ระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรป้องกันยุง พบว่า ระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ระดับสูงร้อยละ 82.26 คะแนนเฉลี่ย 8.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 รองลงมา ระดับกลาง ร้อยละ 15.59 คะแนนเฉลี่ย 6.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 และ ระดับต่ำ ร้อยละ 2.15 คะแนนเฉลี่ย 5 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00

ตารางที่ 4.5 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย SD ค่าต่ำสุด สูงสุด ของคะแนนระดับความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง

ระดับของความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	SD
ระดับสูง (ร้อยละ 80 ขึ้นไป, 12 คะแนนขึ้นไป)	156	83.87	14.26	0.76
ระดับกลาง (ร้อยละ 60-79, 9-12 คะแนน)	30	16.13	11.33	0.88
ระดับต่ำ (ต่ำกว่าร้อยละ 60, ต่ำกว่า 9 คะแนน)	0	0	0	0
$\overline{X}$ = 13.78 SD = 1.33	Min = 9.00	Max = 15.00		

จากตารางที่ 4.5 ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง พบว่า ระดับความรู้ส่วนใหญ่ ระดับสูง ร้อยละ 83.87 คะแนนเฉลี่ย 14.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 และระดับกลาง ร้อยละ 16.13 คะแนนเฉลี่ย 11.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88

ส่วนที่ 3 เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก โดยวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของระดับความคิดเห็น **ดังตารางที่ 4.6 และ 4.7**

ตารางที่ 4.6 เจตคติของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก

เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุง	ความคิดเห็น (ร้อยละ)					$\overline{X}$	SD
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
1. ท่านเชื่อว่าน้ำมันหอมระเหยสกัดจากใบตะไคร้หอมนำมาทาตัว สามารถป้องกันยุงกัด	77 (41.40)	94 (50.54)	13 (6.99)	2 (1.08)	0	4.32	0.65
2. ท่านเชื่อว่า น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอม เมื่อนำมาแปรรูป เป็นสเปรย์หอม ใช้ฉีดไล่ยุงได้	86 (46.24)	89 (47.85)	9 (4.84)	2 (1.08)	0	4.39	0.63

ตารางที่ 4.6 เจตคติของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก (ต่อ)

เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุง	ความคิดเห็น (ร้อยละ)					$\bar{X}$	SD
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
3. ท่านรู้สึกว่าการปลูกต้นตะไคร้หอม ไม่ยุ่งยากดูแลรักษาง่าย	77 (41.40)	86 (46.24)	20 (10.75)	3 (1.61)	0	4.27	0.72
4. การปลูกต้นตะไคร้หอมไม่ต้องใช้ยาปราบศัตรูพืช เนื่องจากกลิ่นของตะไคร้หอมทำให้แมลงไม่มารบกวน	75 (40.32)	89 (47.85)	20 (10.75)	2 (1.08)	0	4.27	0.69
5. ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม ในรูปแบบ ธูปหอม ก้อนกำยาน และถุงตะไคร้หอม หาซื้อได้ง่าย	78 (41.94)	97 (52.15)	10 (5.38)	1 (0.54)	0	4.35	0.61
6. ท่านเห็นด้วยว่า การใช้ตะไคร้หอม ช่วยลดการใช้สารเคมีสังเคราะห์	71 (38.17)	99 (53.23)	16 (8.60)	0	0	4.30	0.62
7. ท่านคิดว่า การปลูกต้นตะไคร้หอม นอกจากปลูกในแปลงแล้ว หากมีพื้นที่จำกัด สามารถนำมาตกแต่งเป็นสวนไม้ประดับเพิ่มความสวยงาม	65 (34.95)	97 (52.15)	20 (10.75)	2 (1.08)	2 (1.08)	4.19	0.75
8. ท่านเชื่อว่า การใช้ตะไคร้หอม ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	73 (39.25)	95 (51.08)	14 (7.53)	2 (1.08)	2 (1.08)	4.26	0.74

ตารางที่ 4.6 เจตคติของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก (ต่อ)

เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุง	ความคิดเห็น (ร้อยละ)						
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	$\bar{X}$	SD
9. ท่านเชื่อว่าสมุนไพรใกล้ตัวที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่า	76 (40.86)	98 (52.69)	11 (5.91)	1 (0.54)	0	4.34	0.61
10. ท่านเชื่อว่า สมุนไพรที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชุมชนได้	72 (38.71)	100 (53.76)	13 (6.99)	1 (0.54)	0	4.31	0.62
11. ท่านเชื่อว่าการใช้สมุนไพรที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ ทำให้ชุมชนปลอดภัยจากสารพิษ	79 (42.47)	87 (46.77)	20 (10.75)	0	0	4.32	0.66
12. ท่านเห็นว่า การนำถุงตะไคร้หอมแขวนไว้ตามมุมต่าง ๆ ในบ้าน สามารถป้องกันไข้เลือดออกจากการถูกยุงกัดได้	78 (41.94)	92 (49.46)	15 (8.06)	1 (0.54)	0	4.33	0.65
13. ท่านเห็นว่าการทำถุงตะไคร้หอมเป็นสิ่งที่สามารถทำเองได้	77 (41.40)	97 (52.15)	11 (5.91)	1 (0.54)	0	4.34	0.62
14. ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม สามารถสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน	79 (42.47)	90 (48.39)	16 (8.60)	1 (0.54)	0	4.33	0.65

จากตารางที่ 4.6 เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าสมุนไพรที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ ในชุมชนได้ร้อยละ (53.76) และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ (38.71) คะแนนเฉลี่ย 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 เชื่อว่าสมุนไพรใกล้ตัวที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่าเห็นด้วย ร้อยละ (52.69) เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ (40.86) คะแนนเฉลี่ย 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม ในรูปแบบ ธูปหอม ก้อนกำยาน และถุงตะไคร้หอม หาซื้อได้ง่าย เห็นด้วย ร้อยละ (52.15) เห็นด้วยอย่างยิ่ง 41.94 คะแนนเฉลี่ย 4.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 การปลูกต้นตะไคร้หอม นอกจากปลูกในแปลงแล้ว หากมีพื้นที่จำกัด สามารถนำมาตกแต่งเป็นสวนไม้ประดับ เพิ่มความสวยงาม เห็นด้วยร้อยละ (52.15) เห็นด้วยอย่างยิ่ง (34.95) คะแนนเฉลี่ย 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 เห็นว่าการทำถุงตะไคร้หอมเป็นสิ่งที่สามารถทำเองได้ เห็นด้วย ร้อยละ 52.15 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ (41.40) คะแนนเฉลี่ย 4.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 การใช้ตะไคร้หอม ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เห็นด้วย ร้อยละ 51.08 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ (39.25) คะแนนเฉลี่ย 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 น้ำมันหอมระเหยสกัดจากใบตะไคร้หอมนำมาทาผิวได้ เห็นด้วย ร้อยละ (50.54) เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 41.40 คะแนนเฉลี่ย 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 เห็นว่าการนำถุงตะไคร้หอมแขวนไว้ตามมุมต่าง ๆ ในบ้าน สามารถป้องกันยุง และแมลงไม่ให้มารบกวน เห็นด้วย ร้อยละ (49.46) เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 41.94 คะแนนเฉลี่ย 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม สามารถสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน เห็นด้วย ร้อยละ (48.39) เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 42.47 คะแนนเฉลี่ย 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 การปลูกต้นตะไคร้หอมไม่ต้องใช้ยาปราบศัตรูพืช เนื่องจากกลิ่นของตะไคร้หอมทำให้แมลงไม่มารบกวนเห็นด้วย ร้อยละ (47.85) เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 40.32 คะแนนเฉลี่ย 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 เชื่อว่าน้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอม เมื่อนำมาแปรรูป เป็นสเปรย์หอม ใช้ฉีดไล่ยุงได้ เห็นด้วย ร้อยละ (47.85) เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 46.24 คะแนนเฉลี่ย 4.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 ท่านเชื่อว่าการใช้สมุนไพรที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ ทำให้ชุมชนปลอดภัยจากสารพิษ เห็นด้วย ร้อยละ (46.77) เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 42.47 คะแนนเฉลี่ย 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 ท่านรู้สึกว่าการปลูกต้นตะไคร้หอมดูแลรักษาง่ายไม่ยุ่งยาก เห็นด้วย ร้อยละ (46.24) เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 41.40 คะแนนเฉลี่ย 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72

ร้อยละ ค่าเฉลี่ย SD ค่าต่ำสุด สูงสุด ของ ระดับของเจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุงของกลุ่มตัวอย่าง **ดังตารางที่ 4.7**

ตารางที่ 4.7 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย SD ค่าต่ำสุด สูงสุด ของระดับเจตคติ ต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุงของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับของเจตคติ	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	SD
ระดับสูง (62 – 71)	76	40.86	67.38	2.79
ระดับกลาง (52 – 61)	94	50.54	56.60	2.42
ระดับต่ำ (42 – 51)	16	8.60	48.75	2.59
$\overline{X}$ = 60.33 SD = 6.76	Min = 42		Max = 70	

จากตารางที่ 4.7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุงในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.54 คะแนนเฉลี่ย 56.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.42 และระดับสูง ร้อยละ 40.86 คะแนนเฉลี่ย 67.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.79

ส่วนที่ 4 การนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก เป็นการวิเคราะห์พฤติกรรมการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ ได้แก่ น้ำมันตะไคร้หอม สเปรย์หอม และถุงตะไคร้หอม โดยวิเคราะห์ความถี่ของการปฏิบัติ 3 ระดับ คือ เป็นประจำ (ใช้เป็นประจำ) บางครั้ง (ใช้เป็นบางครั้ง) และ ไม่เคย (ไม่เคยใช้) โดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน **ดังตารางที่ 4.8 และ 4.9**

ตารางที่ 4.8 ความถี่ของพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่าง

การใช้ผลิตภัณฑ์	ความถี่ของการปฏิบัติ (ร้อยละ)				
	เป็นประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย	$\overline{X}$	SD
1. ท่านได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ และการใช้ตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก	41 (22.04)	103 (55.38)	42 (22.58)	1.99	0.67
2. ท่านซื้อผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไว้ใช้ในบ้าน	52 (27.96)	104 (55.91)	30 (16.13)	2.12	0.66
3. ท่านแนะนำบุคคลในบ้านให้ใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก	52 (27.96)	97 (52.15)	37 (19.89)	2.08	0.69

ตารางที่ 4.8 ความถี่ของพฤติกรรมการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

การใช้ผลิตภัณฑ์	ความถี่ของการปฏิบัติ (ร้อยละ)				
	เป็นประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย	$\bar{X}$	SD
4. ท่านแนะนำประชาชนในหมู่บ้านให้ใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง	50 (26.88)	94 (50.54)	42 (22.58)	2.04	0.70
5.ท่านใช้น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอมทาป้องกันยุง	68 (36.56)	99 (53.23)	19 (10.22)	2.26	0.63
6. ท่านใช้สเปรย์หอมฉีดในห้อง เพื่อป้องกันยุง	69 (37.10)	95 (51.08)	22 (11.83)	2.25	0.65
7. เมื่อมีอาการ ปวดเมื่อย หรือชาตามมือ และ เท้า ท่านใช้ น้ำมันตะไคร้หอม เพื่อบรรเทาอาการ	59 (31.72)	91 (48.92)	36 (19.35)	2.12	0.71
8. ท่านนำถุงตะไคร้หอมวางในตู้เสื้อผ้าหรือแขวนมุมห้อง	43 (23.12)	83 (44.62)	60 (32.26)	1.91	0.74
9. ท่าน สามารถทำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไว้ใช้เอง	43 (23.12)	71 (38.17)	72 (38.71)	1.84	0.77
10. ท่านทำถุงตะไคร้หอมไว้ใช้เองที่บ้าน	40 (21.51)	63 (33.87)	83 (44.62)	1.77	0.78
11. ท่านสามารถให้คำแนะนำเพื่อนบ้าน เกี่ยวกับการทำถุงตะไคร้หอม	43 (23.12)	77 (41.40)	66 (35.48)	1.88	0.76
12 ท่านยินดีให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมโครงการปลูกตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกในชุมชน	75 (40.32)	92 (49.46)	19 (10.22)	2.30	0.65
13. หากมีแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมในชุมชน ท่านยินดีจะเป็นผู้ดำเนินการผลิตเอง	66 (35.48)	84 (45.16)	36 (19.35)	2.16	0.73
14. ท่านได้ปลูกต้นตะไคร้หอมไว้ในบริเวณบ้าน	58 (31.18)	52 (27.96)	76 (40.86)	1.90	0.85

จากตารางที่ 4.8 ความถี่ของพฤติกรรมการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ซื้อผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไว้ใช้ในบ้าน บางครั้ง ร้อยละ (55.91) เป็นประจำ ร้อยละ 27.96 คะแนนเฉลี่ย 2.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ และการใช้ตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก บางครั้ง ร้อยละ (55.38) เป็นประจำ ร้อยละ (22.04) คะแนนเฉลี่ย 1.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 ใช้น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอมทาป้องกันยุง บางครั้ง ร้อยละ (53.23) เป็นประจำ ร้อยละ 36.56 คะแนนเฉลี่ย 2.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 ท่านแนะนำบุคคลในบ้านให้ใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง บางครั้ง ร้อยละ (52.15) เป็นประจำ ร้อยละ 27.96 คะแนนเฉลี่ย 2.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 ท่านใช้สเปรย์หอมฉีดในห้อง เพื่อป้องกันยุง บางครั้ง ร้อยละ (51.08) เป็นประจำ 31.10 ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย 2.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 แนะนำประชาชนในหมู่บ้านให้ใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง บางครั้ง ร้อยละ (50.54) เป็นประจำ ร้อยละ 26.88 คะแนนเฉลี่ย 2.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 ท่านยินดีให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมโครงการปลูกตะไคร้หอมในชุมชน บางครั้ง ร้อยละ49.46 เป็นประจำ ร้อยละ (40.32) คะแนนเฉลี่ย 2.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 เมื่อมีอาการปวดเมื่อย หรือชาตามมือและเท้า ท่านใช้ น้ำมันตะไคร้หอม เพื่อบรรเทาอาการ บางครั้ง ร้อยละ (48.92) เป็นประจำ ร้อยละ 31.72 คะแนนเฉลี่ย 2.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 หากมีแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ จากตะไคร้หอมในชุมชน ท่านยินดีจะเป็นผู้ดำเนินการผลิตเอง บางครั้ง ร้อยละ (45.16) เป็นประจำ ร้อยละ 35.48 คะแนนเฉลี่ย2.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 ท่านนำถุงตะไคร้หอมวางในตู้เสื้อผ้าหรือแขวนมุมห้อง บางครั้ง ร้อยละ (44.62) ไม่เคย ร้อยละ (32.26) เป็นประจำ ร้อยละ 23.12 คะแนนเฉลี่ย 1.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 ท่านสามารถให้คำแนะนำเพื่อนบ้าน เกี่ยวกับการทำถุงตะไคร้หอม บางครั้ง ร้อยละ (41.40) ไม่เคย (35.48) เป็นประจำ ร้อยละ 23.12 คะแนนเฉลี่ย 1.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 การทำถุงตะไคร้หอมไว้ใช้เองที่บ้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่เคยทำถุงตะไคร้หอมไว้ใช้เองที่บ้าน ร้อยละ 44.62) บางครั้ง ร้อยละ (33.87) และเป็นประจำ ร้อยละ 21.51 คะแนนเฉลี่ย 1.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 การปลูกต้นตะไคร้หอมไว้ในบริเวณบ้าน ปลูกเป็นประจำเพียง ร้อยละ (31.18) บางครั้ง ร้อยละ (27.96) และไม่เคยปลูก ร้อยละ (40.86) คะแนนเฉลี่ย 1.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85

ร้อยละ ค่าเฉลี่ย SD ค่าต่ำสุด สูงสุด ของระดับความถี่การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก **ดังตารางที่ 4.9**

ตารางที่ 4.9 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย SD ค่าต่ำสุด สูงสุด ของระดับความถี่การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่าง

ความถี่ของการปฏิบัติ	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	SD
พฤติกรรมการใช้มาก (34 – 43)	50	26.88	39.10	2.56
พฤติกรรมการใช้ปานกลาง (24 – 33)	88	47.31	27.76	2.61
พฤติกรรมการใช้น้อย (14 – 23)	48	25.81	19.35	3.10
$\bar{X}$ = 28.64 SD = 7.73 Min = 14 Max = 42				

จากตารางที่ 4.9 พบว่าพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการใช้ปานกลาง ร้อยละ 47.31 และมีการใช้มากกับใช้น้อย มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 26.88 กับ 25.81 ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางชีวะสังคม กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง ใช้สถิติ Chi-Square ดังตารางที่ 4.10

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ เจตคติ เกี่ยวกับประโยชน์ของตะไคร้หอม ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง ใช้สถิติ Pearson Product Moment Correlation และสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางชีวะสังคมกับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง

ปัจจัยทางชีวะสังคม	การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก จำนวน (ร้อยละ)			χ^2	P-value
	พฤติกรรมการใช้น้อย	พฤติกรรมการใช้ปานกลาง	พฤติกรรมการใช้มาก		
เพศ				**1.564**	**0.458**
ชาย	11(5.9)	14 (7.5)	7 (3.8)		
หญิง	37 (19.9)	74 (39.8)	43 (23.1)		
อายุ (ปี)				**35.499**	**0.001***
น้อยกว่า 30 ปี	6 (3.2)	7 (3.8)	6 (10.2)		

ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางชีวะสังคมกับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง (ต่อ)

ปัจจัยทางชีวะสังคม	การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก จำนวน (ร้อยละ)			χ^2	P-value
	พฤติกรรมการใช้น้อย	พฤติกรรมการใช้ปานกลาง	พฤติกรรมการใช้มาก		
30 – 39 ปี	16 (8.6)	9 (4.8)	3 (1.6)		
40 – 49 ปี	12 (6.5)	19 (10.2)	2 (1.1)		
50 – 59 ปี	1 (0.5)	3 (1.6)	5 (2.7)		
60 ปี ขึ้นไป	13 (7.0)	50 (26.9)	34 (18.3)		
สถานะภาพ				**4.978**	**0.547**
โสด	5 (2.7)	10 (5.4)	4 (2.2)		
≥สมรส	34 (18.3)	58 (31.2)	3 (21.0)		
หม้าย	6(3.2)	13 (7.0)	7 (3.8)		
หย่า/แยก	3 (1.6)	7 (3.8)	0		
ระดับการศึกษา				**9.909**	**0.129**
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	18 (9.7)	40 (21.5)	26 (14.0)		
มัธยมศึกษา/ปวช.	15 (8.1)	23 (12.4)	16 (8.6)		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3 (1.6)	13 (7.0)	5 (2.7)		
ปริญญาตรี	12 (6.5)	12 (6.5)	3(1.6)		
รายได้ (บาท/เดือน)				**17.967**	**0.056**
5000 – 9000	21 (11.3)	42 (22.6)	34 (18.3)		
10000 – 14000	10 (5.4)	19 (10.2)	8 (4.3)		
15000 – 19000	6 (3.2)	15 (8.1)	3 (1.6)		
20000 – 24000	2(1.1)	4(2.2)	0		
25000 – 29000	6 (3.2)	4 (2.2)	0		
30000 ขึ้นไป	3(1.6)	4 (2.2)	5(2.7)		
อาชีพ				**34.891**	**0.000***
รับจ้างทั่วไป	16 (8.6)	21 (11.3)	17 (9.1)		
งานบ้าน	5 (2.7)	20 (10.8)	18 (9.7)		

ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางชีวะสังคมกับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง (ต่อ)

ปัจจัยทางชีวะสังคม	การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก จำนวน (ร้อยละ)			χ^2	P-value
	พฤติกรรมการใช้น้อย	พฤติกรรมการใช้ปานกลาง	พฤติกรรมการใช้มาก		
ค้าขาย	14(7.5)	17 (9.1)	5(2.7)		
เกษียณ	0	5 (2.7)	4 (2.2)		
ประกอบธุรกิจ	0	8 (4.3)	0		
พนักงานรัฐ/เอกชน	12 (6.5)	12 (6.5)	2 (1.1)		
อื่น ๆ	1 (0.5)	5 (2.7)	4 (2.2)		

จากตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางชีวะสังคม กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง พบว่า

1) เพศ พบว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมการใช้ปานกลาง ร้อยละ 39.8 ใช้มาก ร้อยละ 23.1 เพศชายมีพฤติกรรมการใช้ปานกลาง ร้อยละ 7.5 และใช้มาก ร้อยละ 3.8 การทดสอบความสัมพันธ์ทั้งเพศหญิงและเพศชาย พบว่ามีความสัมพันธ์ ต่อการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =1.564, p ≥ 0.05)

2) อายุ พบว่า อายุ 60 ปี ขึ้นไป มีพฤติกรรมการใช้ ปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 26.9 และใช้มาก ร้อยละ 18.3 รองลงมาคือ อายุ 40 – 49 ปี ร้อยละ 10.2 ใช้มาก ร้อยละ 1.1 และ อายุ 30 -39 ปี เป็นกลุ่มที่ไม่มีการใช้ ร้อยละ 8.6 ใช้ปานกลาง ร้อยละ 4.8 และใช้มาก ร้อยละ 1.6 การทดสอบความสัมพันธ์พบว่า อายุมีความสัมพันธ์ต่อการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =35.499, p < 0.05)

3) สถานะภาพ ผู้ที่สมรสแล้ว มีพฤติกรรมการใช้ ปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 31.2 และใช้มาก ร้อยละ 21.0 รองลงมาคือ หม้าย มีพฤติกรรมการใช้ปานกลาง ร้อยละ 7.0 และใช้มาก ร้อยละ 3.8 การทดสอบความสัมพันธ์พบว่า สถานะภาพมีความสัมพันธ์ต่อการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =4.978, p ≥ 0.05)

4) ระดับการศึกษา พบว่า ต่ำกว่ามัธยมศึกษามีพฤติกรรมการใช้ ปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 21.5และใช้มาก ร้อยละ 14.0 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา/ปวช. มีพฤติกรรมการใช้ปานกลาง ร้อยละ 12.4 และใช้มาก ร้อยละ 8.6 ระดับปริญญาตรี มีพฤติกรรมการใช้ ปานกลาง ร้อยละ 6.5 ใช้

มาก ร้อยละ (1.6) และใช้น้อย ร้อยละ 6.5 การทดสอบความสัมพันธ์พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อการ นำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =9.909, p ≥ 0.05)

5) รายได้ (บาท/เดือน) พบว่า รายได้ 5000 – 9000 มีพฤติกรรมการใช้ ปานกลางมากที่สุด ร้อยละ (22.6) และใช้มาก ร้อยละ 18.3 รองลงมาคือ 10000 – 14000 มีพฤติกรรมการใช้ปานกลาง ร้อยละ (10.2) และใช้มาก ร้อยละ 4.3 ผู้มีรายได้ 20000 – 24000 เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการใช้ น้อยที่สุด คือ ใช้ปานกลาง ร้อยละ 2.2 ใช้น้อยร้อยละ 1.1 และใช้มาก ร้อยละ 0.05 การทดสอบความสัมพันธ์พบว่า รายได้ มีความสัมพันธ์ต่อการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =17.967, p ≥ 0.05)

6) อาชีพ พบว่า รับจ้างทั่วไป มีพฤติกรรมการใช้ ปานกลาง ร้อยละ 11.3 และใช้มาก ร้อยละ 9.1 รองลงมาคือ อาชีพงานบ้าน มีพฤติกรรมการใช้ปานกลาง ร้อยละ10.8 และใช้มาก ร้อยละ 9.7 อาชีพค้าขาย มีพฤติกรรมการใช้ ปานกลาง ร้อยละ 9.1 ใช้มาก 2.7 อาชีพประกอบธุรกิจเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการใช้ปานกลาง ร้อยละ 4.3 โดยไม่มีการใช้ในระดับใช้มาก 5 การทดสอบความสัมพันธ์พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์ต่อการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =34.891, p < 0.05)

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ เจตคติ เกี่ยวกับประโยชน์ของตะไคร้หอมต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง ใช้สถิติ Pearson Product Moment Correlation และสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) **ดังตารางที่ 4.11**

ตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออกและการใช้สมุนไพรป้องกันยุง กับเจตคติของการใช้สมุนไพรป้องกันยุง ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัย	การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง	
	r	p-value
ด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และประโยชน์ของสมุนไพร	0.012	0.868
ด้านเจตคติของการใช้สมุนไพรป้องกันยุง	0.386*	0.000*

หมายเหตุ *p < 0.05

จากตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก กับ การใช้สมุนไพรป้องกันยุง และเจตคติของการใช้สมุนไพรป้องกันยุง กับ การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันบุง พบว่าความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และประโยชน์ของสมุนไพร ความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม r= 0.012 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านเจตคติของการใช้สมุนไพรป้องกันยุง กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง พบความสัมพันธ์ทางบวก r= 0.386 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.05

เมื่อวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ แบบขั้นตอน Multiple Regression Analysis ของความรู้ และ เจตคติ เกี่ยวกับประโยชน์ของตะไคร้หอม กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง **ดังตารางที่ 4.12**

ตารางที่ 4.12 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของ ความรู้ เจตคติ เกี่ยวกับประโยชน์ของตะไคร้หอม กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุงของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรอิสระ	B	SE	β	T	Sig
ความรู้	-0.545	0.409	-0.094	-1.332	0.184
เจตคติ	0.469	0.080	0.410	5.840	0.000*
ค่าคงที่	7.878	6.431	-	1.225	0.222
	r = 0.397 r^2 = 0.157				

จากตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของ ความรู้ และ เจตคติ เกี่ยวกับประโยชน์ของตะไคร้หอม กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง พบว่า เมื่อนำตัวแปรทั้ง ความรู้ และเจตคติมาพยากรณ์ การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง สามารถพยากรณ์ความรู้ เจตคติของครูส่งผลต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไค้หอมป้องกันยุง โดยมีค่า r= 0.397 ซึ่งสามารถอธิบายการผันแปร การนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุงได้ ร้อยละ 15.7 (r^2= 0.157) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) พบว่า ตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์ การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สมการที่ 2 เจตคติ (Beta= 0.469)

ส่วนที่ 6 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดย คะแนนร้อยละ ผลการวิเคราะห์ ข้อคิดเห็นในการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมใช้ในการป้องกันยุง วิธีการสนับสนุนให้เป็นแหล่งผลิตตะไคร้หอม เพื่อเป็นอาชีพเสริมให้กับชุมชน ข้อเสนอแนะการเชิญชวนให้ทุกครัวเรือน

ปลูกตะไคร้หอมและการนำตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุงกัด จำนวนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่าง 192 คน ผู้ให้ข้อคิดเห็นเสนอข้อเสนอแนะ 84 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 ดังนี้

6.1 ข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

1. ข้อคิดเห็นในการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมใช้ในการป้องกันยุง

1.1 เห็นสมควรอย่างยิ่งเพราะหมู่บ้านมียุงชุมมาก

1.2 ตะไคร้หอมสามารถปลูกได้เอง และง่าย

1.3 ราคาซื้อขายไม่ค่อยเหมาะสม

1.4 เห็นด้วยเพราะเป็นการเพิ่มอาชีพให้ชุมชน

1.5 เห็นด้วยเพราะป้องกันยุงกัดได้จริง

2. วิธีการสนับสนุนให้เป็นแหล่งผลิตตะไคร้หอม เพื่อเป็นอาชีพเสริมให้กับชุมชน

2.1 เชิญชวนชาวบ้านให้ร่วมกันปลูกตะไคร้หอม เริ่มจากหลังละ 1 ต้น

2.2 ทุกบ้านควรร่วมมือกัน

2.3 อาจไม่ได้ผล เพราะพื้นที่ปลูกมีน้อย

6.2 ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง

1. วิธีการเชิญชวนให้ทุกครัวเรือนปลูกตะไคร้หอม

1.1 ควรแจกเมล็ดพันธุ์ทุกบ้าน

1.2 ควรติดต่อกลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มอาชีพ

1.3 ให้ อบต. เป็นศูนย์กลางในการประชาสัมพันธ์

1.4 ควรแจกให้ทดลองใช้ก่อน แล้วค่อยส่งเสริมเมื่อมีคนส่วนมากสนใจ

1.5 ควรดำเนินการอย่างจริงจัง

1.6 เชิญชวนให้ปลูกตะไคร้หอม เพื่อร่วมกันลดยุงลาย

1.7 เห็นว่าดีกว่าใช้สารเคมี

1.8 การปลูกตะไคร้หอม ปลอดภัยไม่มียุงลาย

2. การนำตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุงกัด

2.1 ตะไคร้หอมใช้แล้วได้ผลดี

2.2 ถ้าทุกบ้านปลูกตะไคร้หอม จะทำให้ช่วยชุมชนปลอดภัย

ตอนที่ 3 การสัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2562

เป็นการรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม จากคณะกรรมการในชุมชน ตำบลบางขนุน เกี่ยวกับความรู้ ความคิดเห็น และเจตคติต่อการนำผลิตภัณฑ์จากตระไคร้หอม เพื่อป้องกันยุงกัดโดย การนัดหมายผู้สัมภาษณ์พร้อมกัน จำนวน 8 คน ประกอบด้วย

1. กำนันตำบลบางขนุน
2. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5
3. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 4
4. ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2
5. ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
6. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางขนุน
7. ครูโรงเรียนวัดบางขนุน 2 ท่าน

ดำเนินการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2562 โดยผู้วิจัย ชี้แจง ขอความร่วมมือ กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูล ตามหัวข้อในแบบสัมภาษณ์ ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง
2. การนำกลวิธีป้องกันไข้เลือดออกโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลบางขนุน ให้เกิดการต่อเนื่องและยั่งยืน และ สืบสานการใช้ภูมิปัญญาไทย
3. เจคติต่อประโยชน์ของตะไคร้หอมในการป้องกันไข้เลือดออก
4. สรรพคุณของตระไคร้หอม
5. ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม ต่อการแปรรูปผลิตภัณฑ์ จากตะไค้หอม
6. ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการปลูกตะไคร้หอม
7. ความคิดเห็นต่อการสนับสนุนให้ตำบลบางขนุนปลูกต้นตะไคร้หอมและเป็นแหล่งผลิตต้นตะไคร้หอมเป็นอาชีพ

โดยสรุป ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

1. จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เป็นชาย 3 คน หญิง 5 คน มีตำแหน่งเป็น กำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 3 คน ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบล 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และ ครู 2 คน รวม 8 คน

2. การนำกลวิธีป้องกันไข้เลือดออก มาดำเนินการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลบางขนุน ให้เกิดการต่อเนื่องและยั่งยืน และเป็นการสืบสานการใช้ภูมิปัญญาไทย เนื่องจากตำบลบางขนุน มีผู้ป่วยไข้เลือดออก ซึ่งพบในช่วงฤดูฝนเป็นประจำทุกปี จากสภาพพื้นที่ราบลุ่มและเป็นพื้นที่เกษตรกรรม จึงเห็นสมควรนำกลวิธีป้องกันไข้เลือดออกโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลบางขนุน

ด้วยการรณรงค์ให้ทุกครัวเรือนร่วมกันปลูกต้นตะไค้หอม ซึ่งเป็นพืชสมุนไพรที่มีสารเคมีที่สามารถป้องกันยุงกัดได้ ซึ่งผู้ใหญ่บ้านได้นำต้นตะไคร้หอมปลูกที่บ้านเป็นตัวอย่างอยู่แล้ว และยินดีแจกจ่ายให้ผู้ที่ต้องการนำไปปลูกที่บ้าน ในส่วนของสถานที่ราชการในตำบลบางขนุน ได้มีการปลูกต้นตะไคร้หอมเช่นกัน คือ โรงเรียนวัดบางขนุน องค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน และ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางขนุน ซึ่งในโอกาสต่อไปจะขอให้วัดบางขนุนเป็นแหล่งปลูกต้นตะไคร้หอมเนื่องจากทางวัดยังมีบริเวณที่ใช้เพาะปลูกได้

3. ด้านเจคติต่อประโยชน์ของตะไคร้หอม ในการป้องกันไข้เลือดออก โดยความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับการนำต้นตะไคร้หอมไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันไข้เลือด ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าสามารถใช้ไล่แมลง ป้องกันยุง นอกจากนั้น ผลิตภัณฑ์จากตะไค้หอม นำมาสกัดเป็น สเปรย์หอมไล่ยุง และถุงตะไค้หอม ดับกลิ่นในห้องนอน

4. สรรพคุณของตระไคร้หอม นำมาใช้ประกอบอาหาร ปรุงแต่งกลิ่นในอาหาร และทำเครื่องดื่มแล้ว ตะไคร้หอมยังถูกนำไปใช้ในหลากหลายสาขา เช่น อุตสาหกรรมสบู่ เครื่องสำอาง และน้ำมันหอมระเหย ไม่มีสารตกค้าง น้ำมันหอมระเหยจากตะไค้หอมมีสรรพคุณ รักษาอาการปวดเมื่อย นำมาประกอบอาหาร ปรุงแต่งกลิ่นในอาหาร และทำเครื่องดื่มแล้ว ตะไค้หอมเมื่อนำมาสกัดเป็นยารักษา โดยมีความเชื่อว่าสารเคมีในตะไคร้หอมช่วยลดอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ บรรเทาอาการปวดและลดไข้ ช่วยกระตุ้นการไหลเวียนของเลือดในระหว่างมีประจำเดือน และเป็นส่วนผสมในสารที่ช่วยไล่ยุงได้ เป็นต้น

5. ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม ต่อการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากตะไค้หอม กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าชุมชนบางขนุนโดยชมรมผู้สูงอายุสามารถนำตะไคร้หอมมาแปรรูปเป็นผลผลิตง่าย ๆ เช่นการทำสเปรย์หอมไล่ยุง น้ำมันหอมระเหย และ ถุงตะไคร้หอมดับกลิ่นในห้องนอน เป็นต้น ทำได้ง่ายและไม่ยุ่งยาก ควรสนับสนุนให้ทุกบ้านสามารถทำใช้เองได้ และหากผลิตได้เป็นจำนวนมากก็นำมาวางจำหน่ายที่ศูนย์ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลบางขนุน

6. ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการปลูกตะไคร้หอม ซึ่งการนำสมุนไพรพื้นบ้านมาใช้นี้นอกจากจะเป็นการช่วยลดปัญหาเรื่องไข้เลือดออกแล้ว ยังทำให้ชุมชนตระหนักและเห็นคุณค่าของสมุนไพรใกล้ตัวที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างปลอดสารพิษ และปลอดภัย จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมดังกล่าว

7. ต้นตะไคร้หอม นอกจากปลูกในแปลงแล้ว หากมีพื้นที่จำกัด สามารถนำมาตกแต่งเป็นสวนไม้ประดับ เพิ่มความสวยงาม และยังประโยชน์ในการไล่แมลง โดยเฉพาะ สำหรับโรงเรียน คุณครูนำไปบูรณาการในการเรียนการสอนวิชาการงานอาชีพ และปลูกในกระถางประดับไม้ดอกไม้ประดับให้สวยงามแต่หากปลูกลงดินถ้าขาดการดูแลจะทำให้ต้น และใบขยายขาดความสวยงาม

8. ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน ต่อการสนับสนุนให้ตำบลบางขนุนปลูกต้นตะไคร้หอมและเป็นแหล่งผลิตต้นตะไคร้หอมเป็นอาชีพ ซึ่งคณะกรรมการชุมชนยินดีให้ความร่วมมือ และอยากให้ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ RAJAPRUK UNIVERSITY

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประเมินความรู้และเจตคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกของประชาชน ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เป็นการศึกษาวิจัย เชิงพรรณนา โดยนำแนวคิดทฤษฎี ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ นำมาเป็นกรอบแนวคิดการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมของประชาชนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผล ความรู้ และเจตคติของประชาชน ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางชีวะสังคม ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกและ ความสัมพันธ์ ระหว่างความรู้และเจตคติของประชาชนกับการใช้ผลิตภัณฑ์ จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก ประชากรในการศึกษา คือ ประชาชน ที่อาศัยอยู่ใน ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 2,769 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุ และ ผู้ปกครองนักเรียน 186 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คือ กรรมการหมู่บ้านตำบลบางขนุน รวม 8 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความรู้ และ เจตคติของประชาชน ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางชีวะสังคม ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก และความสัมพันธ์ ระหว่างความรู้และเจตคติของประชาชนกับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย ตัวแปรอิสระได้แก่ปัจจัยทางชีวะสังคม ความรู้เรื่องการป้องกันไข้เลือดออก ความรู้เรื่องสมุนไพรป้องกันยุง และประโยชน์ของตะไคร้หอม เจคติต่อการใช้ตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก ตัวแปรตาม คือพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง ได้แก่การศึกษาข้อมูลประโยชน์ของตะไคร้หอม การซื้อผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมไว้ใช้ในบ้าน การแนะนำบุคคลในบ้านและเพื่อนบ้านให้ใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม การผลิต และแปรรูปตะไคร้หอมไว้ใช้เอง การแนะนำเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการแปรรูปตะไคร้หอม และการสนับสนุนปลูกตะไคร้หอมในชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน 6 ส่วน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และ สหสัมพันธ์ของตัวแปร ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการรวบรวมคำสัมภาษณ์จากประเด็นคำถาม และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัยและพรรณนา

การสรุปผลการวิจัย จากกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินตามลำดับดังนี้

1. คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ความรู้เกี่ยวกับ การป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง

3. เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก

4. การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก

5. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางชีวะสังคม กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ เจตคติ เกี่ยวกับประโยชน์ของตะไคร้หอม ต่อ การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง

6 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

7. การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

7.1 การนำกลวิธีป้องกันไข้เลือดออกโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลบางขนุน ให้เกิดการต่อเนื่องและยั่งยืน และสืบสานการใช้ภูมิปัญญาไทย

7.2 เจคติต่อประโยชน์ของตะไคร้หอมในการป้องกันไข้เลือดออก

7.3 สรรพคุณของตระไคร้หอม

7.4 ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม ต่อการแปรรูปผลิตภัณฑ์ จากตะไค้หอม

7.5 ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการปลูกตะไคร้หอม

7.6 ความคิดเห็นต่อการสนับสนุนให้ตำบลบางขนุนปลูกต้นตะไคร้หอมและเป็นแหล่งผลิตต้นตะไคร้หอมเป็นอาชีพ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิงร้อยละ 82.80 และเพศชาย ร้อยละ 17.20 อายุ 60ปี ขึ้นไป ร้อยละ 52.15 สถานภาพสมรส พบว่า ส่วนใหญ่สมรส ร้อยละ 70.43 หม้าย ร้อยละ 13.98 และโสด ร้อยละ 10.22 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ต่ำกว่ามัธยมศึกษา ร้อยละ 45.16 มัธยมศึกษา/ปวช. ร้อยละ 29.03 และ ปริญญาตรี ร้อยละ 14.52 รายได้ (ต่อเดือน) ส่วนใหญ่ 5,000 – ,9000 บาท ร้อยละ 52.15 รายได้ 10,000 – 14,000 บาท ร้อยละ 19.89 และ 15,000 – 19,000 บาท ร้อยละ 12.90 อาชีพ ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 29.03 งานบ้าน ร้อยละ 23.12 ค้าขาย 19.35 และพนักงานรัฐ/เอกชน ร้อยละ 13.98 การปลูกตะไคร้หอมที่บ้านมีเพียงร้อยละ 25.81 ร้อยละ 74.20 ไม่ได้ปลูก

5.1.2 ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรป้องกันยุงของกลุ่มตัวอย่าง

5.1.2.1 ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรป้องกันยุง พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.85 มีความรู้ว่าภาชนะที่ใช้เก็บกักน้ำไว้ใช้ที่บ้านต้องมีฝาปิดเพื่อป้องกันมิให้ยุงวางไข่ และรู้ว่าเมื่อมีการระบาดของไข้เลือดออก เจ้าหน้าที่จะดำเนินการกำจัดลูกน้ำยุงลาย โดยกำจัดแหล่งน้ำขัง และพ่นหมอกควันในหมู่บ้าน ร้อยละ 96.77 กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ว่าโรคไข้เลือดออก เกิดจากยุงลายเป็นพาหนะของโรค ร้อยละ 95.70 และรู้ว่าการป้องกันไข้เลือดออกที่เหมาะสมในปัจจุบัน คือการกำจัดแหล่งเพาะพันธ์ยุงลายให้ลดจำนวนลง ร้อยละ 95.16 เมื่อคนถูกยุงลายกัด เชื้อไวรัสเดงกี่จากยุงลายจะเข้าสู่ร่างกายของคนด้วย ร้อยละ 94.09 ร้อยละ และร้อยละ 66.67 รู้ว่าปัจจุบันยังไม่มียาที่สามารถฆ่าเชื้อไวรัสจากไข้เลือดออกได้

5.1.2.2 ความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรป้องกันยุง พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 100 รู้ว่าน้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอม นำมาผลิตในรูปแบบสเปรย์หอมฉีดไล่ยุง รู้ว่าตะไคร้หอมเป็นวัตถุดิบที่นำมาสกัดเป็นน้ำมันหอมระเหยเมื่อนำมาทาผิวสามารถป้องกันยุงกัดได้ ร้อยละ 97.85 โดยนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบธูปหอม ก้อนกำยาน และถุงตะไคร้หอม ร้อยละ 97.32 และรู้ว่าต้นตะไคร้หอมเป็นสมุนไพรที่มีประสิทธิภาพในการไล่ยุง ร้อยละ 96.24 ซึ่งได้มีการศึกษาวิจัยพบว่าสมุนไพรหลายชนิดสามารถนำมาใช้ในการกำจัดยุงได้ ร้อยละ 95.70 โดยผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรที่ใช้ไล่ยุงจะช่วยลดการใช้สารเคมีสังเคราะห์ ร้อยละ 94.62 สีของน้ำมันหอมระเหยตะไคร้หอมลักษณะสีจะใสถึงเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอมสดชื่นคล้ายมะนาว ร้อยละ 94.09 ตะไคร้หอมมีฤทธิ์ไล่ผีเสื้อกลางคืนและพวกแมลงบินต่าง ๆ ร้อยละ 79.03 และ ตะไคร้หอมนำมาสกัดเป็นยารักษา ช่วยลดอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ บรรเทาอาการปวดและลดไข้ ร้อยละ 76.88

5.1.2.3 ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก พบว่าระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออกส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง ร้อยละ 54.84 คะแนนเฉลี่ย 6.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 รองลงมา ระดับกลาง ร้อยละ 39.5 คะแนนเฉลี่ย 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 และระดับต่ำ ร้อยละ 5.91 คะแนนเฉลี่ย 3.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52

5.1.2.4 ระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรป้องกันยุง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ระดับสูงร้อยละ 82.26 คะแนนเฉลี่ย 8.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 รองลงมา มีความรู้ระดับกลาง ร้อยละ 15.59 คะแนนเฉลี่ย 6.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 และ มีความรู้ระดับต่ำร้อยละ 2.15 คะแนนเฉลี่ย 5 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00

5.1.2.5 ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้ระดับสูง ร้อยละ 83.87 คะแนนเฉลี่ย 14.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 และระดับกลาง ร้อยละ 16.13 คะแนนเฉลี่ย 11.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88

5.1.3 เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก

5.1.3.1 เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าสมุนไพรที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ ในชุมชนได้ร้อยละ 53.76 และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 38.71 คะแนนเฉลี่ย 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 มีความเชื่อว่าสมุนไพรใกล้ตัวที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ คือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่า ร้อยละ 52.69 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 40.86 คะแนนเฉลี่ย 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 ความเห็นต่อผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม ในรูปแบบธูปหอม ก้อนกำยาน และถุงตะไคร้หอมเป็นสินค้าที่หาซื้อได้ง่าย ส่วนใหญ่เห็นด้วย ร้อยละ 52.15 เห็นด้วยอย่างยิ่ง 41.94 คะแนนเฉลี่ย 4.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 เห็นด้วยกับการปลูกต้นตะไคร้หอม นอกจากปลูกในแปลงแล้ว หากมีพื้นที่จำกัดสามารถนำมาตกแต่งเป็นสวนไม้ประดับเพิ่มความสวยงามซึ่งกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยร้อยละ 52.15 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 34.95 คะแนนเฉลี่ย 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 เห็นว่าการทำถุงตะไคร้หอมเป็นสิ่งที่สามารถทำเองได้ เห็นด้วย ร้อยละ 52.15 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 41.4 คะแนนเฉลี่ย 4.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 การใช้ตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุงช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เห็นด้วย ร้อยละ 51.08 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 39.25 คะแนนเฉลี่ย 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 น้ำมันหอมระเหยสกัดจากใบตะไคร้หอมนำมาทาผิวได้ เห็นด้วย ร้อยละ 50.54 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 41.40 คะแนนเฉลี่ย 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 เห็นว่าการนำถุงตะไคร้หอมแขวนไว้ตามมุมต่าง ๆ ในบ้านสามารถป้องกันยุงและแมลงไม่ให้มารบกวน เห็นด้วย ร้อยละ 49.46 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 41.94 คะแนนเฉลี่ย 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม สามารถสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน เห็นด้วย ร้อยละ 48.39 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 42.47 คะแนนเฉลี่ย 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 โดยเห็นว่าการปลูกต้นตะไคร้หอมไม่ต้องใช้ยาปราบศัตรูพืช เนื่องจากกลิ่นของตะไคร้หอมทำให้แมลงไม่มารบกวนเห็นด้วย ร้อยละ 47.85 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 40.32 คะแนนเฉลี่ย 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 และเชื่อว่าน้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอมเมื่อนำมาแปรรูปเป็นสเปรย์หอม ใช้ฉีดไล่ยุงได้ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย ร้อยละ 47.85 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 46.24 คะแนนเฉลี่ย 4.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 นอกจากนั้นเชื่อว่าการใช้สมุนไพรที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติจะทำให้ชุมชนปลอดภัยจากสารพิษ เห็นด้วย ร้อยละ 46.77 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 42.47 คะแนนเฉลี่ย 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 และรู้สึกว่าการปลูกต้นตะไคร้หอมไม่เป็นการยุ่งยากต่อการดูแล เห็นด้วย ร้อยละ 46.24 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 41.40 คะแนนเฉลี่ย 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72

5.1.3.2 ระดับของเจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุงในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.54 คะแนนเฉลี่ย 56.50 ส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.42 และระดับสูง ร้อยละ 40.86 คะแนนเฉลี่ย 67.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.79

5.1.4 การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก

5.1.4.1 พฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม พบว่ากลุ่มตัวอย่างซื้อผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไว้ใช้ในบ้าน เป็นบางครั้ง ร้อยละ 55.91 ซื้อไว้ใช้เป็นประจำ ร้อยละ 27.96 คะแนนเฉลี่ย 2.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 โดยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ และการใช้ตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก บางครั้ง ร้อยละ 55.38 เป็นประจำ ร้อยละ 22.04 คะแนนเฉลี่ย 1.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 ใช้น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอมทาป้องกันยุง บางครั้ง ร้อยละ 53.23 เป็นประจำ ร้อยละ 36.56 คะแนนเฉลี่ย 2.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 กลุ่มตัวอย่างแนะนำบุคคลในบ้านให้ใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง บางครั้ง ร้อยละ 52.15 เป็นประจำ ร้อยละ 27.96 คะแนนเฉลี่ย 2.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 ได้ใช้สเปรย์หอมฉีดในห้องเพื่อป้องกันยุง บางครั้ง ร้อยละ 51.08 เป็นประจำ 31.10 ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย 2.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 ได้แนะนำประชาชนในหมู่บ้านให้ใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง บางครั้ง ร้อยละ 50.54 เป็นประจำ ร้อยละ 26.88 คะแนนเฉลี่ย 2.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 และกลุ่มตัวอย่างยินดีให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมโครงการปลูกตะไคร้หอมในชุมชน บางครั้ง ร้อยละ49.46 เป็นประจำ ร้อยละ40.32 คะแนนเฉลี่ย 2.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 การใช้น้ำมันตะไค้หอมเมื่อมีอาการปวดเมื่อย หรือชาตามมือและเท้า เพื่อบรรเทาอาการ ใช้บางครั้ง ร้อยละ 48.92 เป็นประจำ ร้อยละ 31.72 คะแนนเฉลี่ย 2.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 หากมีแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมในชุมชนกลุ่มตัวอย่างยินดีจะเป็นผู้ดำเนินการผลิตเอง บางครั้ง ร้อยละ 45.16 เป็นประจำ ร้อยละ 35.48 คะแนนเฉลี่ย2.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 และกลุ่มตัวอย่างนำถุงตะไคร้หอมวางในตู้เสื้อผ้าหรือแขวนมุมห้อง บางครั้ง ร้อยละ 44.62 ไม่เคย ร้อยละ 32.26 เป็นประจำ ร้อยละ 23.12 คะแนนเฉลี่ย 1.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 อีกทั้งสามารถให้คำแนะนำเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการทำถุงตะไคร้หอม บางครั้ง ร้อยละ 41.40 ไม่เคย35.48 เป็นประจำ ร้อยละ 23.12 คะแนนเฉลี่ย 1.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 สำหรับการทำถุงตะไคร้หอมไว้ใช้เองที่บ้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่เคยทำถุงตะไคร้หอมไว้ใช้เองที่บ้าน ร้อยละ 44.62 บางครั้ง ร้อยละ 33.87 และเคยทำเป็นประจำ ร้อยละ 21.51 คะแนนเฉลี่ย 1.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 การปลูกต้นตะไคร้หอมไว้ในบริเวณบ้านพบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีการปลูกเป็นประจำเพียง ร้อยละ 31.18 บางครั้ง ร้อยละ 27.96 และไม่เคยปลูก ร้อยละ 40.86 คะแนนเฉลี่ย 1.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85

5.1.4.2 ระดับ หรือความถี่ของการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก พบว่าพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการใช้ปานกลาง ร้อยละ 47.31 และมีการใช้มาก กับใช้น้อย ในจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 26.88 กับ 25.81 ตามลำดับ

5.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปร

5.1.5.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางชีวะสังคม กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุงดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1) เพศ พบว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมการใช้ ปานกลาง ร้อยละ 39.8 ใช้มาก ร้อยละ 23.1 เพศชายมีพฤติกรรมการใช้ปานกลาง ร้อยละ 7.5 และ ใช้มาก ร้อยละ 3.8 การทดสอบความสัมพันธ์ ทั้งเพศหญิง และเพศชาย พบว่ามีความสัมพันธ์ ต่อการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =1.564, p ≥ 0.05)

2) อายุ พบว่า อายุ 60 ปี ขึ้นไป มีพฤติกรรมการใช้ ปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 26.9 และใช้มาก ร้อยละ 18.3 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 40 – 49 ปี ร้อยละ 10.2 ใช้มาก ร้อยละ 1.1 และ อายุ 30 -39 ปี เป็นกลุ่มที่ไม่มีการใช้ ร้อยละ 8.6 ใช้ปานกลาง ร้อยละ 4.8 และใช้มาก ร้อยละ 1.6 การทดสอบความสัมพันธ์พบว่า อายุมีความสัมพันธ์ต่อการ นำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =35.499, p < 0.05)

3) สถานะภาพ ผู้ที่สมรสแล้ว มีพฤติกรรมการใช้ ปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 31.2 และใช้มากร้อยละ 21.0 รองลงมาคือ หม้าย มีพฤติกรรมการใช้ปานกลาง ร้อยละ 7.0 และใช้มาก ร้อยละ 3.8 การทดสอบความสัมพันธ์พบว่า สถานะภาพมีความสัมพันธ์ต่อการ นำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =4.978, p ≥ 0.05)

4) ระดับการศึกษา พบว่า ต่ำกว่ามัธยมศึกษามีพฤติกรรมการใช้ ปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 21.5 และใช้มาก ร้อยละ 14.0 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา/ปวช. มีพฤติกรรมการใช้ปานกลาง ร้อยละ 12.4 และใช้มาก ร้อยละ 8.6 ระดับปริญญาตรี มีพฤติกรรมการใช้ ปานกลาง ร้อยละ 6.5 ใช้มาก ร้อยละ 1.6 และใช้น้อย ร้อยละ 6.5 การทดสอบความสัมพันธ์พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อการ นำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =9.909, p ≥ 0.05)

5) รายได้ (บาท/เดือน) พบว่า รายได้ 5000 – 9000 มีพฤติกรรมการใช้ ปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 22.6 และใช้มาก ร้อยละ 18.3 รองลงมาคือ 10000 – 14000 มีพฤติกรรมการใช้ปานกลาง ร้อยละ 10.2 และใช้มาก ร้อยละ 4.3 ผู้มีรายได้ 20000 – 24000 เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการใช้น้อยที่สุด คือ ใช้ปานกลาง ร้อยละ 2.2 ใช้น้อยร้อยละ 1.1 และ ใช้มาก ร้อยละ 0.05 การทดสอบ

ความสัมพันธ์พบว่า รายได้ มีความสัมพันธ์ต่อการ นำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =17.967, p ≥ 0.05)

6) อาชีพพบว่า รับจ้างทั่วไป มีพฤติกรรมการใช้ ปานกลาง ร้อยละ 11.3 และใช้มาก ร้อยละ 9.1 รองลงมาคือ อาชีพงานบ้าน มีพฤติกรรมการใช้ปานกลาง ร้อยละ10.8 และใช้มาก ร้อยละ 9.7 อาชีพค้าขาย มีพฤติกรรมการใช้ ปานกลาง ร้อยละ 9.1 ใช้มาก 2.7 อาชีพประกอบธุรกิจเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการใช้ปานกลาง ร้อยละ 4.3 โดยไม่มีการใช้ในระดับใช้มาก 5 การทดสอบความสัมพันธ์พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์ต่อการ นำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =34.891, p < 0.05)

5.1.5.2 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ เจตคติ เกี่ยวกับประโยชน์ของตะไคร้หอม ต่อ การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก กับการใช้สมุนไพรป้องกันยุง และเจตคติของการใช้สมุนไพรป้องกันยุง กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันบุง พบว่าความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออกและประโยชน์ของสมุนไพร ความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม *r* = 0.012 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านเจตคติของการใช้สมุนไพรป้องกันยุง กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง พบความสัมพันธ์ทางบวก r= 0.386 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ < 0.05

5.1.5.3 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของ ความรู้ และเจตคติ เกี่ยวกับประโยชน์ของตะไคร้หอม กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุง พบว่า เมื่อนำตัวแปรทั้ง ความรู้ และเจตคติมาพยากรณ์ การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง สามารถพยากรณ์ความรู้ เจตคติของครูส่งผลต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไค้หอมป้องกันยุง โดยมีค่า r= 0.397 ซึ่งสามารถอธิบายการผันแปร การนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุงได้เท่ากับ ร้อยละ 15.7 (r^2= 0.157) และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) พบว่า ตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สมการที่ 2 เจตคติ (Beta= 0.469) ส่วนสมการที่ 1 ความรู้ไม่มีผลต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไค้หอมป้องกันยุง เนื่องจากมีนัยสำคัญทางสถิติ F-test ที่ระดับมากกว่า 0.100

5.1.6 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดย คะแนนร้อยละ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 192 คน ผู้ให้ข้อเสนอแนะ 84 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 ดังนี้

5.1.6.1 ข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

1) ข้อคิดเห็นในการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมใช้ในการป้องกันยุง

1 เห็นสมควรอย่างยิ่งเพราะหมู่บ้านมียุงชุมมาก

2 ตะไคร้หอมสามารถปลูกได้เอง และง่าย

3 ราคาซื้อขายไม่ค่อยเหมาะสม

4 เห็นด้วยเพราะเป็นการเพิ่มอาชีพให้ชุมชน

5 เห็นด้วยเพราะป้องกันยุงกัดได้จริง

2) วิธีการสนับสนุนให้เป็นแหล่งผลิตตะไคร้หอม เพื่อเป็นอาชีพเสริมให้กับชุมชน

1 เชิญชวนชาวบ้านให้ร่วมกันปลูกตะไคร้หอม เริ่มจากหลังละ 1 ต้น

2 ทุกบ้านควรร่วมมือกัน

3 อาจไม่ได้ผล เพราะพื้นที่ปลูกมีน้อย

5.1.6.2 ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง

1) วิธีการเชิญชวนให้ทุกครัวเรือนปลูกตะไคร้หอม

1 ควรแจกเมล็ดพันธุ์ทุกบ้าน

2 ควรติดต่อกลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มอาชีพ

3 ให้ อบต. เป็นศูนย์กลางในการประชาสัมพันธ์

4 ควรแจกให้ทดลองใช้ก่อน แล้วค่อยส่งเสริมเมื่อมีคนส่วนมากสนใจ

5 ควรดำเนินการอย่างจริงจัง

6 เชิญชวนให้ปลูกตะไคร้หอม เพื่อร่วมกันลดยุงลาย

7 เห็นว่าดีกว่าใช้สารเคมี

8 การปลูกตะไคร้หอม ปลอดภัยไม่มียุงลาย

2) การนำตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุงกัด

1 ตะไคร้หอมใช้แล้วได้ผลดี

2 ถ้าทุกบ้านปลูกตะไคร้หอม จะช่วยให้ชุมชนปลอดภัยจากไข้เลือดออก

5.1.6 ความคิดเห็น ต่อการนำผลิตภัณฑ์จากตระไคร้หอม เพื่อป้องกันไข้เลือดออกของกรรมการชุมชน ตำบลบางขนุน โดยสรุป ดังนี้

1) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เป็นชาย 3 คน หญิง 5 คนมีตำแหน่งเป็น กำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 3 คน ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบล 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และ ครู 2 คน

2) การนำกลวิธีป้องกันไข้เลือดออกโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลบางขนุน เพื่อให้เกิดการต่อเนื่องและยั่งยืน และเป็นการสืบสานการใช้ภูมิปัญญาไทย กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่าตำบลบางขนุนมีผู้ป่วยไข้เลือดออกเกิดขึ้นทุกปี ซึ่งพบมากในช่วงฤดูฝนเป็นประจำ เพราะตำบลบางขนุน เป็นสภาพพื้นที่ราบลุ่มและเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ทุกบ้านเรือนควรให้ความร่วมมือในการป้องกันปัญหาจากไข้เลือดออกและเห็นว่าตะไคร้หอมมีสรรพคุณในการป้องกันยุงกัด ดังนั้นควรรณรงค์ให้ทุกบ้านเรือนปลูกตะไคร้หอม โดยเห็นว่าตะไคร้หอมมีกลิ่นน้ำมันที่ระเหยออกมา ยุงและ

แมลงจะบินหนี น้ำมันที่สกัดจากตะไคร้หอมเมื่อนำมาทาตัวจะป้องกันยุงได้ และสามารถนำมาแปรรูปได้หลายชนิด เช่น สเปรย์หอม ธูปหอม ดังนั้นเพื่อให้ตำบลบางขนุน ปลอดภัยจากไข้เลือดออก ชุมชนควรมีส่วนร่วมป้องกันไข้เลือดออก ให้เกิดการต่อเนื่องและยั่งยืน และเพื่อสืบสานการใช้ภูมิปัญญาไทยด้วยการรณรงค์ให้ทุกบ้านปลูกต้นตะไค้หอม ซึ่งเป็นพืชสมุนไพรที่มีสารเคมีที่สามารถป้องกันยุงกัดได้ ซึ่งผู้ใหญ่บ้านได้นำต้นตะไคร้หอมปลูกที่บ้านเป็นตัวอย่างอยู่แล้ว และยินดีแจกจ่ายให้ผู้ที่ต้องการนำไปปลูกที่บ้าน ในส่วนของสถานที่ราชการในตำบลบางขนุน ได้มีการปลูกต้นตะไคร้หอมเช่นกัน คือ โรงเรียนวัดบางขนุน องค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน และ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางขนุน ซึ่งในโอกาสต่อไปจะขออนุญาตให้วัดบางขนุนเป็นแหล่งปลูกต้นตะไคร้หอมเนื่องจากทางวัดยังมีบริเวณที่ใช้เพาะปลูกได้

3) ด้านความคิดเห็นต่อประโยชน์ของตะไคร้หอม ในการป้องกันไข้เลือดออก โดยความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับการนำต้นตะไคร้หอมไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันไข้เลือด ซึ่งกลุ่มเห็นว่า สามารถใช้ไล่แมลง ป้องกันยุง การปลูกต้นตะไคร้หอมไม่ต้องใช้ยาปราบศัตรูพืช เนื่องจากกลิ่นของตะไคร้หอมทำให้แมลงไม่มารบกวน นอกจากนั้น ผลิตภัณฑ์ จากตะไค้หอม นำมาสกัดเป็นสเปรย์หอมไล่ยุง ก้อนกำยาน และถุงตะไค้หอม ดับกลิ่นในห้องนอน

4) สรรพคุณของตระไคร้หอม นำมาใช้ประกอบอาหาร ปรุงแต่งกลิ่นในอาหาร และทำเครื่องดื่มแล้ว ตะไคร้หอมยังถูกนำไปใช้ในหลากหลายสาขา เช่น อุตสาหกรรมสบู่ เครื่องสำอาง และน้ำมันหอมระเหย ไม่มีสารตกค้าง น้ำมันหอมระเหยจากตะไค้หอมมีสรรพคุณ รักษาอาการปวดเมื่อย นำมาใช้ปรุงประกอบอาหาร แต่งกลิ่นในอาหาร และทำเครื่องดื่มแล้ว ตะไค้หอม นำมาสกัดเป็นยารักษา โดยมีความเชื่อว่าสารเคมีในตะไคร้หอม ช่วยลดอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ บรรเทาอาการปวดและลดไข้ ปรุงเป็นยาขับลมในลำไส้ ช่วยกระตุ้นการไหลเวียนของเลือดในระหว่างมีประจำเดือน และเป็นส่วนผสมในสารที่ช่วยไล่ยุงได้ เป็นต้น

5) ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มต่อการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากตะไค้หอม กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าตำบลบางขนุนโดยชมรมผู้สูงอายุมีบทบาทสำคัญที่สามารถนำตะไคร้หอมมาแปรรูปเป็นผลผลิตง่าย ๆ เช่นการทำสเปรย์หอมไล่ยุง น้ำมันหอมระเหย และถุงตะไคร้หอมดับกลิ่นในห้องนอน เป็นต้น

ซึ่งทำได้ง่ายและไม่ยุ่งยาก ควรสนับสนุนให้ทุกบ้านสามารถทำใช้เองได้ และหากผลิตได้เป็นจำนวนมากก็นำมาวางจำหน่ายที่ศูนย์ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลบางขนุน เป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว

6) ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการปลูกตะไคร้หอม ซึ่งการนำสมุนไพรพื้นบ้านมาใช้นี้นอกจากจะเป็นการช่วยลดปัญหาเรื่องไข้เลือดออกแล้ว ยังทำให้ชุมชนตระหนักและเห็นคุณค่าของสมุนไพรใกล้ตัวที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ทั้งยังปลอดภัยจากสารพิษและปลอดภัยจากยาฆ่าแมลง จะสามารถเป็นแหล่งผลิตสร้างอาชีพเสริมให้กับชุมชนได้ในโอกาสต่อไป

โดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตอำเภอบางกรวยจะให้การสนับสนุนต้นตะไคร้หอมให้กับชุมชน ให้นำไปปลูกและสนับสนุนให้เป็นแหล่งในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมดังกล่าว

7) ต้นตะไคร้หอม นอกจากปลูกในแปลงแล้ว หากมีพื้นที่จำกัด สามารถนำมาตกแต่งเป็นสวนไม้ประดับ เพิ่มความสวยงาม และยังประโยชน์ในการไล่แมลง โดยเฉพาะ สำหรับโรงเรียนวัดบางขนุน ทางโรงเรียนให้การสนับสนุน และเห็นความสำคัญ โดยคุณครูนำเนื้อหาของคุณประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไปบูรณาการในการเรียนการสอนวิชาการงานอาชีพ และเป็นต้นแบบในการปลูกคะไคร้หอมในกระถาง แต่งเป็นไม้ดอกไม้ประดับเพิ่มความสวยงาม ให้กับสถานที่ แต่การปลูกตะไคร้หอมลงดิน เมื่อต้นตะไคร้โตมากขึ้น หากไม่ดูแลรักษาลักษณะลำต้นและใบแผ่ขยายทำให้บริเวณบ้านรก และไม่สวยงาม

8) ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการสนับสนุนให้ตำบลบางขนุนปลูกต้นตะไคร้หอมและเป็นแหล่งผลิตต้นตะไคร้หอมเป็นอาชีพ ซึ่งคณะกรรมการชุมชนทุกคนเห็นด้วยที่จะให้ตำบลบางขนุน เป็นแหล่งปลูกต้นตะไคร้หอมเพื่อเสริมอาชีพ และเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยกรรมการทุกคนยินดีให้ความร่วมมือ และอยากให้ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ได้นำผลการวิจัยมาอภิปราย เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อ ได้แก่ 1) การประเมินผล ความรู้ และเจตคติของประชาชน ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางชีวะสังคม ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก 3) ความสัมพันธ์ ระหว่างความรู้และเจตคติของประชาชนกับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก และข้อค้นพบจากการวิจัย การอภิปรายผลนำเสนอตามลำดับดังนี้

5.2.1 การประเมินผล ความรู้ และ เจตคติของประชาชน ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก

5.2.1.1 ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้ในการป้องกันไข้เลือดออก ระหว่าง ร้อยละ 94.09 - 97.85 มีความรู้ว่าภาชนะที่ใช้เก็บกักน้ำไว้ใช้ที่บ้านต้องมีฝาปิดเพื่อป้องกันมิให้ยุงวางไข่ และรู้ว่าเมื่อมีการระบาดของไข้เลือดออก เจ้าหน้าที่จะดำเนินการกำจัดลูกน้ำยุงลาย โดยกำจัดแหล่งน้ำขัง และพ่นหมอกควันในหมู่บ้าน รู้ว่าโรคไข้เลือดออกเกิดจากยุงลายเป็นพาหนะของโรค และรู้ว่าการกำจัดแหล่งเพาะพันธ์ยุงลายให้ลดจำนวนลง เป็นการป้องกันไข้เลือดออกที่เหมาะสมในปัจจุบัน และมีความรู้ว่าเมื่อคนถูกยุงลายกัดเชื้อไวรัสเดงกี่จากยุงลายจะเข้าสู่ร่างกาย และร้อยละ 66.67 รู้ว่าปัจจุบันยังไม่มียาที่สามารถฆ่าเชื้อไวรัสจากไข้เลือดออกได้

ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออกส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง ร้อยละ 54.84 คะแนนเฉลี่ย 6.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 รองลงมา ระดับกลาง ร้อยละ 39.5 คะแนนเฉลี่ย 5 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 สามารถอธิบายได้ว่า ตำบลบางขนุนมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเกิดขึ้นในช่วงฤดูฝนทุกปี ประชาชนจึงได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งได้รับการเผยแพร่ความรู้จากการบริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ซึ่งดำเนินการโดยผู้วิจัย และคณะทำงาน จึงให้ความสนใจกับสาเหตุของการเกิดโรคไข้เลือดออกและการป้องกัน สอดคล้องกับการศึกษาของปรีดาศักดิ์ หนูแก้ว วิทยา ผ่องแผ้ว และกีรติ สวยสมเรียม (2554: 50) ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลชัยพร อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย พบว่าความรู้ในการป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับ ดีร้อยละ 97.00 รายข้อ ร้อยละ 99.0 คือ โรคไข้เลือดออกติดต่อโดยถูกยุงลายที่มีเชื้อ และสอดคลองกับ ภูนรินทร์ สีกดุ ศุภรดา โมขุนทด และธาตรี เจริญชีวะกุน (2560: 80-81) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของผู้นำชุมชนอยู่ในระดับสูง 39.50 และระดับปานกลาง ร้อยละ 34.56 สอดคล้องกับ ชมพูนุช อินทศรี และคณะ (2560: 43) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในชุมชนบ้านคลองบางนา ตำบลศีรษะจระเข้น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับ โรคไข้เลือดออกในระดับดี ร้อยละ 56.7 ระดับปานกลาง ร้อยละ 35.7

5.2.1.2 ความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 94-100 รู้มีความรู้ว่า น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอมนำมาผลิตในรูปแบบสเปรย์หอมฉีดไล่ยุง รู้ว่าตะไคร้หอมเป็นวัตถุดิบนำมาสกัดเป็นน้ำมันหอมระเหย นำมาทาผิวป้องกันยุงกัดได้ สามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบธูปหอม ก้อนกำยาน และถุงตะไคร้หอม ร้อยละ รู้ว่าต้นตะไคร้หอมเป็นสมุนไพรที่มีประสิทธิภาพในการไล่ยุงซึ่ง สามารถอธิบายได้ว่าสมุนไพรหลายชนิดสามารถนำมาใช้ในการกำจัดยุงได้ การนำสมุนไพรมาผลิตเป็นสมุนไพรไล่ยุง จะช่วยลดการใช้สารเคมีสังเคราะห์ น้ำมันหอมระเหยตะไคร้หอม มีสีใสถึงเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอมสดชื่นคล้ายมะนาว และ ความรู้น้อยที่สุดระหว่างร้อยละ 76.03 – 79.03 ซึ่งถือว่ามีความรู้ระดับมาก ได้แก่ รู้ว่าตะไคร้หอม มีฤทธิ์ไล่ผีเสื้อกลางคืน และพวกแมลงบินต่าง ๆ สามารถนำมาสกัดเป็นยารักษา ช่วยลดอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อบรรเทาอาการปวดและลดไข้ ทั้งนี้สาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในการใช้สมุนไพรป้องกันยุงเป็นอย่างมากเนื่องจากผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมมีการโฆษณาจากสื่อต่าง ๆ หลายช่องทางและจำหน่ายในห้างสรรพสินค้า จากท้องตลาดมาเป็นเวลานาน ผลิตภัณฑ์ที่เป็นที่รู้จักดี เช่น ซอฟเฟล (สเปรย์กันยุง) และมิ้ลกิ้โลชั่นทากันยุง (ก.ย. 15) เมื่อได้รับการถ่ายทอดความรู้ และการสาธิตการทำสเปรย์หอมไล่ยุงจากการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ จึงได้รับความรู้ในระดับที่สูงขึ้น และเกิดความ

เข้าใจการใช้สมุนไพรมากขึ้น ระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรป้องกันยุง พบว่า ระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ระดับสูงร้อยละ 82.26 คะแนนเฉลี่ย 8.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 รองลงมา ระดับกลาง ร้อยละ 15.59 คะแนนเฉลี่ย 6.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 สอดคล้องกับการศึกษาของ สุนีย์ จันทร์สกาว และคณะ (2555: ออนไลน์) ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไล่ยุงจากน้ำมันตะไคร้ต้น พบว่ามีน้ำมันหอมระเหยในปริมาณสูง มีกลิ่นที่ผสมผสานของตะไคร้และมะนาว จึงสามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ไล่ยุงได้ นอกจากสารเคมีสังเคราะห์แล้วยังมีสมุนไพรหลายชนิดที่ช่วยไล่ยุงได้ โดยเฉพาะพืชที่มีน้ำมันหอมระเหยเป็นองค์ประกอบ เช่น ตะไคร้หอม เปลือกส้ม ตะไคร้ ยูคาลิปตัส และกระเทียม เป็นต้น

โดยสรุป ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง พบว่า ระดับความรู้ส่วนใหญ่ ระดับสูง ร้อยละ 83.87 คะแนนเฉลี่ย 14.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76และระดับกลาง ร้อยละ 16.13 คะแนนเฉลี่ย 11.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88

5.2.1.3 เจตคติของประชาชน ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง ในระดับเห็นด้วย และเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง สามารถอธิบายได้ว่า สมุนไพรที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ ในชุมชนได้ เชื่อว่าสมุนไพรใกล้ตัวที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ คือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่า ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม ในรูปแบบธูปหอม ก้อนกำยาน และถุงตะไคร้หอมเป็นสินค้าที่หาซื้อได้ง่าย การปลูกต้นตะไคร้หอม นอกจากปลูกในแปลงแล้ว หากมีพื้นที่จำกัดสามารถนำมาตกแต่งเป็นสวนไม้ประดับ เพิ่มความสวยงาม เห็นว่าการทำถุงตะไคร้หอมเป็นสิ่งที่สามารถทำเองได้ การใช้ตะไคร้หอมเพื่อป้องกันยุงช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน น้ำมันหอมระเหยสกัดจากใบตะไคร้หอมนำมาทาผิวได้ การนำถุงตะไคร้หอมแขวนไว้ตามมุมต่าง ๆ ในบ้านสามารถป้องกันยุง และแมลงไม่ให้มารบกวน กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมสามารถสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน โดยเห็นว่าการปลูกต้นตะไคร้หอมไม่ต้องใช้ยาปราบศัตรูพืช เนื่องจากกลิ่นของตะไคร้หอมทำให้แมลงไม่มารบกวน และเชื่อว่าน้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอมเมื่อนำมาแปรรูปเป็นสเปรย์หอม ใช้ฉีดไล่ยุงได้ นอกจากนั้นเชื่อว่าการใช้สมุนไพรที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติจะทำให้ชุมชนปลอดภัยจากสารพิษ และรู้สึกว่าการปลูกต้นตะไคร้หอมไม่เป็นการยุ่งยากต่อการดูแล สอดคล้องกับการศึกษาของกฤษฎา คงคุณากรกุล (2558: ออนไลน์) เรื่องการวิจัยตลาดเพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคสำหรับพัฒนาผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงรูปแบบใหม่ โดยการศึกษาข้อมูลเชิงลึกด้านทัศนคติทั้งเชิงบวกและเชิงลบที่มีต่อผลิตภัณฑ์ยาไล่ยุงหรือวิธีป้องกันยุงอื่น ๆ ที่เป็นที่นิยมในผู้บริโภค ความต้องการและพฤติกรรมการใช้งานผลิตภัณฑ์ยาไล่ยุงของผู้บริโภคแต่ละคน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพในการป้องกันยุงเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันผู้บริโภคมีความสนใจผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงที่ใช้

สารสกัดจากธรรมชาติ และเห็นว่าผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงรูปแบบใหม่ ซึ่งก็คือ “สเปรย์ฉีดผ้ากันยุง” เป็นสิ่งที่น่าสนใจอย่างมาก

ระดับของเจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออกพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออกในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.54 คะแนนเฉลี่ย 56.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.42 และระดับสูง ร้อยละ 40.86 คะแนนเฉลี่ย 67.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.79 ซึ่งนับว่า กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติไปในทางที่ดี ต่อการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออก

5.2.1.4 การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ซื้อผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไว้ใช้ในบ้าน เป็นบางครั้ง ร้อยละ 55.91 และซื้อไว้ใช้เป็นประจำ ร้อยละ 27.96 มีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ และการใช้ตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก มีการใช้น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอมทาป้องกันยุง โดย ใช้เป็นบางครั้ง ร้อยละ 53.26 และใช้เป็นประจำร้อยละ 36.56 เช่นเดียวกับการใช้สเปรย์หอมป้องกันยุง พบว่า ใช้เป็นบางครั้ง ร้อยละ 51.08 และใช้ประจำร้อยละ 31.10 สอดคล้องกับการศึกษาของ สุนีย์ จันทร์สกาว และคณะ (2555: ออนไลน์) เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไล่ยุงจากน้ำมันตะไคร้ต้น พบว่ามีน้ำมันหอมระเหยในปริมาณสูง มีกลิ่นที่ผสมผสานของตะไคร้และมะนาว จึงสามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ไล่ยุงได้ โดยเฉพาะพืชที่มีน้ำมันหอมระเหยเป็นองค์ประกอบ เช่น ตะไคร้หอม เปลือกส้ม ตะไคร้ เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่าง มีการแนะนำบุคคลในบ้านให้ใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก เป็นบางครั้ง และ แนะนำประชาชนในหมู่บ้านให้ใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก โดย ยินดีให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมโครงการปลูกตะไคร้หอมในชุมชน บางครั้ง ร้อยละ49.46 เป็นประจำ ร้อยละ 40.32 การใช้น้ำมันตะไค้หอม เมื่อมีอาการปวดเมื่อย หรือชาตามมือและเท้า เพื่อบรรเทาอาการ ใช้บางครั้ง ร้อยละ 48.92 เป็นประจำ ร้อยละ 31.72 สอดคล้องกับการศึกษาของ สมเกียรติยศ วรเดช ปุญญพัฒน์ ไชยเมล เรณู สะแหละ และ ยุวดี กองมี (2558: 55-57) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้สมุนไพร ในการดูแลตนเองของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน (อสม.) อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง และพบว่า อสม.ประจำหมู่บ้านประมาณ 2 ใน 3 มีพฤติกรรมการใช้สมุนไพร ในการดูแลตนเองในระดับสูง (ร้อยละ 67.3) มีการปลูกพืชสมุนไพรหลายชนิดเกือบทุกบ้าน และใช้สมุนไพรเพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นของตนเอง ด้านการสนับสนุนให้มีการปลูกต้นตะไคร้หอมในชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 45.16 ยินดีจะเป็นผู้ดำเนินการผลิตเองเป็นบางครั้ง และ เป็นประจำ ร้อยละ 35.48 การปลูกต้นตะไคร้หอมไว้ในบริเวณบ้านพบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีการปลูกตะไคร้หอมเป็นประจำเพียง ร้อยละ 31.18 และไม่เคยปลูก ร้อยละ 40.86

ระดับความถี่ของการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก พบว่า พฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการใช้

ปานกลาง ร้อยละ 47.31 และมีการใช้มาก กับ ใช้น้อย ในจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 26.88 กับ 25.81 ตามลำดับ การที่กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมในปริมาณที่ไม่มาก และยังไม่เป็นที่นิยม อาจเนื่องจากไม่มีวางขายอย่างแพร่หลาย การหาซื้อไม่สะดวก ดังนั้นการใช้จึงไม่สม่ำเสมอ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุนีย์ จันทร์สกาว (2555: ออนไลน์) ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไล่ยุงจากน้ำมันตะไคร้ต้น ซึ่งเป็นโครงการศูนย์วิจัยสมุนไพรภาคเหนือ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ในปัจจุบันผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่มีจำหน่ายในท้องตลาด ในบางครั้งขนาดที่ใช้ ที่เหมาะสม ยังขาดข้อมูลทางวิทยาศาสตร์เพื่อสนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ ทำให้ผู้ใช้ขาดความเชื่อมั่น

5.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางชีวะสังคม ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานะภาพ รายได้ อาชีพ และการปลูกตะไคร้หอมที่บ้าน ประเด็นการอภิปราย ดังนี้

5.2.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ หญิงและเพศชาย กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันไข้เลือดออก พบว่า เพศมีความสัมพันธ์ กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันไข้เลือดออก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =1.564, p ≥ 0.05)

5.2.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุง การทดสอบความสัมพันธ์พบว่า อายุมีความสัมพันธ์ กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันไข้เลือดออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =35.499, p < 0.05) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ ระหว่าง 40 – 60 ขึ้นไป ซึ่งมีวุฒิภาวะในการรับผิดชอบ และตัดสินใจกิจกรรมต่าง ๆ ภายในครอบครัว เมื่อได้รับข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของสมุนไพร มีการศึกษาข้อดีและข้อเสีย จึงตัดสินใจเลือกปฏิบัติ ในรูปแบบต่าง ๆ จนส่งผลให้เกิดการกระทำในสิ่งนั้น ๆ ซึ่งบางครั้งอาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การยอมรับปฏิบัติ หรือการมีส่วนร่วมที่จะใช้ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรในการป้องกันยุง

5.2.2.3 สถานะภาพสมรส กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุง พบว่ามีความสัมพันธ์ กับ การนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันไข้เลือดออกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =4.978, p ≥ 0.05)

5.2.2.4 ระดับการศึกษา กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุง การทดสอบความสัมพันธ์พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันไข้เลือดออกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =9.909, p ≥ 0.05)

5.2.2.5 รายได้ กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง การทดสอบความสัมพันธ์พบว่า รายได้ มีความสัมพันธ์กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันไข้เลือดออกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =17.967, p ≥ 0.05)

5.2.2.6 อาชีพ กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไปใช้ในการป้องกันยุง การทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2 =34.891, p < 0.05) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพที่มีรายได้ประจำ ดังนั้นจึงส่งผลต่อการเข้าถึงทั้งการจัดหา และซื้อหาผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมไว้ใช้ในครอบครัว

5.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก ความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรป้องกันยุง และเจตคติ เกี่ยวกับประโยชน์ของตะไคร้หอม กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก ผลการทดสอบความสัมพันธ์ ดังนี้

5.2.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรป้องกันยุง กับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก พบว่าความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรป้องกันยุง ความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม r= 0.012 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2.3.2 ความสัมพันธ์ ระหว่างเจตคติของการใช้สมุนไพรป้องกันยุง กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก พบความสัมพันธ์ทางบวก r= 0.386 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.05

5.2.4 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของ ความรู้ เจตคติ เกี่ยวกับประโยชน์ของตะไคร้หอม กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก พบว่า เมื่อนำตัวแปรทั้งความรู้ และเจตคติมาพยากรณ์ การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง สามารถพยากรณ์ ความรู้เจตคติของครูส่งผลต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไค้หอมป้องกันไข้เลือดออก โดยมีค่า r= 0.397 ซึ่งสามารถอธิบายการผันแปร การนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออกเท่ากับ ร้อยละ 15.7 (r^2= 0.157) และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) พบว่า ตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สมการที่ 2 เจตคติ (Beta= 0.469)

5.2.5 ความคิดเห็น ต่อการนำผลิตภัณฑ์จากตระไคร้หอม เพื่อป้องกันไข้เลือดออกของกรรมการชุมชน ตำบลบางขนุน ทั้งนี้กรรมการชุมชนตำบลบางขนุน เห็นด้วยกับการนำกลวิธีป้องกันไข้เลือดออกโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลบางขนุน เพื่อให้เกิดการต่อเนื่องและยั่งยืน และเป็นการสืบสานการใช้ภูมิปัญญาไทย ประโยชน์ของตะไคร้หอม ในการป้องกันไข้เลือดออก โดยความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับการนำต้นตะไคร้หอมไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันไข้เลือด สามารถใช้ไล่แมลง ป้องกันยุง การปลูกต้นตะไคร้หอมไม่ต้องใช้ยาปราบศัตรูพืช เนื่องจากกลิ่นของตะไคร้หอมทำให้แมลงไม่มารบกวน นอกจากนั้น ผลิตภัณฑ์ จากตะไค้หอม นำมาสกัดเป็นสเปรย์หอมไล่ยุง ก้อนกำยาน และถุงตะไค้หอม ดับกลิ่นในห้องนอน สรรพคุณของตระไคร้หอม นำมาใช้ประกอบอาหาร ปรุงแต่งกลิ่นในอาหาร และทำเครื่องดื่มแล้ว ตะไคร้หอมยังถูกนำไปใช้ในหลากหลายสาขา เช่น

อุตสาหกรรมสบู่ เครื่องสำอาง และน้ำมันหอมระเหย ซึ่งไม่มีสารตกค้าง ซึ่งความคิดเห็นของกรรมการชุมชนตำบลบางขนุน สอดคล้องกับการศึกษาของกฤษฎา คงคุณากรกุล (2558: ออนไลน์) ศึกษาการวิจัยตลาดเพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคสำหรับพัฒนาผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงรูปแบบใหม่ พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพในการป้องกันยุงเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงที่ใช้สารสกัดจากธรรมชาติ 100% โดยเห็นว่าสารเคมีสังเคราะห์มีอันตรายต่อการปนเปื้อนเข้าสู่ร่างกาย และสอดคล้องกับ การศึกษาของ สุนีย์ จันทร์สกาว (2555: ออนไลน์) ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไล่ยุงจากน้ำมันตะไคร้ต้น ในโครงการศูนย์วิจัยสมุนไพรภาคเหนือ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ตะไคร้หอม เป็นสารจากธรรมชาติที่มีข้อดี คือ โอกาสที่จะเกิดการดื้อยาน้อยกว่าสารสังเคราะห์ที่เป็นตัวยาเดี่ยว เนื่องจากในสารจากธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นน้ำมันหอมระเหย หรือสารสกัด ผลที่ได้มาจากการเสริมฤทธิ์ของสารหลาย ๆ ชนิด ที่เป็นองค์ประกอบ และการใช้สารจากธรรมชาติ หลาย ๆ ชนิด เป็นที่ยอมรับถึงความปลอดภัย ผลการศึกษาตั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า น้ำมันตะไคร้ต้นที่เป็นผลผลิตในประเทศไทย ให้ผลในการป้องกันยุงกัด เช่นเดียวกับข้อมูลที่เคยมีรายงานในต่างประเทศ

5.2.6 ข้อค้นพบจากการวิจัย จากการศึกษาพบว่า

5.2.6.1 การเข้าไปดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากประชาชน ทั้งชมรมผู้สูงอายุ และผู้ปกครองนักเรียน แม้ว่าผลของการประเมินการใช้ผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่สูงนัก เนื่องจากหาซื้อยากจึงเป็นข้อจำกัดในการเข้าถึงผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม

5.2.6.2 ความคิดเห็น และ ความร่วมมือของกรรมการชุมชน เห็นว่า ตำบลบางขนุน โดยชมรมผู้สูงอายุมีบทบาทสำคัญที่สามารถนำตะไคร้หอมมาแปรรูปเป็นผลผลิตง่าย ๆ เช่นการทำสเปรย์หอมไล่ยุง น้ำมันหอมระเหย และถุงตะไคร้หอมดับกลิ่นในห้องนอน เป็นต้น ซึ่งทำได้ง่ายและไม่ยุ่งยาก ควรสนับสนุนให้ทุกบ้านสามารถทำใช้เองได้ และหากผลิตได้เป็นจำนวนมากก็นำมาวางจำหน่ายที่ศูนย์ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลบางขนุน เป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการปลูกตะไคร้หอม ซึ่งเป็นการช่วยลดปัญหาเรื่องไข้เลือดออกแล้ว ยังทำให้ชุมชนตระหนักและเห็นคุณค่าของสมุนไพรใกล้ตัวที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทั้งยังปลอดภัยจากสารพิษ และปลอดภัยจากยาฆ่าแมลง จะสามารถเป็นแหล่งผลิตสร้างอาชีพเสริมให้กับชุมชนได้ในโอกาสต่อไป

5.3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อคิดเห็นในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากการศึกษาวิจัยเห็นว่าประชาชนตำบลบางขนุนตระหนักต่อปัญหาการเกิดไข้เลือดออก และยินดีให้ความร่วมมือในการป้องกันไข้เลือดออก เพื่อให้ชุมชนปราศจากการระบาดของโรคดังกล่าว จึงเห็นว่า

5.3.1.1 ควรเผยแพร่ความรู้เรื่องประโยชน์ของสมุนไพร และการใช้สมุนไพรป้องกันไข้เลือดออกให้กับประชาชนทั่วไป เพื่อสืบสานภูมิปัญญาไทย

5.3.1.2 ควรมีการสนับสนุนให้ประชาชน ปลูกต้นตระไคร้หอมอย่างจริงจังโดยมีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และ เภสัชกรรมไทย เป็นแกนกลาง จัดทำแผนการรณรงค์ปลูกตะไคร้หอม โดย สร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่าย เช่น กรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชมรมผู้สูงอายุ และกลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนเกิดความตระหนัก ให้เกิดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาต่อยอด อย่างยั่งยืน

5.3.1.3 ครอบครัวที่ปลูกต้นตะไคร้หอมเพื่อป้องกันไข้เลือดออก สามารถนำมาแปรรูปอย่างง่าย และสะดวกสำหรับใช้ในครอบครัว เช่น การทำถุงตะไคร้หอม และสเปรย์หอมไล่ยุง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาวิจัยความรู้ เจตคติ ต่อการใช้สมุนไพร และสมุนไพรป้องกันยุงในกลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มข้าราชการ และกลุ่ม พนักงานในโรงงาน

5.3.2.2 ควรศึกษาวิจัยด้านการใช้สมุนไพรป้องกันยุง โดย ประยุกต์ทฤษฎีความรอบรู้ทางสุขภาพด้านสมุนไพร ในกลุ่มผู้ดูแลสุขภาพ เช่น พยาบาล นักวิชาการสาธารณสุข และผู้ช่วยเหลือแพทย์ เป็นต้น

5.3.2.3 ควรศึกษาวิจัยประเมินผล การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ในการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร ในชุมชน วัด และโรงเรียน

บรรณานุกรม

กนกกาญจน์ วิชาศิลป์ และคณะ. (2559).*การรับรู้ถึงสมุนไพรรักษาโรคของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย.* **แก่นเกษตร,** ปีที่ 44 (ฉบับพิเศษ 1), หน้า 565-570.

กระทรวงแรงงาน. (2558). ตะไคร้หอมไล่ยุง กำยาน. ศูนย์บริการจัดหางานเพื่อคนไทย. สืบค้นเมื่อ 12/10/2562 จาก https://www.youtube.com/watch?v=mOUQynOUWeA

กฤษฎา คงคุณากรกุล. (2558). **การวิจัยตลาดเพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคสำหรับพัฒนาผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงรูปแบบใหม่.** สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2562, จากhttps://www.car.chula.ac.th/display7.php?bib=b2123632

กรมการพัฒนาชุมชน. (2560). **ธูปหอมสมุนไพรไล่ยุง.** สืบค้นเมื่อ 12/10/2562 จาก https://millionaire- academy.com

กรมควบคุมโรค. (2561). **รายงานพยากรณ์โรคไข้เลือดออก ปี 2562.** กระทรวงสาธารณสุข.

กันต์ธมน สุขกระจ่าง บุญชัย เพรามธุรส เยาวลักษณ์ เพรามธุรส ธนะรัตน์ รัตนกูล และสารภี จุลแก้ว (2559). *ความรู้ และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในเขตรับผิดชอบของ รพ.สต บ้านท่าไทร (หมู่5 - 9) ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา.* **รายงานสืบเนื่องจากการประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ** ครั้งที่ 7 ประจำปี 2559 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ (หน้า 1286-1293).

สวนผักคนเมือง. (2562). **การทำสเปรย์หอม**. สืบค้นเมื่อ 7/10/2562, จาก http://www.thaicityfarm.com /2019/07/10/%

จิราภรณ์. ตั้งกิตติภาภรณ์. (2556). **จิตวิทยาทั่วไป.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จีรานุช สวัสดิ์เทพ. (2541). **สมุนไพร**. โครงการตำรา. วิทยาลัยแพทย์ศาสตร์. พระมงกุฎเกล้า. กรุงเทพฯ: บริษัท เอส. อาร์. พริ้นติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2549). **จิตวิทยาสังคม.** กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พริ้นท.

ชมพูนุช อินทศรี ภัคจิรา สาระวงษ์ อโนทัย ผลิตนนท์เกียรติ และดวงใจ เอี่ยมจ้อย **(2560: 43).** (2560). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในชุมชนบ้านคลองบางนา ตำบลศีรษะจระเข้น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ.* **วารสารวิทยาลัยเทคโน. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ** ปีที่ 3 มกราคม - มิถุนายน (หน้า 43-51).

ญาดา เรียมริมมะดัน. (2558). *ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการรักษาด้วยวิธีการแพทย์แผนไทยของผู้ป่วยที่มารับบริการในโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรจังหวัดปราจีนบุรี.* **วารสารราชนครินทร์,** กรกฎาคม – ธันวาคม (หน้า 169-178).

ธนัญญา ธีระอกนิษฐ์. (2555). **พฤติกรรมเพื่อการพัฒนาตน.** อุดรธานี: สำนักวิชาศึกษาทั่วไป. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

นนทรี สัจจาธรรม. (2557). **พฤติกรรมศาสตร์สาธารณสุข.** นนทบุรี: จตุพรดีไซด์.

นวลศิริ เปาโรหิต. (2545). **จิตวิทยาสังคมเบื้องต้น.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปนัดดา แทนสุโพธ. (2555). **โครงการสมุนไพรไล่ยุง**. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ประโยชน์ของสมุนไพรไทย. สืบค้นเมื่อ 2/10 2562 จาก https://sites.google.com/site/sukkaphapdpk/home/xahar-pheux-sukhphaph/prayochn-khxng-smunphir-thiy

ปรีดาศักดิ์ หนูแก้ว วิทยา ผ่องแผ้ว และ กีรติ สวยสมเรียบ. (2554). *พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลชัยพร อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย.* **วารสาร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ขอนแก่น** ปีที่ 18 กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม (หน้า 47-55).

พืชเกษตร. (2515). **ตะไคร้หอม สรรพคุณ และการปลูกตะไคร้หอม.** สืบค้นเมื่อ 5/2/ 2562 จาก https://puechkaset.com/

พัชรี ดวงจันทร์. (2550). **ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการป้องกันโรคอ้วน และดัชนีมวลกายในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิมพร ทองเมือง. (2553). *ความรู้ความเข้าใจ และเจตคติ ต่อการรักษา ด้วยการแพทย์แผนไทยของผู้เข้ารับบริการ และลักษณะการ ให้บริการ ด้านแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกและธุรกิจสุขภาพ ในจังหวัดสมุทรสงคราม.* **วารสารวิจัยและพัฒนา** ปีที่ 2 (หน้า 40-46).

ภูนรินทร์ สีกดุ และ คณะ. (2560). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก.* JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE Vol.11. May – August (p.74-84).

รุจิจันทร์ วิชิวานิเวศน์, (2554). **การพัฒนาระบบฐานความรู้ด้านการรักษาโรคด้วยสมุนไพร**, สืบค้นเมื่อ 5/10/ 2561, จาก http://www.ssruir.ssru.ac.th/bitstream/ssruir/544

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร์. **สมุนไพรไทยใกล้ตัว.** สืบค้นเมื่อ 12/4//2561 จาก http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9570000054699.

ฤทัย สมบัติสวัสดิ์. (2560). *ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยเครือข่ายชุมชน ภาคอีสาน.* **วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์,** ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (หน้า 117-131).

ศุภพงศ์ ไวแสน และ อุธาทิพย์ นักธรรม. (2559). **นวัตกรรม "สเปรย์ตะไคร้หอมไล่ยุง"สุขศาลาบ้านข้าวหลาม ม.16.** รพ.สต.บ้านข้าวหลาม ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดกาฬสินธุ์.

สนั่น ศุภธีรสกุล. (2510). **มารู้จักแพทย์แผนไทยกันเถอะ.** สืบค้นเมื่อ 12/4//2561 จาก http://www.ttmed.psu.ac.th/blog.php?p=8

สมเกียรติยศ วรเดช ปุญญพัฒน์ ไชยเมล เรณู สะแหล และยุวดี กองมี. (2558). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้สมุนไพร ในการดูแลตนเองของอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง.* **วารสารวิชาการสาธารณสุข,** ปีที 24 ฉบับที 1 (หน้า 50-59).

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2561 จาก www.rspg.or.th www.learners.in.th

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2558). ใช้ภูมิปัญญาไทย "ตะไคร้หอม" ไล่ยุง. สืบค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2562 จากhttps://www.thaihealth.or.th/Content/2967html

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น. (2551). **คู่มือการใช้สารเคมีและการบำรุงรักษาเครื่องพ่นเคมี สำหรับผู้ปฏิบัติงานควบคุโรคไข้เลือดออกในระดับสนาม**: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.

สำนักระบาดวิทยา. (2561). **ข้อมูลจากระบบรายงานการเฝ้าระวังโรค 506**. สำนักระบาดวิทยา ณ วันที่ 8 พฤษภาคม 2561.

สิน พันธุ์พินิจ. (2551). **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

สุนีย์ จันทร์สกาว และ คณะ. (2555). **โครงการวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไล่ยุงจากน้ำมันตะไคร้ต้น**. ศูนย์วิจัยสมุนไพรภาคเหนือ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุวรรณ ธีระวรพันธ์. (2552). **สมุนไพรป้องกันยุง**. คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นเมื่อ 12/4/2561 จาก www.pharmacy.mahidol.ac.th/th/knowledge/สมุนไพรป้องกันยุง.

องค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน. (2558). **ข้อมูลประชากร.** สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2561 จาก www.bangkhanoon.go.th/index.php?lay=show&ac=article&Id=539813159

อักษร สวัสดี. (2542). **ความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย** : **กรณีศึกษาในเขตบางกะปิกรุงเทพฯ.** ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Anderson. (2004). **cognitive process of selectively concentrating on one aspect of the environment while ignoring other things**. Attention has also been referred to as the allocation of processing resources.

Ansari, M.A. and Razdan, R.K. 1995. **Relative efficacy of various oils in repelling mosquitoes.** *Indian Journal of Malariology*. 32(3): 104-111.

Bloom, B. S. (1956). **Taxonomy of educational objectives, the classification of educational goals.** Handbook I: Cognitive Domain. New York: McKay.

Coon., & Mitterer, J.O. (2003). **Introduction to Pshchology: Gateways to Mind and Behavior** 13th ed. New Tech Park: WADSWORTH CENGAGE Learning.

George, D., & Mallery, P. (2003). **SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference.** 4th ed. Boston: Allyn & Bacon. Hair, J., Anderson, R., Tatham, R., & Black.

Gibson, James L., John M. Ivancevich, and James H. Donnelly. (2000). **Organization: Behavior, Structure, Process.** 10th ed. Boston: Mc Gran-Hill.

Lefton, L.A. (2008). **Psychology.** New York: Pearson Education.

Navid, J.S. (2012). **An Introduction to Psychology.** 4th ed. Conection: WADSWORTH CENGAGE Learning.

Rudma, L. 2011. Implicit Measures for Social and Personality Psychology. London: SAGE.

Schermerhorn, John R., James G. Hunt and Richard N. Osborn. (2000). **Organizational Behavior**. 7th ed. New York: John Wiley & Sons.

Sirikanya. (2014). Bloom. **(Bloom Taxonomy Learning Theory).** Avilable 5/8/2019: http: Sirikanya wordpress. Com.

Wong, K.K., Signal, F. A., Campion, S.H. and Motion, R.L. (2005). *Citronella as an insect repellent in food packaging*. **Journal of Agricultural and Food Chemistry,** 53,4633 - 4636.

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

การประเมินความรู้ และ เจตคติ ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมในการป้องกันไข้เลือดออก ของประชาชน ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

เนื้อหาประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1. ปัจจัยทางชีวะสังคม ของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2. ความรู้เกี่ยวกับ การป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง

ส่วนที่ 3. เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุง

ส่วนที่ 4. การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง ได้แก่ น้ำมันตะไคร้หอม สเปรย์หอม และถุงตะไคร้หอม

ส่วนที่ 5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยทางชีวะสังคม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย √ ลงใน ( ) หรือเติมข้อความในช่องว่างให้ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

1. ( ) ชาย 2. ( ) หญิง

2. **อายุ**

1. ( ) น้อยกว่า 30 ปี 2. ( ) 30 -39 ปี
3. ( ) 40 - 49 ปี 4. ( ) 50- 59 ปี
5. ( ) 60 ปี ขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส

1. ( ) โสด 2. ( ) สมรส
3. ( ) หม้าย 4. ( ) หย่า/แยก

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

1. ( ) ต่ำกว่ามัธยมศึกษา 2. ( ) มัธยมศึกษาปลาย/ปวช
3. ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี 4. ( ) ปริญญาตรี
5. ( ) ปริญญาโท 6. ( ) อื่น ๆ

5. รายได้ต่อเดือน/บาท

1. ( ) 5,000 – 9,000 2. ( ) 10,000- 14,000
3. ( ) 15,000 – 19,000 4. ( ) 20,000 -24,000
5. ( ) 25,000 - 29,000 5 ( ) 30,000 ขึ้นไป

6. อาชีพ

1. ( ) รับจ้างทั่วไป 2. ( ) งานบ้าน
3. ( ) ค้าขาย 4. ( ) เกษียณ
5. ( ) ประกอบธุรกิจ 6. ( ) พนักงานรัฐ/เอกชน
7. ( ) อื่น ๆ

7. การปลูกต้นตะไคร้หอมไว้ในบริเวณบ้าน

1. ( ) ปลูก 2. ( ) ไม่ได้ปลูก

ส่วนที่ 2. ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย √ ลงใน ช่อง ขวามือ ในด้านความรู้เกี่ยวกับการ ป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง คือ ใช่ และ ไม่ใช่ ดังนี้

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก 1. โรคไข้เลือดออก เกิดจากยุงลายเป็นพาหนะของโรค		
2. เมื่อคนถูกยุงลายกัด เชื้อไวรัสเดงกี่ จากยุงลาย จะเข้าสู่ร่างกายของคนด้วย		
3. ปัจจุบันยังไม่มียาที่สามารถฆ่าเชื้อไวรัสจากไข้เลือดออก		
4.การป้องกันไข้เลือดออกที่เหมาะสมในปัจจุบัน คือการกำจัดแหล่งเพาะพันธ์ยุงลายให้ลดจำนวนลง		
5. ภาชนะที่เก็บกักน้ำ ต้องมีฝาปิด ป้องกันไม่ให้ยุงวางไข่		
6. เมื่อมีการระบาดของไข้เลือดออก เจ้าหน้าที่จะดำเนินการกำจัดลูกน้ำยุงลาย โดยกำจัดแหล่งน้ำขัง และ พ่นหมอกควันในหมู่บ้าน		
ความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรป้องกันยุง **7. ปัจจุบันมีการศึกษาวิจัย พบว่า มีสมุนไพรหลายชนิดที่สามารถนำมาใช้ในการกำจัดยุงได้**		

ส่วนที่ 2. ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง (ต่อ)

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย √ ลงใน ช่อง ขวามือ ในด้านความรู้เกี่ยวกับการ ป้องกันไข้เลือดออก และการใช้สมุนไพรป้องกันยุง คือ ใช่ และ ไม่ใช่ ดังนี้

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
8. การนำสมุนไพรมาผลิตเป็นสมุนไพรไล่ยุง จะช่วยลดการใช้สารเคมีสังเคราะห์		
9. สมุนไพรไล่ยุง ที่มีประสิทธิภาพในการไล่ยุงได้แก่ ต้นตะไคร้หอม		
10. ตะไคร้หอม เป็นวัตถุดิบนำมาสกัดเป็นน้ำมันหอมระเหย นำมาทาผิวป้องกันยุงกัดได้		
11. น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอม นำมาผลิตในรูปแบบสเปรย์หอมฉีดไล่ยุง		
12. ตะไคร้หอม มีฤทธิ์ไล่ผีเสื้อกลางคืน และพวกแมลงบินต่าง ๆ		
13. น้ำมันหอมระเหยตะไคร้หอม มีสีใสถึงเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอมสดชื่นคล้ายมะนาว		
14. ตะไคร้หอม นำมาสกัดเป็นยารักษา ช่วยลดอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ บรรเทาอาการปวดและลดไข้		
15. ตะไคร้หอม นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบ ธูปหอม ก้อนกำยาน และถุงตะไคร้หอม		

ส่วนที่ 3 เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุง

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย √ ลงใน ช่อง ขวามือ เกี่ยวกับเจตคติ ต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุง ซึ่งตรงกับความรู้สึก เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ดังนี้

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุง					
1. ท่านเชื่อว่าน้ำมันหอมระเหยสกัดจากใบตะไคร้หอมนำมาทาตัว สามารถป้องกันยุงกัด					
2. ท่านเชื่อว่า น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอม เมื่อนำมาแปรรูป เป็นสเปรย์หอม ใช้ฉีดไล่ยุงได้					
3. ท่านรู้สึกว่าการปลูกต้นตะไคร้หอม ไม่ยุ่งยากดูแลรักษาง่าย					
4. การปลูกต้นตะไคร้หอม ไม่ต้องใช้ยาปราบศัตรูพืช เนื่องจากกลิ่นของตะไคร้หอมทำให้แมลงไม่มารบกวน					
5. ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม ในรูปแบบ ธูปหอม ก้อนกำยาน และถุงตะไคร้หอม หาซื้อได้ง่าย					
6. ท่านเห็นด้วยว่า การใช้ตะไคร้หอม ช่วยลดการใช้สารเคมีสังเคราะห์					
7. ท่านคิดว่า การปลูกต้นตะไคร้หอม นอกจากปลูกในแปลงแล้ว หากมีพื้นที่จำกัด สามารถนำมาตกแต่งเป็นสวนไม้ประดับ เพิ่มความสวยงาม					
8. ท่านเชื่อว่า การใช้ตะไคร้หอม ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน					
9. ท่านเชื่อว่าสมุนไพรใกล้ตัวที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่า					

ส่วนที่ 3 เจตคติต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุง (ต่อ)

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย √ ลงใน ช่อง ขวามือ เกี่ยวกับเจตคติ ต่อการใช้สมุนไพรป้องกันยุง ซึ่งตรงกับความรู้สึก เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ดังนี้

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10. ท่านเชื่อว่า สมุนไพรที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ ในชุมชนได้					
11. ท่านเชื่อว่าการใช้สมุนไพรที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ ทำให้ชุมชนปลอดภัยจากสารพิษ					
12. ท่านเห็นว่า การนำถุงตะไคร้หอมแขวนไว้ตามมุมต่าง ๆ ในบ้าน สามารถป้องกันยุง และแมลงไม่ให้มารบกวนได้					
13. ท่านเห็นว่าการทำถุงตะไคร้หอมเป็นสิ่งที่สามารถทำเองได้					
14. ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม สามารถสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน					

ส่วนที่ 4. การใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก

คำชี้แจง : กรุณาเขียนเครื่องหมาย √ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงในการปฏิบัติเกี่ยวกับการนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมมาใช้ในการป้องกันไข้เลือดออก คือ ใช้เป็นประจำ ใช้เป็นบางครั้ง และไม่เคยใช้

ข้อความ	ความถี่ของการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ตะไคร้หอมป้องกันยุง		
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคย
1. ท่านได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ และการใช้ตะไคร้หอมป้องกันไข้เลือดออก			
2. ท่านซื้อผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไว้ใช้ในบ้าน			
3. ท่านแนะนำบุคคลในบ้านให้ใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง			
4. ท่านแนะนำประชาชนในหมู่บ้านให้ใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมป้องกันยุง			
5.ท่านใช้น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอมทาป้องกันยุง			
6. ท่านใช้สเปรย์หอมฉีดในห้อง เพื่อป้องกันยุง			
7. เมื่อมีอาการ ปวดเมื่อย หรือชาตามมือ และ เท้า ท่านใช้ น้ำมันตะไคร้หอม เพื่อบรรเทาอาการ			
8. ท่านนำถุงตะไคร้หอมวางในตู้เสื้อผ้าหรือแขวนมุมห้อง			
9. ท่าน สามารถทำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมไว้ใช้เอง			
10. ท่านทำถุงตะไคร้หอมไว้ใช้เองที่บ้าน			
11. ท่านสามารถให้คำแนะนำเพื่อนบ้าน เกี่ยวกับการทำถุงตะไคร้หอม			
12 ท่านยินดีให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมโครงการปลูกตะไคร้หอมในชุมชน			
13. หากมีแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ จากตะไคร้หอมในชุมชน ท่านยินดีจะเป็นผู้ดำเนินการผลิตเอง			
14. ท่านได้ปลูกต้นตะไคร้หอมไว้ในบริเวณบ้าน			

ส่วนที่ 5 ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อคิดเห็น

5.1.1 การนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมใช้ในการป้องกันไข้เลือดออก

.....

.....

.....

.....

5.1.2 การสนับสนุนให้เป็นแหล่งผลิตตะไคร้หอม เพื่อเป็นอาชีพเสริมในชุมชน ในโอกาสต่อไป

.....

.....

.....

.....

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 วิธีการเชิญชวนให้ทุกครัวเรือนปลูกต้นตะไคร้หอมเพื่อป้องกันไข้เลือดออก

.....

.....

.....

.....

5.2.2 การนำตะไคร้หอมใช้ในการป้องกันไข้เลือดออก

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ผศ. นนทรี สัจจาธรรม

(ผู้วิจัย)

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น

ต่อการนำผลิตภัณฑ์จากตระไคร้หอม เพื่อป้องกันไข้เลือดออกของกรรมการชุมชน ตำบลบางขนุน

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการนำผลิตภัณฑ์จากตระไคร้หอม เพื่อป้องกันไข้เลือดออกในตำบลบางขนุน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความ คุณลักษณะของท่าน

เพศ .....

ตำแหน่งกรรมการชุมชนของท่าน คือ .....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการนำผลิตภัณฑ์จากตระไคร้หอม เพื่อป้องกันไข้เลือดออก

คำชี้แจง : โปรดให้ข้อมูลในแบบสัมภาษณ์นี้ เกี่ยวกับความคิดเห็นของท่าน ต่อ การนำผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมเพื่อป้องกันไข้เลือดออกในตำบลบางขนุน ดังนี้

1. ท่านจะใช้กลวิธีอย่างไร เพื่อให้ประชาชนตำบลบางขนุน มีส่วนร่วม ในการป้องกันไข้เลือดออกเพื่อให้เกิดการต่อเนื่องและยั่งยืน และ เป็นการสืบสานการใช้ภูมิปัญญาไทย
2. ท่านเห็นว่าตะไคร้หอมเป็นสมุนไพรที่มีประโยชน์ ในการป้องกันไข้เลือดออกอย่างไร
3. ความคิดเห็นของท่านต่อสรรพคุณของตระไคร้หอม
4. ความคิดเห็นของท่านต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จากตะไค้หอมในรูปแบบต่าง ๆ
5. ท่านคิดว่าประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการปลูกตะไคร้หอมอย่างไร
6. การปลูกตะไคร้หอมในบ้านที่มีพื้นน้อย ท่านคิดว่าจะเป็นอุปสรรคหรือไม่
7. ความคิดเห็นของท่านต่อการสนับสนุนให้ตำบลบางขนุนปลูกต้นตะไคร้หอมและเป็นอาชีพเสริมเป็น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นนทรี สัจจาธรรม

ผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นนทรี สัจจาธรรม

วัน เดือน ปีเกิด 17 มกราคม พ.ศ. 2492 สถานที่เกิด จังหวัดนนทบุรี

ประวัติการศึกษา ปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาลสาธารณสุข)
มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2526
ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2533

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์นนทรี สัจจาธรรม มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ประสบการณ์ทำงาน ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานสุขศึกษา โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า
พ.ศ. 2536 – 2552
ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ พ.ศ. 2553 – 2556
อาจารย์ประจำ สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ พ.ศ. 2557 - ปัจจุบัน

ชื่อผลงานทางวิชาการที่ตีพิมพ์เผยแพร่

1) การมีส่วนร่วมของทีมสหสาขาวิชาชีพในการเตรียมจำหน่ายและวางแผนดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี. วารสารวิชาการโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป เขต 4 ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2549

2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพและการใช้บริการสาธารณสุขของครูมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี 2553. เอกสารการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ประจำปี 2554 “วิเคราะห์ภาพอนาคตของประชาคมอาเซียน 2015 – 2020 วันศุกร์ที่ 25 พฤษภาคม 2555

3) ทัศนคติและความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ พ.ศ.2555. เอกสาร การประชุมวิชาการเบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 4 ประจำปีการศึกษา 2556 “องค์ความรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” วิทยาลัยราชพฤกษ์ จังหวัดนนทบุรี วันศุกร์ที่ 25 เมษายน 2557

4) รูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต.วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2558

5) ประสิทธิผลการสร้างพลังความสามารถของผู้ดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ. เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 6 “Local Wisdom and Sustainable Development” The Far Eastern University Chiang Mai, Thailand วันที่ 26 พฤษภาคม 2559

6) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการฝากครรภ์และพฤติกรรมการดูแลตนเองของหญิงตั้งครรภ์ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. เอกสารการประชุมวิชาการเบญจมิตรวิชาการครั้งที่ 8 วันที่ 30 พฤษภาคม 2561

7) บทบาทของครูต่อการป้องกันภาวะโภชนาการเกินของนักเรียน ระดับประถมศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2561)